Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII. Ljubljana, 19. septembra 1940. Štev. 38 (570)

Boljše je stoje umreti, kakor pa kleče živeti.

New York Times septembra 1940.

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA

¼ leta 20 din, ½ leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 din: v oglasnem delu 4·50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Invazije na Irsko

(Gl. str. 9)

Vojna v vzhodnem Sredozemlju

Italijani prodirajo v Egipt. — London kljubuje

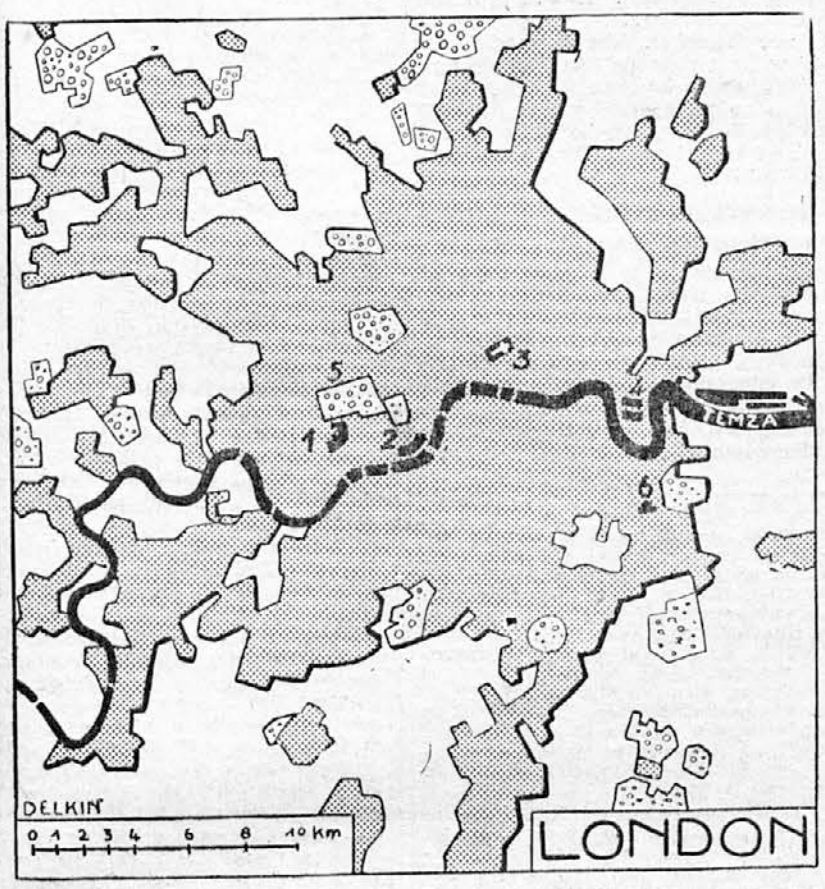

Zemljevid Londona: 1. Buckinghamska palača (rezidenca angleškega kralja); **2. parlament; 3. katedrala sv. Pavla; 4. pristaniški doki; 5. Hydepark; 6. zvezdarna Greenwich**

V Ljubljani, 18. septembra

Vojna v Sredozemlju se je začela! Še preden je nemška ofenziva proti Londonu dozorela do peripetije, je Italija, očitno v strateškem dogovoru z Nemčijo, sprožila napad na eno izmed najobčutljivejših točk britanskega imperija, na Egipt in s tem posredno tudi na Suez. V nedeljo so italijanski oklepni oddelki v Libiji prodrli čez egiptovsko mejo in osvojili pristaniško mesto Sollum. Po soglasnih poročilih italijanskega in angleško-egiptovskega poveljstva se italijansko prodiranje nadaljuje.

Vojna med Italijo in Egiptom je nova svojevrstnost v sedanjem svetovnem konfliktu. Egipt je namreč zaveznik Velike Britanije, ni pa napovedal vojne ne Italiji ne Nemčiji. Tudi zdaj še ne, čeprav je z Italijo dejansko že v vojni. Vprašanje je seveda, kako dolgo bo moglo trajati to nenaravno razmerje.

Egipt meri 995.000 km² in ima 14·5 milijona prebivalcev; po površini ga je torej natanko za štiri Jugoslavije, po prebivalstvu pa celo nekoliko manj. Velikanska večina dežele, posebno ob libijski meji, je peščena puščava brez cest in železnic; prometno sredstvo so tam samo karavanske poti. Edini rodovitni in obljudeni predeli se raztezajo v zgodovinski nilski dolini. Vsa egiptovska dežela premore samo 35.000 km² obdelane zemlje, t. j. za dobri dve Sloveniji.

Italijani bodo skušali prodreti v Egipt predvsem ob obali; njihov prvi večji cilj je Aleksandrija (600.000 prebivalcev, glavno pristanišče dežele), za tem pa seveda Sueški prekop.

Prva poročila o italijanski ofenzivi na Egipt vedo povedati, da se angleške posadke v egiptovskih obmejnih in obrežnih utrdbah brez pravega boja umikajo. Stvar ni nerazumljiva in tudi ne nepričakovana; prvič je italijanska libijska armada pod poveljstvom maršala Grazianija mnogo močnejša od angleško-egiptovskih obmejnih posadk, drugič pa tudi strateško ne bi bilo utemeljeno, braniti puščavo in drobiti moči, ko bo vsak vojak in vsak tank krvavo potreben v poslednji fazi te vojne, t. j. v bitki za nilsko dolino in za prekop.

Zato mislimo, da se bo italijansko prodiranje v Egipt še lep čas nadaljevalo; verjetno je celo, da bodo Italijani napadli hkrati še iz Abesinije in prodrli v Sudan.

Italijani sami računajo, da bodo v Aleksandriji v enem mesecu, najpozneje v dveh. Prepričani smo, da si njihovi vojskovodje ne prikrivajo, da boj za Aleksandrijo ne bo lahak, saj jo bodo Angleži lahko branili ne samo s suhega, ampak tudi z morja; in na morju so Angleži tudi v Sredozemlju še vražje močni. Vsekako bi padec Aleksandrije pomenil ne samo velikanski vojaški uspeh za napadalca, ampak tudi moralnega.

Vojno za Sueški prekop je treba gledati s treh vidikov, z vojaškega, moralnega in blokadnega. Vojaško bi padec Sueza pomenil za državi osi enega izmed največjih uspehov v sedanji vojni; saj bi z njim Angleži izgubili morda najvažnejši temeljni kamen svojega svetovnega imperija in olajšali svojim nasprotnikom zavzetje še drugega, nič manj važnega — Gibraltarja. Moralno bi bila izguba Sueza prav tako hud udarec za Angleže; med drugim ne kaže prezreti, da je Egipt središče mohamedanskega sveta, sedanjega zaveznika Velike Britanije.

Drugačna je slika, če jo gledamo z blokadnega vidika. Tudi če Suez pade, stoji še zmerom Aden ob izhodu iz Rdečega morja, ostane še zmerom britanska mornarica v Indijskem oceanu. In na koncu koncev ostane takisto še britansko sredozemsko brodovje, za blokiranje Sueza vse prej ko *quantité négligeable.* Vprašanje je kajpak, kako dolgo bi sama naše navezana britanska mornarica v Vzhodnem Sredozemlju mogla kljubovati na kopnem zmagovitim Italijanom.

Naloga Italije je torej, ne samo zavzeti Egipt in Sueški prekop, ampak tudi na morju prisiliti Angleže h kapitulaciji. Naloga Velike Britanije je pa, braniti Aleksandrijo in nilsko dolino do poslednje kaplje krvi.

*

Letalska vojna proti Angliji, posebno proti njeni prestolnici, se nadaljuje z nezmanjšano silo. Dan za dnem, noč za nočjo obiskujejo stotine in stotine nemških bombnikov London in spuščajo svoj smrtonosni tovor vse vprek na 10 milijonsko mesto.

Kljub temu se zdi — tudi iz nemških poročil — da britanski odpor ne popušča; še več, zadnje dni postaja celo še srditejši. Nemci so računali, da bodo neprestani bombni napadi Londončane demoralizirali in strli angleško letalstvo. Kaže, da se to doslej še ni zgodilo. Bombe, ki so priletele na buckinghamsko palačo — rezidenco angleških kraljev — in v bližino katedrale sv. Pavla — največjo anglikansko cerkev — so dosegle ravno nasproten učinek od demoraliziranja angleškega ljudstva. Tudi angleško letalstvo ni doslej še izgubilo svoje obrambne in udarne sile; očitno je britanska letalska produkcija pod vodstvom genialnega organizatorja lorda Beaverbrooka v zadnjih mesecih znatno zadelala vrzeli, nastale pod vlado g. Chamberlaina.

Seveda si Angleži sami ne prikrivajo, da letalska vojna še ni poslednji adut nemške strategije. Sam predsednik britanske vlade Winston Churchill je prejšnji četrtek napovedal in včeraj ponovil, da mora biti Anglija pripravljena še na vse hujše preizkušnje. Churchill, najrealnejši med britanskimi politiki, si ne dela nikakršnih iluzij: nemški cilj je, zmrviti britanski imperij, in temu cilju se Nemci ne bodo odpovedali. Zato morajo biti Angleži že te dni, najpozneje pa drugi teden pripravljeni na najstrahotnejšo invazijo, kar jih pozna zgodovina britanskega otočja. Ob francoskih, belgijskih in nizozemskih obalah, je rekel Churchill, in v norveških zalivih je pripravljenih na tisoče in tisoče ladij in čolnov, ki čakajo samo povelja, da vdro na angleška tla. Nn vemo, kje se bo invazija začela, je priznal Churchill; vemo samo to, da se mora prihodnje dni sprožiti, ali je pa sploh ne bo.

K italijanski ofenzivi proti Egiptu: zemljevid severovzhodne Afrike

V Rokavskem prelivu se je ta teden vreme izprevrglo; morda je to vzrok, da do tega trenutka Nemci še niso dali povelja za napad. Vreme igra pri takšnih operacijah velevažno vlogo: v megli in viharju je napadenec na boljšem kakor napadalec — posebno v dobi letalstva. Na Angleškem in v angleških vodah se lepo vreme poslavlja že sredi ali pa najpozneje v zadnji tretjini septembra; potem se začne večmesečna d[illegible] goste angleške megle.

Zadnje dni beremo v nemškem tisku, da je ugibanje o tem, kdaj se bo začela nemška invazija, jalovo; edina odločitev o tem, pišejo nemški listi, gre vrhovnemu poveljstvu. Italijani gredo še dalje; njihovi listi celo trde, da ni nikjer zapisano, da bi se nemška invazija na Anglijo morala že letos začeti; zakaj se ne bi spomladi?

Takšno pisanje utegne biti zgolj taktičnega značaja, da nasuje nasprotniku peska v oči; lahko je pa tudi zrnce resnice v njem.

Vsekako drži, da se Nemci že dolgo pripravljajo za vpad na angleško otočje; presenetilo nas pa tudi ne bo, če invazije letos še ne bomo dočakali.

*

O nemško-angleški vojni prinaša zadnja *Weltwoche* (Curih) aktualen uvodnik. Iz njega posnemamo:

Medtem ko se bitka za Anglijo nadaljuje, gre tudi drugod razvoj dogodkov svojo pot. Nemci konsolidirajo svoje uspehe na vzhodu Evrope, zakaj le v tem smislu si moremo razlagati odstavitev nasproti Nemčiji nezanesljivega kralja Karola, da je na njegovo mesto prišel Mihael, odločen pristaš Železne garde in prijatelj Nemčije.

A tudi Anglija ne drži križem rok. Po eni strani podpira generala de Gaulla, ki skuša čedalje več francoskih kolonij izneveriti vichyjski vladi, po drugi strani se pa po zaslugi velikopotezne Churchillove politike čedalje bolj približuje Ameriki.

Nadaljevanje na 3. str. v 1. stolpcu.

K pripravljajoči se invaziji na angleško otočje: perspektiven zemljevid Velike Britanije in njenih sosedov v Rokavskem prelivu in Severnem morju

Izjava predsednika vlade

Naše družine so v zelo težkem položaju, ker dohodki niso v sorazmerju z naraščanjem cen življenjskih potrebščin. Zato nas je toliko bolj razveselila izjava predsednika vlade, ki jo je dal v soboto 14. t. m. v Ljubljani po posvetu na banovini. Izjava se glasi:

»Na današnji konferenci pri banu dravske banovine smo v glavnem obravnavali vprašanja o prehrani, ki so danes najvažnejša po vsem svetu in pri nas. Če govorimo o prehrani, ne razumemo pri tem samo prostega oskrbovanja in zagotovitve zalog, temveč tudi nadzorstvo nad cenami za vse blago, ki je v zvezi s prehrano. Vsem upravnim organom sem dal navodila, in sem danes to ponovil tudi po banu dravske banovine, da se odločno nastopi proti vsaki špekulaciji z živežem, proti umetnemu zviševanju cen itd. Izdal sem kar najbolj drastične ukrepe proti vsem, ki skušajo z umetno špekulacijo neutemeljeno zviševati cene življenjskim potrebščinam. Internacije s prisilnim delom bodo obličajna kazen za vse vrste špekulantov. Najstrožje nadzorstvo upravnih organov bo opomin za vse upravne uradnike, ki bi jemali svojo dolžnost nalahko. Tako bo prehrana ne samo zagotovljena, marveč bo tudi po znosnih cenah, ki morajo ustrezati današnjim razmeram.

Obravnavali smo tudi vprašanje o brezposelnosti v industrijskih podjetjih. Ukrepi, ki jih bomo sprejeli glede tega vprašanja, bodo zagotovili stalno delo in zaslužek delavcem ne glede na storitvenost industrijskih podjetij v sedanjih razmerah.

Javna dela, ki jih bodo kmalu začeli, bodo popravila vse tiste pretrese, ki so jih mednarodne razmere prinesle tudi naši domači delavnosti.«

Izjavo predsednika vlade iskreno pozdravljamo! Da so ti strogi ukrepi nujno potrebni, boste nazorno videli tudi iz razpredelnice, ki nam kaže izdatke za življenjske potrebščine tričlanske delavske družine lani in letos.

Politični tednik

Ukaz o amnestiji so na predlog pravosodnega ministra izdali kraljevi namestniki v imenu Nj. Vel. kralja za njegov rojstni dan. Ukaz določa pomilostitev in ublažitev kazni obsojencev. Zaporne kazni do 12 mesecev so spremenili v denarne globe, težje kazni so pa znižali. Uredba tudi določa, za katere vrste kazni velja ta uredba.

Madžari so že zasedli vse transilvansko ozemlje, ki jim je bilo odstopljeno po dunajski arbitraži. Pretekli teden so madžarske čete vkorakale v Cluj, s čimer je zasedba končana. V nedeljo je bil v Cluju na velikih svečanostih madžarski regent Horthy, navzočni so bili pa tudi predsednik vlade grof Teleky, vsi ministri, člani parlamenta in druge odlične osebnosti.

Vodja romunskih kmetov dr. Maniu je izjavil dopisniku neke poročevalske agencije, da je sedanja diktatura v Romuniji potrebna, da jo bo pa klub temu treba zamenjati z demokratsko vlado. Ljudska stranka se je sporazumela z Železno gardo in podprla generala Antonesca, vendar je pa kmečka stranka proti diktaturi. Upa, da bo tudi v takšni vladi sodeloval Antonescu.

Francoska vlada v Vichyju je zabredla v težaven položaj. Po nekaterih vesteh sta ji Nemčija in Italija spet stavili obširne zahteve, med drugimi, naj Nemčiji odstopi 58 odstotkov vseh zalog hrane v nezasedeni Franciji; Italija pa zahteva, naj Francija demobilizira svojo vojsko v severnoafriških kolonijah. Vlada na to noče pristati; zato bo morala najbrže odstopiti. Nekateri računajo tudi z možnostjo, da bosta Nemčija in Italija zasedli tudi nezasedeno Francijo.

Boj za London traja že več ko teden dni. Nemški bombniki in lovska letala dan za dnem napadajo angleško prestolnico in so pretekli teden povzročila veliko razdejanje. Bombe so poškodovale tudi kraljevsko palačo. Kralj in kraljica sta ostala nepoškodovana ,pač pa so bombe ubile tri dvorne uslužbence. Velikansko bombo so našli tudi v bližini velike katedrale sv. Pavla, a so jo še o pravem času umaknili. Poškodovan je bil tudi parlament. Nekatera poročila so pretekli teden javila, da se nameravata kralj, diplomatski zbor in vlada preseliti iz Londona v Glasgow, kar je pa angleško informacijsko ministrstvo odločno demantiralo. Angleži hočejo ustvariti zdaj pravi ognjen zid proti nemškim napadom. Uporabljajo novo taktiko obrambe Londona. Pomnožili so protiletalske baterije, ki ponoči streljajo na določene sektorje neba brez prestanka. Nova taktika se je baje dobro obnesla in zato jo bodo tudi v bodoče uporabljali. Predsednik vlade Churchill je pretekli teden po radiu poročal o trenutnem vojaškem položaju. Dejal je, da je ta teden pričakovati nemški vdor na Angleško. Nemci imajo pripravljenih vse polno ladij in posebnih čolnov od Hamburga do francoskega pristanišča Bresta in Biskajskega zaliva, pa tudi na Norveškem. Vse te ladje so pripravljene in čakajo samo še na povelje. Zato Angleži pričakujejo vdor v kratkem.. Angleški bombniki neprestano pridno napadajo in bombardirajo to nemško ladjevje. Churchill je tudi dejal, da hočejo Nemci z letalskimi napadi na London ustrahovati prebivalstvo in ga demobilizirati, ne vedo pa, da so s tem šele vžgali plamen, ki bo gorel dotlej, dokler ne bo odstranjena vsa škoda, ki so jo povzročili Nemci. Zato čakajo angleški narod še trde preizkušnje. Angleški bombniki so pretekle noči neprestano napadali važna nemška železniška križišča in berlinski center. Napravila so ogromno škode. Na mnogih mestih gore skladišča in tovarne. V ponedeljek so bili nad Londonom največji letalski boji, kar jih pomni zgodovina. Angleži so poslali v boj nekaj sto lovskih letal. Alarmi se v Londonu vrste tudi podnevi. Boji so nad vse srditi in očitno zelo odločilni.

Mednarodni položaj Grčije se je zadnji čas precej poslabšal. Bolgarija in Italija sta začeli časopisno kampanjo proti Grčiji. Bolgarija zahteva izhod na Egejsko morje, Italija pa severni Epir. Grška vlada je vpoklicala štiri letnike mehaniziranih oddelkov, ki so že pod orožjem.

Romunski kralj Karol se je naselil v Lizboni na Portugalskem. Portugalska vlada mu je izdala dovoljenje za bivanje pod pogojem, da se ne bo bavil s politiko.

Italija in Nemčija sta očitno skupaj napravili načrt napada na Anglijo. Medtem ko nemško letalstvo napada britansko otočje, se Italijani trudijo, da bi prišli Angliji do živega v njenih kolonijah, pred vsem v Egiptu in Sudanu. Zadnji čas se je ob egiptovski meji zbralo — po ameriškem mnenju — okrog 250.000 italijanskih vojakov, ki napadajo mejo in skušajo prodreti v notranjost. Zasedli so dve porušeni mesti Sollum in Musalo. Hkrati se udejstvuje tudi italijansko letalstvo, ki napada važnejše angleške postojanke. Tudi Angleži ne počivajo in Italijanom pridno vračajo napade iz zraka. Del angleškega brodovja se je zbral v grških teritorialnih vodah in bo v primeru potrebe zavzel pomorska oporišča v Grčiji.

Ameriški kongres je z večino glasov odobril zakonski predlog o splošni vojaški obveznosti v Ameriki. Zdaj ga je podpisal še prezident Roosevelt in je že stopil zakon v veljavo. V desetih dneh mora biti na svojih mestih 60 tisoč miličnikov, prvi novinci bodo pa vpoklicani meseca novembra. Letos bo vojaško službo nastopilo okrog 75.000 mož, vseh skupaj nameravajo vpoklicati okrog 400.000 mož. Roosevelt je ponovno zahteval odobritev kredita 1'75 milijarde dolarjev za kritje stroškov vojaške službe.

Ob nastopu novega francoskega veleposlanika Henryja Eylesa v Washingtonu je na poslanikov nagovor odgovoril Roosevelt, da bodo Združene države kakor tudi on sam vedno podpirale prizadevanja za rešitev francoskih problemov. Francozi so simpatija ameriškega naroda, ki je prepričan, da bo francosko edinstvo obstajalo še nadalje.

Indijski nacionalisti so imeli sejo pod predsedstvom svojega vodje Gandhija. Gandhi je dejal, da Indija v najtežjih urah angleške preizkušnje ne namerava odreči pokorščine, borila se bo pa še dalje za svojo neodvisnost. Angleškemu podkralju je Gandhi stavil predloge za ustavno ureditev Indije. Dokler bo Anglija v stiski, ne bodo nacionalisti začeli borbe z vsemi sredstvi.

Totalitarni režim je uvedel v Romuniji general Antonescu. Sestavil je novo vlado, v kateri si je pridržal mesto predsednika, vojnega, mornariškega in letalskega ministra. Podpredsednik vlade je postal vodja Železne garde Horia Sima, razen tega imajo pa gardisti še šest ministrstev, med njimi tudi zunanje. Zunanji minister je Lucas Surca. Antonescu je ob tej priložnosti izdal proglas romunskemu narodu, naj se loti dela. Državo bo vodil nepristransko, brez sovraštva in nepravičnih represalij. Romunija bo odslej uvedla socialno strukturo po zgledu velesil osi in se bo tudi v zunanji politiki popolnoma naslonila nanju.

Nemški letalski napadi kljub slabemu vremenu in neurjem niso popustili. V Londonu je skoraj neprestano alarm. Zdanje dni so letala poškodovala najprometnejše trgovske žile, med drugimi ulico Piccadilly. Pri delu je bilo ubitih več gasilcev. Churchill je v parlamentu izjavil, da je treba pričakovati še hujše letalske napade. Nemci pa še naprej zbirajo svoje sile za vpad na Angleško.

Italijani prodirajo v notranjost Egipta. Te dni so zasedli mesto Sidi Barani, okrog 60 milj oddaljeno od egiptovsko-libijske meje. Zdaj so se obrnili proti jugu.

Španski zunanji minister Serrano Suner je te dni prispel v Berlin, kjer se je sestal z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, v avdienci ga je pa sprejel tudi kancler Hitler in se z njim dalj časa razgovarjal. Nekateri politiki domnevajo, da so se razgovori nanašali na špansko vlogo pri razdelitvi Evrope. Minister Suner je nemškim časnikarjem izjavil, da bo Španija spet vzpostavila svoj kulturni vpliv na Južno Ameriko in da zahteva nazaj samo tisto, kar je bilo že od nekdaj špansko.

Vsakoletni teden Rdečega križa se je pričel 15. t. m. in bo trajal do 21. t. m. Ob tej priložnosti je ban dr. Natlačen izdal proglas, naj se vsi Slovenci zdramijo in pomagajo tej človekoljubni ustanovi. Tam, kjer še ni odborov Rdečega križa, naj jih ustanove, kjer pa organizacije že obstajajo, naj se požive in naj začno delati z novimi močmi. Vsak po svojih močeh na pa pomaga, da dobi Rdeči križ potrebno ta teden čim več sredstev za izpolnjevanje svoje naloge.

V Ljubljani so odprli dentistično šolo, ki je prva te vrste ne samo v Jugoslaviji, temveč na vsem Balkanu. Šola je v Vegovi ulici 8 in je obvezna za vse zobne tehnike, ki se hočejo osamosvojiti. Šolo bodo vzdrževali zobni tehniki sami, pouk bo pa trajal 12 mesecev. Na njej bodo učili sami strokovnjaki zobozdravniki. Doslej se je prijavilo že okrog 30 kandidatov.

Krompir po 1'50 dinarja bo razdelila med mestno prebivalstvo mestna občina, ker se je v zadnjih dneh preveč podražil. Krompir je že kupljen in pride te dni v Ljubljano. Dobil ga bo lahko vsakdo, ker ga bo dovolj; zato naj se meščani ne boje, da bi se podražil.

Uprava policije je odredila konfinacijo Franca Schnabla, trgovca na Tyrševi cesti. Trgovec je pred enim mesecem dobil cel vagon bele moke, ki je pa ni dvignil, temveč jo je pustil kar v nekem javnem skladišču. Svojim odjemalcem pa moke ni hotel prodajati, češ da je nima niti trohice. Policija je zdaj vso njegovo zalogo moke zaplenila, njega je pa poslala za tri mesece na prisilno delo v vas Koprivnik v kočevskem okraju.

Naša proizvodnja premoga se je povečala za 600.000 ton; od tega odpade samo na trboveljske rudnike 400.000 ton. Poleg tega smo tudi iz tujine uvozili okrog 400.000 ton boljšega premoga. Kljub temu se jugoslovanske industrije boje, da ne bodo dobile pravočasno dovolj premoga. Zastopniki vseh industrijskih podjetij so zato zaprosili vlado, da bi izdala potrebne ukrepe za preskrbo vseh podjetij s premogom.

Dobavo 1.000 vagonov žita in moke je odobril za dravsko banovino »Prizad«, da bi se moglo v dobi najintenzivnejšega prometa prebivalstvo v Sloveniji v zadostni meri preskrbeti s krušno moko. Vsi trgovci in trgovski mlini naj zato nemudoma kupijo moko in žito in naj po svojih dobavnikih zaprosijo »Prizad« za odobritev izvoza kupljenega blaga v dravsko banovino.

700.000 dinarjev je ukradel davčni kontrolor Miroslav Humar iz Ivanjice. Denar je ukradel iz davčne blagajne in je z njim izginil. Že takoj v Beogradu ga je pa spoznal neki detektiv, ko je prav hotel vstopiti v brzca, in ga odpeljal na policijo.

V Zagrebu so odprli razstavo v spomin slavnemu Gutenbergu, izumitelju tiska. Razstava bo v prostorih zagrebške tehnične fakultete in na njej bodo obiskovalci lahko videli vse stopnje izdelave znamke. Prav tako bosta razstavljena tudi dva tiskarska stroja, izmed katerih je eden iz Gutenbergove dobe. Ministrstvo bo z otvoritvijo razstave dalo v promet tudi posebno znamko v spomin Gutenberga. Prodajali jo bodo po vsej državi. Na zagrebški pošti bo deležna še posebne pozornosti, ker jo bodo žigosali s posebnim zlatim žigom, na katerem bo Gutenbergova silhueta.

Skozi Maribor bo popotovalo okrog 70.000 besarabskih Nemcev, katerih prvi transport je prispel v Maribor že v torek. Nemci bodo prihajali v Maribor še 35 dni nenehoma; vsak dan bodo prispeli v Maribor po trije vlaki z 800 ljudmi.

16 jadralnih letal so svečano krstili v Zagrebu. Svečanosti je prisostvoval ban dr. Šubašič z mnogimi uglednimi predstavniki vojaških in civilnih oblasti. Botrovali sta soprogi g. podpredsednika vlade dr. Mačka in bana dr. Šubašića. Jadralna letala so delali celih 23.400 ur.

22 let je minilo v nedeljo, odkar so srbske čete z dobrovoljci pod vodstvom regenta Aleksandra prebile solunsko fronto in zagospodarile nad Kožuhom, Sokolcem in Dobrim poljem. V spomin na ta veliki dan so v nedeljo praznovali v slavnostni dvorani Bojevniškega doma v Beogradu rezervni častniki in bojevniki svojo slavo. Te svečanosti so se udeležili najuglednejši zastopniki vojaške oblasti. Prav tako so bile proslave še v Skoplju, Nišu in Novem Sadu.

Več ko 150 ovac so poklali volkovi v neki bosanski vasi kmetu Pavloviču v travniškem srezu. Ker je pred nekaj dnevi na Vlašiću in Vranici planini že šestič zapadel sneg, česar niti najstarejši ljudje ne pomnijo, so prišle v dolino cele čede lačnih volkov. Pastirji se niso mogli ubraniti prevelikemu številu zveri in so komaj rešili svoje življenje. Volkovi so poklali veliko število goved in ovac, tako da je bosanski kmet zelo prizadet.

V Splitu so imeli te dni železniško konferenco mešane jugoslovansko-nemške komisije. Konferenca se je vršila v prostorih Trgovske in industrijske zbornice v Splitu. Na njej so določili novo tarifo za izvoz našega blaga v Nemčijo in narobe. Vodja nemške delegacije je bil Franc Rappenschlager, naše pa Vladimir Linkeš, višji kontrolor generalne direkcije državnih železnic. Komisija bo poslovala do 26. tega meseca. Navzočni so bili tudi delegati Slovaške, Madžarske in Češkomoravskega protektorata.

S ponedeljkom 16. septembra se spremeni vozni red potniškega vlaka št. 621 na progi Postojna—Ljubljana. Doslej je odhajal ta vlak iz Postojne ob 12.25 in z Rakeka ob 13 ter prihajal v Ljubljano ob 14.13. Od 16. septembra dalje bo pa odhajal s Postojne ob 11.45 in z Rakeka ob 12.17, ter prihajal v Ljubljano ob 13.26. Nadalje bo z istim dnem ustavljen na progi Grobeljno—Celje potniški vlak št. 2133, ki je odhajal z Grobelnega ob 10.10 in prihajal v Celje ob 10.30. Namesto tega vlaka bodo uvedli vlak št. 2133b, ki bo odhajal z Grobelnega ob 12.05 in prihajal v Celje ob 12.02.

Vlada bo uvedla nove uredbe o preskrbi prebivalstva z žitom in živili. Za nakup žita in moke si je na primer banska uprava v Ljubljani zagotovila pri Banovinski hranilnici in Narodni banki 51 milijonov kredita in je dobila od vlade pooblastilo za posojilo v znesku 100.000 milijonov dinarjev. Pri banski upravi bodo ustanovili poseben prehranjevalni urad, ki bo imel svoje podružnice na deželi.

Beograd je ukinil trošarino na fižol, zelje, krompir, svinjsko mast, čebulo in druga živila, ki jih prinašajo kmetje na trg. S tem skušajo doseči, da bi se povečal dovoz masti in živil na beograjski trg.

Močan potresni sunek so te dni čutili v Črni gori v Vasojevićih pri Berabah. Na mnogih hišah so popokale stene in so morali ljudje bežati iz njih. Potres je trajal vsega skupaj samo 25 sekund.

Moderna prerokovalka

Žena, ki bere preteklost in bodočnost iz roke in kavne usedline

Zanimiv obisk pri ženski, ki vidi stvari, ki so drugim prikrite

Nekje v Ljubljani, septembra.

V vsakem človeku tli skrita želja, da bi izvedel, kaj mu prikriva prihodnjost, da bi dvignil tenčico, ki zakriva pogled v bodoče življenje. Ta zvedava želja še bolj kakor radovednost sama žene človeka, da išče sveta pri ljudeh, ki trdijo, da vidijo stvari, ki so navadnemu zemljanu zavite v temo. Srečanja z jasnovidci, telepati, astrologi, prerokovalci in vedeževalkami so prav zato tako zanimiva, ker kljub nejevernosti razuma zbude v človeku ščegetajoč občutek grozljivosti in radovednosti ob poslušanju dogodkov, ki mu jih je baje namenila usoda.

Zanimanje za vse skrivnostno in napeto me je gnalo, da sem stopil k ženi, ki slovi za dobro prerokovalko bodočnosti in nezmotljivo bralko preteklosti. Človek nehote misli, da bo zagledal skrivnostno bledo žensko v mračnem okolju, kjer kuha zvarke, ki iz njih bere bodočnost ljudi, nekako tako, kakor pišejo o vedeževalkah v pogrošnih romanih. Resnica je pa tako preprosta, da te kar preseneti. Kuhinja, ki v njej čakaš sprejema, je podobna sto in sto meščanskim kuhinjam, na oknu visi čebula, na mizi leži časopis in na majhnem štedilniku stoji električna plošča; na njej vre kava, ki bo nje usedlina razgrnila tvojo bodočnost.

Gospodinja-prerokovalka tekoče govori pet jezikov; simpatična, prijazna dama je, oblečena v svetlo domačo haljo. Živahno teka iz sobe v kuhinjo, v njenih gibih, v načinu njene govorice, v vsem njenem nastopu ni nič demonskega, prej nekaj nedoločno očarljivega in domačega. Ko popiješ kavo, ki je grenka — ali je to potrebno za prerokovanje ali je znamenje težkih časev, nisem mogel uganiti — povezne gospodinja skodelico na krožnik, da se usedlina odteče, medtem pa ti bere iz roke.

»Prosim, dajte mi levico.« Skozi veliko povečevalno steklo pozorno ogleduje roko.

»Dušo draga, tvoja življenjska črta je dolga, samo večkrat presekana s križci. Pozor pri petdesetem letu, tukaj vidim križec! Bolni boste, toda preboleli boste bolezen. Ej, kaj je pa tole? Liebes Kind, bili ste že v hudi nevarnosti, menda z avtomobilom. Ali se vozite z avtom? No, vidite, saj sem rekla. Prosim, stisnite roko v pest!« Pozorno ogleduje gubice, ki nastanejo ob mezincu leve roke. »Vidim, da boste imeli štiri otroke, enega pa že imate. Da, imeli boste dva fantička in dve deklici, kar veseli bodite, to je ravno prav!«

Potlej se obrne h kavi, vzame v roko skodelico, kjer se je usedlina natekla do roba, jo hitro prekriža in jame napeto ogledovati.

»Obeta se vam velika kupčija... če boste previdni, boste z njo zaslužili dosti denarja...«

Počasi suka v rokah skodelico in zamišljeno opazuje razne like, ki jih je na belem porcelanu zarisala temna usedlina kave.

»Tukajle vidim, da boste nekam daleč potovali, nekam v tujino, zelo, zelo daleč. Mnogo sveta boste videli; toda morali boste biti previdni, da ne bi zašli v nevarnosti...«

»Mon cher ami, na vas posebno vplivajo ljudje, katerih krstna imena se pričenjajo s črkami P, F, A, T in R. Usodna je pa za vas črka A.«

»Kako pa moje denarne razmere v bodočnosti?« jo povprašam.

»Dušo draga, lahko vam rečem, da bo bolje, kakor je bilo doslej. Ej, kaj pa še vidim tule: srce, obdano s trnjem namesto z rožami! To pomeni težave v ljubezni...«

»Ali bi mi lahko povedali kaj o vojni?« jo povprašam. Zdi se, da prerokovalka ni posebno vesela, da se je pogovor zasukal v to smer, vendar vljudno odgovori:

»Po prerokbah neke Francozinje naj bi vojna trajala do leta 1945.; jaz pa vidim, da se bo preje končala. Kakor hitro bo premagana ena izmed obeh bojujočih se strank, bo vojne konec.«

»Ali bo pri nas tudi vojna?«

»Ne! Jasno vidim, da pri nas ne bo vojne!« odločno odgovori in zmaje z glavo. »Marsikaj se bo še spremenilo, toda vojne pri nas ne bo.«

Vidim, da je že nekoliko nemirna, morda jo predolgo zadržujem. Zahvalim se ji za ljubeznivost — denarja in tudi drugačne nagrade ne sprejme — in se ji priporočim še za v bodoče. Ko odhajam po temačnih stopnicah, si mislim, kako prijetno bi bilo, če bi hotelo življenje ubogati prerokovalkine napovedi...

N.

CENE LANI IN LETOS

Čeprav nismo v vojni, občutimo čedalje bolj njene neposredne posledice. Draginja narašča od dne do dne, kljub temu so plače delavstva in uradništva ostale z majhnimi izjemami pri starem.

Vsi poslušamo vsak dan pri kosilu in večerji, kako se vse draži, koliko se je podražila moka, koliko mast, katera živila še dobiš na trgu in katera po nobeni ceni ne. In potem šele spoznamo, kako so naše plače skromne v primeri z današnjimi razmerami.

Neki bralec našega lista, delavec, je izdelal in nam poslal primerjalno razpredelnico s statistiko, koliko je njegova tričlanska družina porabila špecerije lani v avgustu in koliko letos v istem mesecu. Pri vsaki vrsti blaga je označen tudi skok cene v odstotkih. V razpredelnici so zabeležene samo glavne postavke.

Iz razpredelnice sledi dvoje: ali naj se cene maksimirajo in prilagode našemu zaslužku, ali naj se pa naš zaslužek prilagodi naraščajoči draginji. Tretje možnosti ni.

Blago	leto 1939	leto 1940	leto 1939	leto 1940	povišek v %
	à din		skupaj		
20 kg moke 0g	3·25	8·—	65·—	160·—	146·15
10 „ „ krušne	3·—	6·—	30·—	60·—	100·—
1 „ pšeničnega zdroba	4·—	8·—	4·—	8·—	100·—
1 „ koruznega zdroba	3·—	6·—	3·—	6·—	100·—
1 „ makaronov	7·—	9·—	7·—	9·—	28·57
1 „ ješprena	4·—	6·—	4·—	6·—	50·—
1 „ kaše	4·—	6·—	4·—	6·—	50·—
2 l nečiščenega olja	14·—	24·—	28·—	48·—	71·43
10 kg krompirja	1·20	2·—	12·—	20·—	60·—
1 „ fižola	8·—	8·—	8·—	8·—	—·—
4 „ sladkorja	14·—	14·—	56·—	56·—	—·—
1 „ riža	8·—	14·—	8·—	14·—	75·—
1 „ ajdove moke	5·—	6·—	5·—	6·—	20·—
1 „ žitne kave	5·—	8·50	5·—	8·50	70·—
1 škatla Francka	9·50	10·50	9·50	10·50	10·53
1 kg mila	13·—	17·—	13·—	17·—	30·77
2½ kg masti	21·—	27·—	52·50	67·50	28·57
1 kg koruzne moke	2·25	4·50	2·25	4·50	100·—
		Skupaj	316·25	515·—	62·85

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

VSAK TEDEN DRUGA

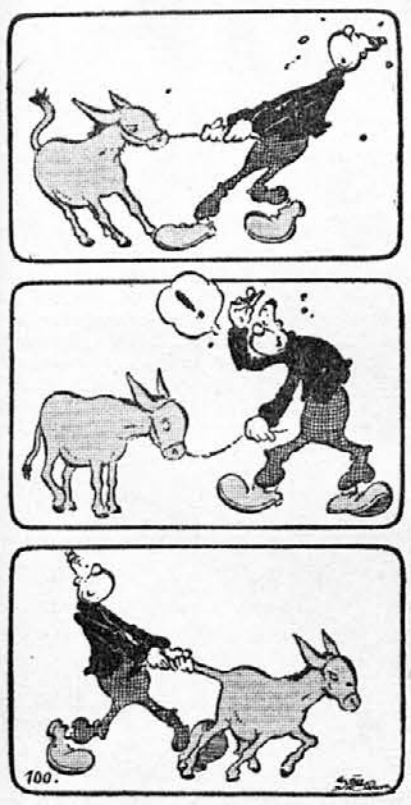

Stekel pes je ugriznil petletno posestnikovo hčerko Marijo Požunovo v Skorbi pri Ptuju. Ko je deklica spala na vrtu, jo je stekel pes, ki se je bil utrgal z verige, ugriznil v nogo. Na dekličine krike je prihitela še njena mati in je pes še njo ugriznil. Obe sta takoj odšli v ptujsko bolnišnico. Mati se je že čez nekaj dni vrnila zdrava domov, hčerka je pa te dni za posledicami stekline umrla.

Okrog 20.000 dinarjev škode je napravil požar v stanovanjski hiši cinkaškega delavca Antona Sajnerja v Košnici pri Celju. Požar je nastal zaradi pokvarjenega dimnika in se je z veliko hitrostjo razširil daleč na okrog. Domači so mogli rešiti samo nekaj pohištva; vsa krma, ki so jo imeli shranjeno pod streho, in vse gospodarsko orodje je pa zgorelo. Šele celjskim gasilcem se je posrečilo požar popolnoma pogasiti.

Weltwoche o Angležih

Nadaljevanje s 1. strani

Morda je okoliščina, da izvira angleški rod od pomorščakov in morskih razbojnikov, vzrok, da Angležem tako malo prijata mir in udobstvo. Znano je, da nihče tako hitro ne propade kakor pomorščak, ki živi predolgo na suhem. Toda nihče si tudi hitreje in temeljiteje ne opomore in ne zbere v uri nevarnosti. Tako so tudi Angleži vseh dvajset let po svetovni vojni ne samo v Evropi, ampak tudi v prekmorju lahkomiselno gledali, kako gredo dogodki svojo pot. Dolgo časa so odklanjali sleherno odločno gesto in se bali slednje odgovornosti. Šele ko so se po več ko pol leta vojne v začetku letošnjega poletja na lepem zagledali v položaju, ki bi še tako flegmatične in hladnokrvne ljudi moral z grozo navdati, so se predramili iz sna.

Kdor bi pričakoval, da bo spoznanje tolikanj obupnega položaja Angleže vrglo ob tla, je doživel razočaranje. Nasprotno! Ljudje, ki so imeli priložnost, živeti od začetka vojne na Angleškem, pripovedujejo, da se je angleško ljudstvo zares zdramilo šele tedaj, ko je bila nevarnost najhujša.

Nekateri pravijo, da je 50 rušilcev za prepustitev britanskih oporišč Ameriki neznansko visoka cena in da pomeni začetek razprodaje imperija. Mislimo, pravi *Weltwoche*, da to ne drži; teh 50 rušilcev po našem ni kupnina, ampak samo majhen obrok. Anglija je s to kupčijo dobila mnogo več kakor samo 50 rušilcev; dosegla je intimno sodelovanje z Združenimi državami.

Kljub temu sodimo, da ta britanski uspeh ne more še dokončno popraviti strahotno zavoženega položaja. Zakaj še zmerom je Amerika silno daleč in njena pomoč prihaja resda čedalje obilneje, a še zmerom zelo počasi. Nemci pa stoje ob obalah Rokava, manj ko 100 km od Londona. Hitlerjeve vojske obvladujejo evropske obale od španske meje do Narvika. Nemci so o končni zmagi prav tako prepričani kakor Angleži. V Berlinu izjavljajo, da bo ameriška pomoč, če bo sploh prišla, prepozna.

Citirali smo te misli uglednega švicarskega lista, da svojim bralcem tudi z besedami drugih potrdimo, kar smo sami že tolikokrat zapisali: Anglež je žilav in silno nevaren nasprotnik, kadar se zdrami iz letargije. Le če to vemo, bomo znali nepristransko presojati potek vojne.

Observer

2000 litrov olja so zaplenile oblasti te dni na postaji v Čačku. Zdaj poizvedujejo, kdo je imel to olje shranjeno, in upajo, da bodo prišli kmalu na pravo sled.

V ruskem prevodu je izšla knjiga slovenskih pesnikov, v kateri so zastopani Oton Zupančič, Tone Seliškar, Srečko Kosovel in Mile Klopčič. Za knjigo je vladalo v Rusiji veliko zanimanje, v treh dneh je bilo razprodanih 10.000 izvodov — cela naklada.

Neurje je napravilo velikansko škodo v dravinjski dolini, kjer je posebno močno narasla reka Brežnica in Dravinja. Vsi poljski pridelki so deloma uničeni. Največ škode imajo kmetje na krompirju, pesi, ajdi in repi. Tudi mnoge ceste so bile poplavljene in je bil promet na več mestih prekinjen. V Studencih je obtičal na cesti avtobus, ki vozi na progi Poljčane—Makole—Ptuj. Potniki so se še pravočasno rešili iz njega na varno. Lušečka vas, Spodnje Poljčane in Pekel so bili od Poljčan, s katerimi jih veže most, odrezani. Tudi šolarji niso mogli ta dan v šolo.

V nedeljo bodo slovesno odprli novi most čez Muro pri Petanjcih. Blagoslovitev bo izvršil ob navzočnosti predstavnikov oblasti g. škof dr. Tomažič iz Maribora, ki bo opravil ob tej priložnosti na mostu sveto mašo.

Veliko tobaka bodo pridelali letos v banovini Hrvatski. Te dni so potrgali tobakovo listje in bili s pridelkom kar zadovoljni. Po vsej banovini so nasadili blizu 300 milijonov tobakovih rastlin, od teh bo vsaka dala najmanj 35 do 37 gramov suhega tobaka.

Sladkor brez trošarine bodo dobili čebelarji za rejo čebel, in sicer do 5 kg za vsak panj živih čebel. Sladkor bodo lahko kupili preko Prodajne centrale za sladkor v Beogradu. Dovoljenje za dobavo sladkorja bodo izdajale pristojne finančne oblasti v Beogradu in Zagrebu. Tudi posamezni čebelarji, ki niso v nobenem čebelarskem društvu, bodo lahko dobili sladkor. Položiti pa morajo potrdilo občine o številu panjev živih čebel in o potrebnih količinah sladkorja za te čebele.

Cenzura filmov, ki jih bodo predvajali kini v banovini Hrvatski, bo odslej samo v Zagrebu; doslej je bila pa glavna cenzura za vse naše filme v Beogradu. Zdaj bo cenzura filmov v Beogradu veljala za vse druge dele države, samo za banovino Hrvatsko ne. Ta bo imela v Zagrebu svojo posebno cenzuro.

Strožje lovske ukrepe zahtevajo hrvatski kmečki lovci, ki so imeli te dni svoje zborovanje v Zagrebu. Zahtevali so, da se prepove lov na srne, ki jih je v gozdovih okrog Zagreba zmerom manj. Lovec ne sme loviti sam, ker se tako izogne kontroli, pač pa naj se vrše skupni lovski izleti samo ob nedeljah. Na teh izletih vsak lovec sme ubiti samo enega zajca. Poleg tega zahtevajo, da smejo lovci v lovski sezoni v vsakem lovišču ustreliti samo tri fazane in ne več.

Iz drvečega vlaka je padel 60letni policijski podnadzornik Milan Bogosavec. S svojim prijateljem, policijskim nadstražnikom Šerkom se je peljal z vlakom proti Mariboru. Bogosavec je stopil na hodnik in po nesreči padel skozi preslabo zaprta vrata iz drvečega vlaka. Šerko je takoj potegnil zasilno zavoro, vendar je Bogosavec dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl.

Gosli milijonske vrednosti je našel na podstrešju sin šefa Rečne plovbe g. Steinfelda v Zemunu. Gosli imajo na notranji strani napis »Antonius Stradivarius, anno 1713.« To odkritje je izzvalo med vsem glasbenim svetom veliko zanimanje. Violina je izdelek slavnega Stradivarija. Če je res original, je vredna najmanj milijon dinarjev in je za današnje čase velika redkost.

Novo pot so markirali od Kresnic pa do Limbarske gore skozi Moravče. Za prijatelje Zasavja je to lepo presenečenje. Izletniki se pripeljejo do Kresnic z vlakom, nato jih prepelje čez Savo brodnik. Od tam imajo krasno markirano pot preko Dešnika skozi Mošenik v Moravško dolino in na Limbarsko goro. Na povratku si lahko izletniki v Zagorici ogledajo dom barona Jurija Vege, učenega matematika.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10·— zbirko preizkušenih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica, po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuho zadovoljna. Nakažite din 10·— na račun Poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znamkah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštnine prosto. **J. E. knjižna centrala. Ljubljana, Dvořakova 8**

Fotografirajte za „Družinski tednik"!

V Varaždinu bodo ustanovili nižjo tekstilno mojstrsko šolo, ki bo prva te vrste v vsej naši državi. Banska oblast v Zagrebu je sama predlagala to ustanovitev. Občina bo dala novi šoli na razpolago prostore, industrija jo bo pa gmotno podprla.

Obnovili so del proge med Zaprešičem in Budinščino, ki je bil doslej zelo slab. S tem popravilom je zagorska proga na Hrvatskem proti Varaždinu mnogo pridobila in bodo tu vlaki lahko vozili s hitrostjo 70 km na uro. Vlaki iz Zagreba do Varaždina bodo odslej vozili samo še dve uri in pol.

Pod vlak je skočil 32letni brivec Adolf Zupančič iz Ljubljane. Njegovo truplo so našli na železniški progi med Mednom in Št. Vidom, kakšnih 200 metrov od čuvajnice. Lokomotiva brzca mu je močno razmesarila glavo, tako da je bil na mestu mrtev. Nesrečneža so gnale v obup slabe gmotne razmere.

Nenavadna nesreča se je pripetila hišnici Mariji Jurakovi na Bosutski cesti v Zagrebu. Ponoči je v spanju tako nesrečno zamahnila z roko, da je razbila kozarec, ki je stal na nočni omarici. Pri tem se ji je steklo tako globoko zarezalo v roko, da ji je prerezalo žile. Hišnica se je takoj zbudila in klicala na pomoč. Morali so jo takoj prepeljati v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč; sicer bi bila izkrvavela.

DOPISNA TRGOVSKA ŠOLA

V LJUBLJANI, KONGRESNI TRG 16/II.

vpisuje

v svojo **Dvoletno trgovsko šolo in ostale tečaje ter predmete:** knjigovodstvo, stenografija, pravo itd., **tuji jezki** (nemščina, italijanščina itd.)

Vpiše se lahko vsakdo,

Pouk se vrši z dopisovanjem, je individualen in zato uspešen.

Vsa pojasnila pri vodstvu zavoda brezplačno.

Na dva meseca zapora in 50.000 din denarne kazni je obsodilo sarajevsko sodišče veletrgovca z moko Jehijela Finzija, ker je skril svojo zalogo moke in je ni hotel več dobavljati trgovcem. Na prijavo prizadetih trgovcev je oblast preiskala trgovčeve zaloge in zaplenila 5.700 kil moke, za katero je trdil, da je nima. Očetu je pomagal njegov sin, ki ga je sodišče prav tako obsodilo, in sicer na 10 dni zapora in na 2000 din denarne kazni. Zaplenjeno moko je pa dobil sklad za podpiranje revežev.

V Črni gori bodo ukinili avtobusni promet, če ne bosta glavna avtobusna podjetja pravočasno dobila na razpolago potrebnih gum. Ker ima Zetska banovina v naši državi najmanjše železniško omrežje, in se je promet dozdaj vršil skoro izključno z avtobusi, bodo njeni prebivalci zelo prizadeti, če bodo še tega ukinili.

14.268 učencev in učenk se je vpisalo za šolsko leto 1940./41. v zagrebške osnovne šole. Od tega se jih je 995 vpisalo v zasebne, ostali pa v mestne osnovne šole. V prvi razred se je na novo vpisalo 1546 dečkov in 1692 deklic, skupaj torej 3.238 učenk in učencev.

V Celju bodo ustanovili s kraljevim ukazom popolno II. državno realno gimnazijo za šolsko leto 1940./41. Pouk učencev te gimnazije bo v istem poslopju kakor pouk učencev klasične gimnazije. Zaradi ustanovitve popolne realne gimnazije bo zdaj nujno potrebno zidanje novega šolskega poslopja.

Zanimive vojaške vaje so se vršile prejšnji teden na Prolaku v predmestju Beograda. Vajam so prisostvovali vojni minister general Nedić, vsi vrhovni inšpektorji naših vojnih sil z načelnikom generalnega štaba Bogoljubom Ilićem, generalštabni častniki, vsi višji poveljniki vseh vrst orožja in mnogi rezervni častniki. Nastopili so letalci, padalci, strmoglavci, motorizirane enote, protiletalske in protitankovske čete, pehota, topništvo in še druge vrste oboroženih sil. Na koncu vaj je bil defile. Posebno mogočen vtis so napravili oklopni avtomobili, motorizirani biciklisti in ogromno število letal vseh tipov.

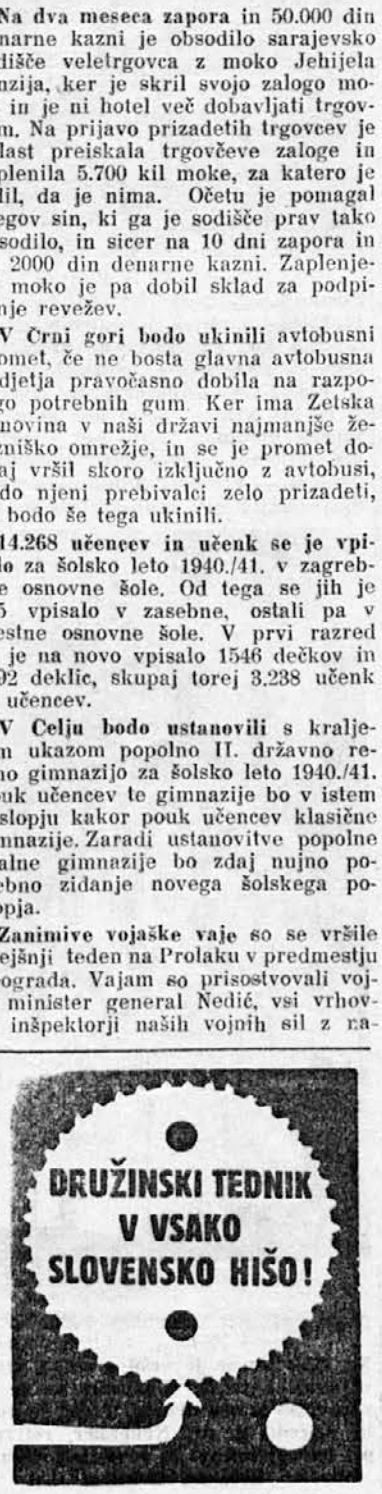

Najkasneje v 2 letih mora izginiti nepismenost v naši državi, je sklenilo ministrstvo prosvete. Pred dnevi je bila v Beogradu konferenca prosvetnih delavcev in šolnikov. Sklenili so, da bodo v čim večjem obsegu pobijali po državi nepismenost. Najprej so ustanovili nekatere nove gimnazije v bosanskih in srbskih krajih, nato so dobile vse šole dovolj učiteljev, da se bo pouk nemoteno vršil. Vse šole bodo morale odpreti posebne tečaje, v katerih bodo učili pisati in čitati vse nepismene od 14. do 25. leta. Po vaseh bodo pa ustanovili posebne zimske tečaje, v katerih bodo poučevali učitelji.

Veliko moderno cesto gradi ministrstvo za zgradbe med Banjo Luko in Gornjim Šeherom. Za to cesto so zdaj razpisali licitacijo; stala bo okrog 10 milijonov dinarjev. Cesto bodo tlakovali s kockami.

V Nišu bodo odprli veliko poljedelsko razstavo; zato se je te dni pripeljal v Niš pomočnik ministra za poljedelstvo g. Cvijanović ter si je ogledal priprave za razstavo.

Medvedje povzročajo po bosanskih planinah veliko škode tamošnjim kmetom. Ker je bil medved zaščiten, se je lahko nemoteno razmnoževal. Letos so pa postale živali zelo nevarne ljudem, ker so pričele iskati hrane v bližini njihovih bivališč; kajti divje sadje je letos slabo obrodilo. Kmetje so se jih ubranili na ta način, da so na koncih vasi prižigali grmade; vendar so pa medvedje naredili še zmerom veliko škode, zlasti po stajah in hlevih. Priredili so tudi pogon na medvede in posrečilo se jim je, da so jih nekaj ubili. Obrnili so se pa tudi do oblasti s prošnjo, da bi jim dovolili lov na medvede, češ, če ne, jim bodo ti uničili še tisto, kar jim je po vremenskih neprilikah ostalo na poljih

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Vinko Kušar in gdč. Mica Grudnova, učiteljica; dr. Franjo Smerdu, banovinski zdravnik v Cerknici, in gdč. Kristina Brvarjeva, uradnica poštnega čekovnega urada v Ljubljani. — Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: 68letni Andrej Rape, ban. šolski nadzornik v pok.; 80letna Marija Kavčičeva; Adolf Zupančič, brivski mojster; 79letna Marjeta Fabjanova; 81letna Ema Seemannova; Franc Ostanek, železniški uradnik v pok. V Mariboru: 67-letni Alojzij Roth, višji sodni oficial v pok.; 70letni Josip Welzbach, bivši trgovec in hišni pos.; 52letni Jožef Šalamun, železničar; 72letni Rudolf Kiffmann, mestni stavbenik; dr. Alfonz Wankmüller, mestni sanitetni svetnik; 80letna Hedvika Pernjaceva. V Celju: Marija Mlinarjeva; 79letna Marija Kinclova, posestnica in gost. v Št. Jurju ob juž. žel.; 21letna Anica Žnidarjeva. V Ptuju: 72letna Alojzija Jurtelova, pos. V Šmartnem pri Litiji: Rozalija Rusova, uprav. v pok.; V Dravljah: Lojzka Štrukljeva; Marija Goljarjeva; Terezija Florjančičeva, posestnica. V Hotedršici: Marija Logarjeva, gost. in pos. V Lescah pri Bledu: 7letna Marta Humerčeva. V Dobravi: 20-letni Ivan Čas. V Rogatcu: 78letni Josip Berlisg, trg. in pos. V Murski Soboti: 56letni Josip Močnik, kamnoseški mojster. V Teznem pri Mariboru: Katarina Brtežnikova, pos. V Zidanem mostu: Terezija Lipovškova. V Rogoznici pri Ptuju: 37letna Marjeta Vranglova; posestnica. V Savljah pri Ljubljani: Franc Dovč, posestnik. — Naše iskreno sožalje!

SILOS?

Žitnica ali žitno skladišče, zlasti podzemeljsko, se imenuje nemški *Silo*, francoski *silo*, angleški *siloe*, španski in laški *silo* — povsod brez *s* na koncu; tega dobiva beseda šele v množini (v laščini pa niti tam ne).

Ni torej prav, da pišejo naši listi nov *silos* v Banatu, iz novega *silosa*, v novem *silosu*, šest novih *silosov* itd. Če že mislimo, da moramo to tujko uporabljati, lahko vzamemo za podlago francosko obliko z naglašenim *o*. Torej: ta *siló*, tega *silója*, šest *silojev* — kakor pišemo n. pr. V. Hugoja, vinskega šodoja, rokokoja — ali pa nemško-špansko-italijansko obliko z nenaglašenim *o*; torej: ta *silo*, tega *sila*, šest novih *silov*, kakor n. pr. Jenko, pri Jenku, z Jenkom, Jenkove pesmi itd.

Komur se pa zdi eno ali drugo nerodno, naj piše: žitna klet, žitna shramba, [podzemeljska] žitnica, žitno skladišče — vse to je bolj upravičeno kot pa »silos, silosa, silosu, silosi«.

I. Koštiál

PLAČAJTE NAROČNINO!

ASPIRIN

tablete

so vse enake!

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer"-jev križ. „Bayer"-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer"-jevega križa!

Oglas reg. pod B. br. 7257 od 23 marta 1940.

ŽRCALO *naših dni*

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Želja mnogih

Pod tem naslovom se pritožuje neki kupovalec vžigalic, da nimamo plombiranih vžigalic, kakor jih imajo povsod drugod.

Ta gospod »vsevedež« pa hoče s tem svojim ugotavljanjem oblatiti vse prodajalce vžigalic. Ker se čutim prizadetega, mu odgovarjam v imenu vseh trafikantov.

Pisec omenjenih vrstic naj si kupi nekaj škatlic tovarniško zavitih vžigalic, opremljenih z monopolskim žigom, ter naj se prepriča, kako so te škatlice napolnjene.

Ko se bo pisec po mojem nasvetu prepričal, sem prepričan, da bo takoj sprevidel, da nam je delal krivico.

Prizadeti.

Beda na podeželju

Samo malo je treba stopiti iz naših mest in trgov po raznih odročnih »grabnih«, pa vidimo bedo in revščino, ki si jo komaj predstavljamo. Razdrapane bajte, pozimi mrzle kot ledenice, s kopico naspol nagih, bledih otrok.

Mnogo takšnih primerov sem že videl, pred dnevi sem pa doživel nekaj, kar me je čisto drugače zadelo.

Pridem do neke žage, vsa se trese in bobni. V nekoliko oplankanem kotu leži na kupu žagovine strašno zanemarjena ženska; glavnik ji še ni šel skozi lase. Na tem mestu, kjer zdrav človek težko prenaša tresenje in bobnenje, je ta ženska pred dnevi rodila četrtega otroka. Pred porodom je bila dva meseca z možem v gozdu.

Žena je duševno in telesno zaostala, mož nekoliko »udarjen«, kot pravimo in brez posla. Dva otroka sta umrla, eden izmed njiju je utonil v vodnjaku. Ko je bil na poti tretji otrok, so ju zaradi morale poročili.

Koliko pri nas nerešenih nalog vsebuje ta primer, bi bilo odveč razpravljati. Prav bi bilo, da bi občina, ki ni najrevnejša, priskrbela tej družini streho. Doslej se še nihče ni zganil.

Velenje.

Sočutje

V ljubljanski tramvaj je vstopila stara ženica. Ko ji je sprevodnik izročil listek, mu je dala samo dinar, prepričana, da vožnja ne stane nič več. Prijazno ji je pojasnil, da mora plačati še 50 par.

»Ah, saj jih nimam! Tule nesem pet jajčk. Pa vzemite eno namesto petdesetih par,« mu je odvrnila. Sprevodnik je jajce odklonil, češ kam naj ga dene, saj je vendar v službi.

Starka bi morala izstopiti. Proseče se je ozrla okoli sebe po ljudeh. Nihče se ni zmenil zanjo.

Pri vratih je pa stal mlad delavec, ki jo je bistro opazoval. Ko je videl, da se nihče ne zgane, se je otožno nasmehnil, segel v žep in ji dal pol dinarja:

»Tukajle, mamica, samo da se boste lahko peljali; saj vidim, da težko hodite! Jajce pa kar obdržite; predraga so danes, da bi ga dali kar za petdeset par.«

Starka ga je hvaležno pogledala in se mu zahvalila. Poleg nje je sedela premožna gospa, ki se je samo prezirljivo namrdnila.

S.

Tako se zabava mladina

Volitev »miss dijaškega semnja«

Ljubljanski dijaki so si na koncu svojega semnja izbrali lepotno kraljico

Ljubljana, septembra.

Živžav za vodo na Bregu je utihnil, dijaki so se razšli, dijaškega semnja je konec. Kakor pri vsaki važnejši prireditvi je tudi tukaj »uprava dijaškega semnja« poskrbela za dostojen in učinkovit zaključek semnja. Po dolgih letih odmora je ljubljansko dijaštvo spet izvolilo svojo lepotno kraljico, ki se lahko ponaša z zvenečim naslovom »miss dijaškega semnja«.

Vsi tisti, ki so sami gulili gimnazijske klopi in kupovali na dijaškem semnju ‚špehe', se bodo spomnili, da je njega dni bila volitev dijaške ‚miss' največja senzacija semnja. Novopečeni kraljici so častilci poklonili navadno velik kruhov rogljič ali pa pečeno krušnehovo srce. To je bilo skoraj vselej simbolno darilo za dijaško kraljico.

Foto: H. Kern

Ker se morajo pa tudi simboli ravnati po duhu časa, so dijaki pripravili za svojo ‚miss' kar najbolj sodobno in originalno darilo, kakšno, to boste kmalu izvedeli.

Tisto usodno popoldne je bilo življenje na dijaškem trgu za spoznanje živahnejše; takoj si zavohal, da se nekaj kuha. Tako okrog petih se je pa res skuhalo. Krik, vik in tuljenje, ki zaori lahko samo iz petošolskih in šestošolskih grl, je pretreslo okolico Brega — znamenje, da so volitve končane in da je dijaški semenj v letu 1940. dobil svojo kraljico.

Novopečena »miss«, gospodična Jelka Vavpotičeva, absolventka Sičevega tečaja, se nekoliko v zadregi otepa radovednežev, ki so se strnili okrog nje v velik krog. Vsi jo hočejo videti prav od blizu, tudi drugošolčki in tretješolčki; član »uprave semnja« pa prebere njej na čast sestavljen govor:

»Draga Jelka! Preteklo je dosti vode, aquae destillatae, ali kakor pravimo po domače, potu, preden smo se odločili, da izvolimo tebe, najlepšo med najlepšimi. Sprejmi naše darilo, primerno današnjemu času, štruco iz enotne moke in šopek cvetlic! Živela miss dijaškega semnja!«

Nešteto navdušenih vzklikov je potrdilo, da so dijaki z izvolitvijo zadovoljni. Kakor pri vsaki prireditvi, se je sicer tudi tu v ozadju skovala opozicija, toda do ušes lepotne kraljice ni prodrla; prevelik je bil krog okoli nje. Mlada, ljubka miss je pa stisnila k sebi veliko štruco kruha in šopek cvetlic in se vsa zardela vneto zahvaljevala za čestitke svojih tovarišev...

V Jakopičevem paviljonu razstavlja od 15. tega meseca dalje mladi slovenski umetnik slikar Riko Debenjak. To je njegova prva razstava v Ljubljani; s kar največjim uspehom je pa že razstavljal v Beogradu, Parizu in Haagu. Na sliki vidimo notranjost Debenjakovega pariškega ateljeja, kjer je ustvaril svojo monumentalno slovensko Madono. Tik slike stoji slikar sam v družbi svojega prijatelja.

Strahote sodobne vojne

Cerkev sv. Pavla v Londonu - rešena!

Odlomek iz življenja dvigalcev bomb

Letalski napadi nad Anglijo in Nemčijo divjajo z vso silovitostjo. Zaradi teh strašnih bombnih napadov bo izgubilo življenje mnogo nedolžnih ljudi, mnoge družine bodo ob svoje domove, bombe bodo pa uničile tudi neprecenljive kulturne in umetniške spomenike, ki jih ne bo mogoče nikoli več obnoviti.

Ob velikem nemškem letalskem napadu na London v petek, 13. t. m., je v neposredno bližino cerkve svetega Pavla padlo pet bomb. Največja med njimi je padla ob dekaniji cerkve in ker ni eksplodirala, so se bali, da se to vsak hip lahko zgodi.

V ponedeljek, 16. t. m., je londonski radio sporočil veselo vest, da se je pogumnim vojaškim strokovnjakom posrečilo, da so to nevarnost odstranili.

Cerkev svetega Pavla v Londonu je tretja največja cerkev na svetu. Gradili so jo od l. 1675. — l. 1710. po načrtih sira Christophera Wrena. Ta protestantovska katedrala je največja in najlepša cerkev v Londonu. Zgrajena je v obliki latinskega križa. Njen projektant jo je hotel zgraditi popolnoma v slogu protestantovskih cerkev, toda na pritisk vladajočih krogov tedanjega časa jo je slogovno približal katoliškim cerkvam. Podolžna ladja katedrale svetega Pavla je dolga 152 metrov, povprečna ladja pa 76 metrov. Kupola je visoka 110 metrov, njen premer pa meri 34 m. Glavno pročelje je široko 55 m; cerkev ima dva zvonika, visoka po 67 metrov.

Kljub temu, da je graditelj moral pristati na nekatere kompromise pri graditvi te monumentalne cerkve in se približati ureditvi katoliških cerkev, opazite v notranjščini katedrale sv. Pavla nekatere značilnosti, ki jih v katoliških cerkvah ne vidite. To so mnogoštevilne marmornate skupine in kipi samih posvetnih veljakov, admiralov, generalov in učenjakov. Med drugimi kipi admirala Nelsona, Wellingtona, Johnsona in drugih.

Takoj potem ko je bomba padla, so angleške vojaške oblasti izdale izvežbanim strokovnjakom nalog, naj odstranijo bombo in s tem tudi nevarnost, ki je pretila katedrali. To delo so poverili petim vojakom: trem Angležem, enemu Ircu, poveljeval je pa neki kanadski častnik francoskega porekla. To nevarno delo je trajalo tri dni in tri noči, 72 ur. Bomba se je zarila devet metrov globoko in pri odkopavanju so se poškodovale plinske cevi, tako da so trije vojaki zaradi uhajajočega plina takoj v začetku omedleli.

Bombo so silno težko izvlekli, ker se je bila čisto ugladila, ko se je zarila v zemljo. Ko so odstranili vso zemljo okrog nje, so jo nato z dvema tovornima avtomobiloma potegnili iz zemlje. Bila je težka 1.000 kil, dolga pa dva in pol metra. Če bi jo pustili še 24 ur na miru, bi je ne mogli več izvleči iz zemlje, ker bi bila prišla pod ladjo katedrale.

Ko so bombo tako spravili na površje zemlje, jih je čakala še težka naloga, da jo odpeljejo daleč proč od Londona in jo tam razstrelijo. Posebne londonske okraje so zato čisto izpraznili, nobene žive duše ni bilo v hišah, ne na cestah, kajti bomba bi utegnila vsak trenutek eksplodirati. Ko so tako vse uredili, je neki častnik prepeljal na izredno hitrem tovornem avtomobilu bombo daleč ven na polje. Nato so jo užgali; pri eksploziji je napravila lijak, globok trideset metrov.

Tako so rešili eno najznamenitejših londonskih cerkev, mojstrovino Christophera Wrena.

Rešili so jo dvigalci bomb, ljudje, ki opravljajo v tej svetovni vojni najtežje in najnevarnejše delo.

Foto: L. Bizjak

Pomanjkanje bencina? Ne, pač pa praktična zamisel za najemnike planinskih koč na Krvavcu. Slika nam kaže »bajtarja« g. Štajdoharja in g. Bizjaka pred domom na Krvavcu (1.700 m) kamor sta si kot prva slovenska planinca krčila pot z najbolj priljubljenim slovenskim prometnim vozilom — kolesom. Z njim sta navozila v ‚bajto' drv za vso letošnjo zimo.

Foto: Jug, Kranj

Na Golniku se je vršil pretekli teden zdravniški tečaj. Udeležili so se ga zdravniki iz vse države. Tečaj je vodil in priredil g. dr. Neubauer, referent pri banski upravi in ravnatelj zdravilišča na Golniku.

Kaspiško morje se manjša

Moskva, septembra.

Na podlagi merjenja Kaspiškega morja, ki so ga v zadnjih časih izvršili ruski znanstveniki, so ugotovili, da se morje zmerom manjša. Kaspiško morje je največje morje v notranosti celine in meri več ko 400 tisoč kvadratnih kilometrov. V zadnjih desetih letih je površina morja znatno upadla, a ribiške vasi, ki so pred desetimi leti ležale tik ob morju, so danes od njega oddaljene nekaj sto metrov. Med njimi in morjem je stepa, na kateri raste trava.

Toda kljub ugotovitvi, da se Kaspiško morje manjša, niso mogli učenjaki ugotoviti vzroka, zakaj se morje manjša. Toda mnenja so, da je eden teh vzrokov tektonska sprememba zemlje.

Spanje po kompasu

Tokio, septembra.

V japonskih hišah imajo po navadi narisane na tleh strani neba. Japonci so namreč silno navezani na sonce in ga seveda tudi po božje časte.

Vsaka japonska hiša ima v spalnici postelje tako obrnjene, da ima Japonec glavo obrnjeno proti severu, noge pa proti jugu. To praznoverje je menda v zvezi s starim japonskim običajem, da pokopavajo mrliče tako, da imajo glavo obrnjeno k sončnemu vzhodu.

Zakonska zmešnjava

Milano, septembra.

Lucija in Karlo sta dve leti živela v srečnem zakonu. Nekega dne sta se pa pošteno sprla in je Lucija odšla od svojega moža z namenom, da se nikdar več ne vrne k njemu. Naselila se je v neki sobici nedaleč od svojega moža. Karlo je pa ostal kar v njunem zakonskem stanovanju.

Seveda je Karla stanovanje neprestano spominjalo na srečne trenutke, ki sta jih bila v njem preživela z ženo. Nikakor ni mogel več prenašati osamljenosti. Ker je bil pa preveč trmoglav, da bi se s svojo ženo poravnal, je začel misliti na novo ljubezen. Človek je pa že tako ustvarjen, da se vse svoje življenje spominja svoje prve ljubezni in je nikdar ne more popolnoma pozabiti. Takšen je bil tudi Karlo. Zdaj, ko ga je zapustila žena, je bolj ko kdaj prej mislil na svojo idealno dijaško ljubezen. Vedel je, da njegova prva ljubezen živi v Torinu. Ni dolgo premišljeval, temveč je nekega dne, ko mu je bilo samotarjenja dovolj, odšel v Torino in poiskal njo, ki mu je bila prva vžgala srce. Ko je izvedel, da je še neporočena, je bilo njegovo veselje neizmerno. Kmalu je našel pot do nje in ji zatrjeval svojo brezmejno ljubezen. Majhen prepirček, ki ju je bil takrat razdvojil, sta bila oba že davno pozabila in tako se je njuna »zarjavela« ljubezen obnovila s podvojeno silo. Karel je svojo novo ljubezen pripeljal v svoje stanovanje, kjer sta preživljala medene tedne. Na žalost pa ne dolgo.

Ko je namreč Lucija izvedela za ljubezensko razmerje svojega moža, je takoj odhitela na policijo in zahtevala, da napravijo v Karlovem stanovanju preiskavo. V stanovanju so seveda dobili mlada zaljubljena ptička. Ker je to prešuštvo po zakonu prepovedano, so Karla odvedli na policijo.

Že čez nekaj dni je Karlo pisal svojemu prijatelju, naj budno pazi, kaj dela njegova žena, odkar je odšla od njega. Prijatelj se je izkazal dobrega detektiva in mu je že takoj po nekaj dneh sporočil, da ima njegova žena mladega prijatelja. Karlo je kar gorel od želje po maščevanju in takoj prijavil mlada prijatelja na policiji. Ko so ju neko noč presenetili detektivi, sta hočeš nočeš morala oditi v zapor. Tako sta se zakonca maščevala drug drugemu in doživela pravcato zakonsko zmešnjavo.

Uspeh pilotske šole v Ljubljani: te dni so zaključili na ljubljanskem aerodromu prvi tečaj letošnje pilotske šole. V tem tečaju je bilo skupno 37 gojencev; absolvirali so ga v dobrih treh mesecih; 22 tečajnikov je naredilo pilotski izpit z odličnim uspehom, 12 s prav dobrim, 3 pa z dobrim. Letos je torej imela naša pilotska šola dober naraščaj; mladim orlom našega neba želimo mnogo uspehov na njihovi življenjski poti!

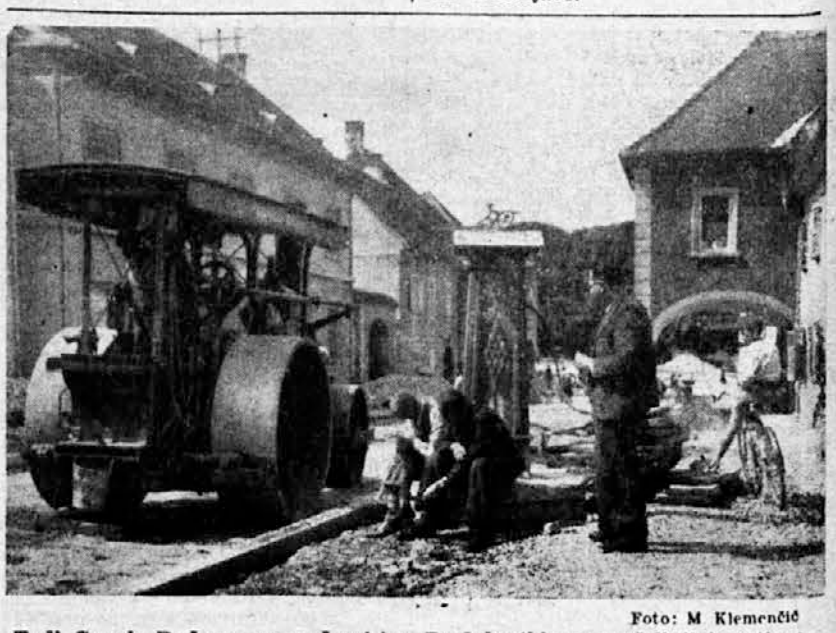

Foto: M Klemenčič

Tudi Gornja Radgona se modernizira. Pred kratkim so začeli tlakovati cesto, ki veže obmejni most s postajo. Na sliki vidimo delo pri tlakovanju.

Strah pred poroko

Kadar ženin živčen postane

Energična nevesta je zmagala

Newyork, septembra.

Mlada nevesta bančnega uradnika Ernesta Swisa je imela s svojim ženinom velike težave. Dobro je vedela, da jo njen zaročenec zelo ljubi, kljub temu je pa vsakokrat pred poroko dobil čuden živčni strah.

Ernest je bil več let zaročen z Glorijo Georgevo. Ker sta se imela zelo rada, je Ernest hitel s poroko in bi se bil rad že čez nekaj tednov poročil. Glorija se je pa temu upravičeno protivila. Bila je zelo pametna in hotela najprej urediti denarno stran svojega zakona. Svojemu ženinu je dokazala, da je za srečen zakon najpotrebnejši denar, potem da pride šele ostalo. Hotela je najprej prihraniti dovolj denarja za svoje bodoče stanovanje, šele potem bi se naj bila poročila. Ernest se je moral hočeš nočeš vdati in počakati s tako zaželjeno poroko.

To stalno odlaganje poroke je pa na žalost Ernesta živčno precej ubilo. Postal je živčen in nestrpen. Bal se je, da ga bo njegova nevesta zapustila in se sploh ne bo več hotela z njim poročiti. Ta strah se je potem pri njem čudno izoblikoval, tako da se je Ernest kmalu začel bati poroke. Kadar mu je njegova nevesta omenila, da se bosta kmalu lahko poročila, ga je obšel čuden strah.

Potem so po raznih težavah le določili dan poroke. Vsi so bili že zbrani pred oltarjem, nevesta, njeni in ženinovi sorodniki; samo ženina ni hotelo biti od nikoder. Potem je na veliko začudenje vseh neki deček prinesel nevesti pismo. Ko ga je ta odprla, ni mogla prikriti svoje jeze in začudenja. V pismu jo namreč njen ženin prosi oproščenja in ji zatrjuje svojo neizmerno ljubezen. Pravi, da se ga je pred poroko lotil tako neznanski strah, da nikakor ni mogel priti v cerkev. Glorija je v prvem trenutku sklenila, da Ernesta sploh več ne pogleda, pozneje so jo pa njegove mile prošnje le omehčale in spet sta določila poroko.

Zdaj se je Ernesta drugič lotil strah. Ko ga prav tako kakor že prvič, ni bilo v cerkev, je bilo nevesti preveč. Dobro je vedela, da jo njen zaročenec ljubi in da je ta njegov strah samo živčnega izvora. Takoj je sedla v avto in se odpeljala k njemu domov. Tu ga je našla vsega živčnega in brez volje. Gloriji niti na misel ni prišlo, da bi mu prigovarjala, naj gre z njo. Pograbila je prvo stvar, ki ji je prišla pod roko, in jo zagnala z jezo po tleh. Ko je razbila že precej najlepših stvari v stanovanju in jo je njen ženin ves osupel prosil, naj neha z vandalizmom, mu je stavila ultimat: ali gre takoj z njo v cerkev ali pa mu bo razbila še vse, kar je v stanovanju ostalo celega.

Tedaj je ženina v trenutku minila vsa živčnost in je ves vesel odšel s svojo energično nevesto v cerkev.

Nenavadna solata

Madrid, septembra.

Španski kralj Filip II. je bil čudak svoje vrste, ki je s svojimi navadami včasih presenetil ves dvor. Ko je bil nekoč zelo dobre volje, je poslal svoji ženi velik zavoj in pismo, v katerem je napisal tole:

»Draga moja žena!«

»Pošiljam ti solato, ki sem jo sam izumil in pripravil. Upam, da ti bo zelo ugajala in da boš priznala, da nisem samo dober mož in kralj, temveč tudi dober kuhar...«

Ko je kraljica odprla poslani zavoj, se je seveda na moč začudila. V njem je našla nenavadno solato. Filip Drugi ji je namreč poslal solato iz samih dragih kamnov. Topazi so nadomestovali olje, rubini kis, biseri in diamanti sol, smaragdi pa zeleno solato.

Američanke imajo velike predpravice

Newyork, septembra.

Znano je, da imajo ženske v Ameriki veliko več predpravic kakor ženske v Evropi. Američanke igrajo tako v gospodarskem kakor v političnem življenju veliko vlogo. One so najboljše odjemalke ameriških industrijskih izdelkov in zato je razumljivo, da se ameriška industrija tako zelo ozira nanje.

Dokazali so namreč, da največ avtomobilov v Ameriki pokupijo ženske, ne pa moški. Kadar ameriške tvornice avtomobilov pripravljajo kakšen nov tip avtomobila, takrat se zmerom obrnejo do ženskega okusa, preden dajo novemu avtomobilu obliko in barvo.

Prav tako se ameriške tvornice nogavic in lepotil dobro zavedajo, da se imajo za svoj veliki promet zahvaliti samo ženskam. Ko je pred nedavnim neka velika tvornica nogavic izdelala iz neke nove vrste svile veliko nogavic, so jih ženske pokupile v kratkem času kar pet milijonov parov. To samo zato, ker so bile te nogavice izdelali po ženskem okusu. Prav tako je z raznimi lepotnimi pripomočki.

Posebno veliko vpliva imajo Američanke na programe v radiu. Ameriški radio oddaja skoro izključno samo to, kar ugaja ženskam. Ker imajo Američanke prav svojevrsten okus, je tudi spored radijskih postaj včasih zelo čuden. Menda moški sploh ne marajo poslušati teh oddaj, ženske bi jih pa najrajši poslušale od jutra do večera.

Američanke so pred kratkim ustanovile poseben klub radijskih poslušalk, ki se imenuje: »Nočem poslušati.« Ta klub skrbi, da so ženske z radijskimi programi zmerom zadovoljne. Pred nedavnim so protestirale, ker so ameriške radijske postaje oddajale preveč raznih reklam za svilene nogavice in lepotila. Po kratkem prepiru so zmagale članice tega kluba in zdaj ameriški radio spet igra po ženskem okusu.

Umetni zobje pred 6000 leti

Atene, septembra.

V današnjih časih je zobotehnika že tako izpopolnjena, da vam zobozdravnik napravi najrazličnejše umetno zobovje in umetne krone. Kdor pa misli, da je zobozdravniška znanost šele zdaj v zadnjih desetletjih tako napredovala, se zelo moti. Arheologi so namreč dognali, da so ljudje že pred 6.000 leti nosili umetne zobe.

V muzeju v Ganu so znanstveniki odkrili lobanjo z umetnimi zobmi. To lobanjo so našli v nekem etrurskem grobu, poleg vaz in drugih dragocenosti. Ta lobanja je stara okrog 6.000 let. V nekaterih drugih etrurskih grobovih so pa našli celo dobro ohranjene zlate krone.

Pred nedavnim so pa v nekem grškem grobu pri Tebah našli niz zob iz tretjega ali četrtega stoletja pred Kristusom. V teh grobovih so našli tudi z zlatom plombirane zobe. Med ruševinami Apolonovega svetišča so našli nekatere svinčene predmete, katere so zobozdravniki takrat najbrže uporabljali za izdiranje zob. V starem veku so zobozdravniki delali umetno zobovje iz rogov in kosti, včasih so pa zato uporabili kar človeške zobe. V čeljustih nekih opic so našli celo neke vrste umetnega zobovja iz lesa divje smokve.

Pri Rimljanih je bilo zobozdravništvo že v prvem stoletju po Kristusu na zelo visoki stopnji, tako da umetno zobovje ni bila nikaka redkost. Zobozdravniška znanost je šele v srednjem veku nekoliko nazadovala. Zato je razumljivo, da je leta 1270. rimsko-nemški cesar Ludvig Sveti imel v ustih samo še en sam zob, čeprav je bil star šele 56 let.

Ljubezen je zdravilna

Newyork, septembra.

Doslej so ljudje zmerom pripovedovali, da je ljubezen bolezen in je torej zaljubljenec bolnik. Večkrat se je pa že izkazalo, da je ljubezen tudi zdravilna.

Pred nedavnim so namreč ameriški zdravniki odkrili novo dobro stran ljubezni. Pravijo, da prava ljubezen prav dobro služi v zdravilstvu in se zaljubljen človek veliko prej pozdravi kakor nezaljubljen. V ta namen delajo zdaj na čikaški medicinski fakulteti zanimive poskuse z zaljubljenimi ljudmi in tako ugotavljajo vpliv, ki ga ima ljubezen na hude bolezni.

Dr. Living je šel pri svojih dognanjih še dalje. Trdi namreč, da je organizem zaljubljenega človeka veliko odpornejši proti boleznim kakor organizem človeka, ki ga ne mučijo ljubezenske skrbi. Posebno pri ženskah ima v tem primeru ljubezen veliko vlogo. Če so zaljubljene, veliko laže prenesejo tudi najtežje operacije kakor njihove nezaljubljene tovarišice.

V Ameriki je za ta nenavadna nova odkritja veliko zanimanje. Zdravniki pridno delajo poskuse z zaljubljenci.

Kakšna je površina lune?

Bazel, septembra.

Čeprav doslej še nihče ni bil na luni, vendar o njej in njeni površini veliko vemo. Vemo na primer, da je pokrita z lavo, ki je podobna lavi, ki jo na naši zemlji bruhajo vulkani. Zdaj je pa vprašanje, kako debela je ta plast lave.

Na podlagi temperature, ki je na luni, so pa tudi to vprašanje kmalu rešili. Kadar se približuje popoln lunin mrk, takrat je na luni temperatura 103 stopinj nad ničlo. To temperaturo kljub temu, da še nihče ni bil na luni, lahko zmerimo s posebnim občutljivim toplomerom, ki ga pritrdimo na daljnomere. Ko pa vrže sonce svojo senco na luno, se pa toplota na luni do luninega mrka zelo zniža in doseže 72 stopinj pod ničlo. Medtem, ko je na luni popolna senca, temperatura še pada, tako, da je najnižja temperatura na luni kar 98 stopinj pod ničlo.

Luna je, kakor vidimo, silno mrzla. Prav zato sončne toplote ne more dolgo obdržati. Ker je po vsej površini pokrita z lavo, kaj drugega tudi pričakovati ne bi mogli. Prav iz teh toplotnih razlik so potem strokovnjaki izračunali, da je luna samo 2 in pol centimetra na debelo pokrita z lavo. To je eno izmed najnovejših dognanj o luni.

Lev je imel v ustih zlat zob

Oakland, septembra.

Policija v mestu Oaklandu v Kaliforniji te dni išče zelo nenavadnega tatu. Tat je pred kratkim ukradel levu, ki je bil dalj časa v živalskem vrtu v San Francisku in je zdaj poginil, zlat zob iz gobca.

Pred nekaj leti je državni lovec na leve, Joe Bruce, ubil v pragozdu levinjo, mladiča je pa podaril živalskemu vrtu v Oaklandu. Ker je bil lev izredno krotak in lep, so ga prav kmalu pripeljali v Hollywod, kjer je igral na platnu. Pri posnemanju nekega filma je pa po nesreči izgubil en zob. Lev je bil za Hollywood tako dragocen, da mu je zobozdravnik namesto odlomljenega zoba napravil zlatega. Potem je še dolgo časa sodeloval pri raznih filmih. Čez leta se je pa postaral in postal bolehen. Iz Hollywooda so ga zato poslali v živalski vrt v San Francisco. Ker je njegova bolezen napredovala in ga živinozdravniki niso mogli ozdraviti, je te dni poginil.

Zaradi njegove nenavadne lepote in zgodovine njegovega življenja so ga sklenili nagatiti in postaviti v muzej živalskega vrta. Med pripravami za nagatenje mu je pa nekdo izpulil znameniti zlati zob. Po dolgem iskanju so našli zob v neki banki, tatu pa še do danes niso prijeli.

Trdno spanje

Newyork, septembra.

Za časa zadnjih poplav, ki so pustošile po Združenih državah, se je zgodil nenavaden primer trdnega spanja.

V neki vasi je vihar pričel rušiti in podirati hiše ter odnašati plotove in hleve. Prebivalci so hiteli reševat najnujnejše stvari. Dva mladeniča sta se pa med splošno zmešnjavo spomnila, da njun oče še zmerom spi. Pohitela sta v njegovo hišo in ga našla, kako je sladko spal. Na vse mogoče načine sta ga hotela zbuditi, toda možak je tako trdno spal, da ga na noben način nista mogla prebuditi.

Ker sta pa dobro vedela, da je oče zelo jezen, če ga kdo zbudi iz spanja, sta ga dvignila iz postelje in ga odnesla v čoln. Toda oče se še zdaj ni zbudil. Šele drugi dan se je prebudil iz spanja in se ves začuden znašel namesto v postelji na nekem travniku.

Ko so mu povedali, kako je prišel na travnik, je najprej zmajal z glavo, potem jim je pa rekel, da je bilo boljše, da ga niso zbudili. Lahko bi ga bili pa po njegovem mnenju pustili spati tudi v postelji, ker bi bila hisa prenesla in zdržala vihar.

Novela „Družinskega tednika“

SODOBNA PRINCESA TURANDOT

Napisal F. Gunten

In na lepem, nekega poletnega večera, je Conny čisto nepričakovano priznal:

»In — da veste, Marion — ljubim vas. In poročil se bom z vami.«

Marion se je zasmejala in ni odvrnila.

»Zakaj se smejete, Marion?« je vprašal Conny nekoliko razdraženo. In naposled je odgovorila:

»Ker sta mi Peter in Ernst danes prav isto povedala. Prav tako sta trdila, da me ljubita. In zakon pride, kakor znano, za ljubeznijo — kakor grom za bliskom.« Conny je pridržal dih, ko je nato vprašal:

»In vi, Marion? Kako se boste odločili?«

Ne da bi premišljevala, je odgovorila:

»Sploh se ne bom. Kajti vsi trije ste mi izredno simpatični.«

»Toda saj se ne morete z vsemi tremi poročiti?«

»Bog ne daj! Toda, poglejte, Conny, neki zelo pameten mož je nekoč dejal: Če od ljubezni naposled ostane samo nekoliko simpatije, potlej je bila zanesljivo velika strast. Zakaj torej ne bi rajši vzela kar tistega, ki ti je samo simpatičen?« Pomislila je, potlej pa vprašala:

»Ali kaj daste na pravljice, Conny?«

»Zakaj to vprašujete?« Bal se je odgovoriti kaj določnega.

»Ker se v pravljici nikoli ne zgodi, da bi se princesa poročila s princem iz ljubezni. Trnjulčica na primer je svojega princa vzela le zato, ker se je skozi stoletno trnje prikrčil do nje. Tako se ji je prikupil. Pepelčico je pa princ vzel samo zato, ker je imela najmanjšo nogo v vsej deželi. Torej bolj ali manj zaradi redkosti. In neusmiljena princesa Turandot...« Marion je na lepem pretrgala stavek in umolknila.

Conny je po kratkem molku vprašal:

»Zakaj ne govorite dalje?«

»Princesa Turandot je zadala svojim snubcem uganko,« je nadaljevala Marion. »In kdor bi to uganko znal rešiti, temu je obljubila svojo roko. Morebiti je bila to najboljša rešitev zakonskega problema.« Conny se je prestrašil.

»Ali nam hočete zadati uganko?«

»Nikakor ne pred zakonom,« se je nasmehnila Marion. Potlej je pa nekoliko resneje dejala:

»Ali mi znate povedati, kakšnega si predstavljam svojega bodočega moža?«

»Saj vam vendar ne bom naslikal lastnega portreta,« je odgovoril zagrizeno.

»Lepo. Potlej vam bom povedala. Biti mora vesel, neprisiljen tovariš, s katerim lahko greš smeje se skozi življenje. Kljub temu torej, da vam ne bom zadala uganke, sem se vendar odločila, da bom nekoliko zaigrala princeso Turandot. Vsakdo izmed vas naj si izmisli veselo zgodbo. Jutri popoldne odveslamo na Trstični otok, tam se bomo najprej nekaj časa pražili na soncu, potlej boste pa odložili svoje vesele zgodbe. In čigar zgodbi se bom lahko najprisrčneje smejala, tisti me bo dobil za ženo. Kaj menite o tej rešitvi?«

Conny je brez besede vstal. Marion je ostala še nekaj časa zleknjena na vrtu, potlej je pa tudi ona vstala. In naposled je rekla, medtem ko je ob Connyjevi strani stopala proti hiši:

»Zakaj ste postali tako molčeči? Ali že premišljujete svojo veselo zgodbo?«

»Zelo kruti ste,« je odgovoril. In nasmehnila se je:

»Bodite veseli, da nisem kitajska princesa. Sicer bi vas bilo morebiti to še življenje stalo.«

Naslednje popoldne je čoln z Mariono in njenimi tremi oboževalci Connyjem, Petrom in Ernstom pristal na Trstičnem otoku. Peter in Ernst, ki sta že vedela za Marionino odločitev, sta bila na moč židane volje. Kajti pripovedovanje veselih zgodb je bila njuna specialnost in vsakdo izmed njiju je že mislil, da si je osvojil moderno princeso Turandot. Conny je bil pa neizrekljivo slabe volje in ni bil prav nič podoben človeku, ki si je izmišljal veselo zgodbo.

Ležali so na soncu, zaigrali nekaj gramofonskih plošč in celo nekoliko zaplesali. Dokler ni Marion na lepem ukazala:

»Torej! Kdo bo začel?« Nihče ni hotel začeti, ker si je hotel vsakdo prihraniti končni učinek. In tako je moral odločiti žreb. Trstiko so razrezali na neenake dele. Marion jih je vtaknila med prste, tako da so konci molel ven v eni črti. Kdor bi potegnil najkrajši košček trstike, naj bi začel, srednji bi pripadal drugemu, najdaljši košček pa tretjemu in zadnjemu. Peter je moral povedati prvi svojo zgodbo, za njim je prišel na vrsto Ernst, in Conny je prav za prav z najdaljšim koščkom trstike zadel glavni dobitek.

Peter je pripovedoval pikantno zgodbo iz svoje pisarne. Prav za prav je bil to majhen kabaretni prizor, ki ga je predvajal. Posnemal je svoje tovariše iz pisarne, šefa, odjemalce, slikal je ganljivosmešno vsakdanjo guerilsko vojno, ki so jo bojevali ti ljudje, in je za konec prihranil prav izredno duhovito ost. In ko je končal, mu je Marion milostno prikimala:

»Čestitam, Peter. Do smrti sem se nasmejala.«

Potlej je Ernst prišel na vrsto. Slikal je svoje znane, že skoraj kronične denarne stiske, svoj boj z upniki in izterjevalci, svojo iznajdljivost pri iskanju zmerom novih ljudi, ki naj bi mu kaj posodili, in način, kako je upnike, izterjevalce in stanodajalce prisilil k zmerom novi preizkušnji njihove potrpežljivosti. In ko je bil pri koncu, je Marion, kar medla od smeha, dahnila:

»Nebeško, Ernst! To je bila res očarljivo vesela zgodba.«

In potlej se je obrnila, še zmerom med smehom, k smrtnoresnemu Connyju, ki je z mračnim obrazom sedel ob strani:

»Začnite, Conny! Zdaj pridete vi na vrsto! Srečo ste imeli in zdaj boste lahko sestrelili vrh. Toda zdaj tudi pokažite, kaj znate.«

Conny je pa molčal s trpko stisnjenimi ustnicami.

»Nu?« je vprašala Marion čez nekaj trenutkov že precej nestrpna.

Nato je poskočil in ji v obraz zakričal:

»Ne znam pripovedovati veselih zgodb! Ali slišite, Marion, kratko in malo ne znam! Rekel sem vam, da sem samo neznaten nameščenec, da se vam ne bi zdel ošaben. V resnici sem pa predstojnik velikega industrijskega koncerna. Toliko da veste. In ne morem se norčevati s svojim šefom, kakor Peter, ker sem sam šef. Za tisoč nameščencev nosim odgovornost in se moram baviti z resnejšimi rečmi, kakor je izmišljanje veselih zgodb. Prav tako vam ne morem slikati svojega boja z denarno stisko, ker ne poznam ne upnikov, ne izterjevalcev, niti ne nestrpnih stanodajalk. Narobe. Sam upravljam premoženje, ki sem ga hotel položiti pred noge svoji mladi ženi. Zato ne povem nobene vesele zgodbe. Celo ob nevarnosti, da se ne poročite z menoj.«

Tako je povedal, skočil v vodo in zaplaval na drugi breg.

In Marion? Za katerega izmed obeh se je odločila?

Za Petra? Za Ernsta? Ki sta ji povedala tako veseli zgodbi?

Ne. Poročila se je s Connyjem.

Zakaj ravno s Connyjem, ki ni prav nič ustrezal postavljenim pogojem? Da, težko je povedati.

UGANKE ?

KRIŽANKA

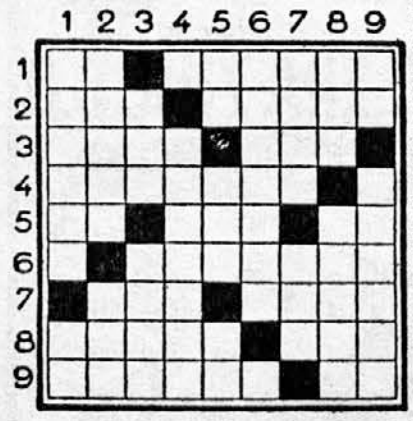

Pomen besed:

Vodoravno: 1. kratica z gospodje; danski pomorščak (1680—1741). 2. pokolenje; zver. 3. moško ime; riba. 4. slovenski kipar. 5. začetni črki abecede; holandski pridevek imenom; kratica za akademski naslov. 6. prebivalci srednje Evrope. 7. gospod (poljsko, češko); država Elamitov (l. 3000—700 pr. Kr.) soseda Babilonije. 8. pirenejski prebivalci; jarem. 9. ne pojdi še; jadranski otok.

Navpično: 1. vas v Belokrajini; oblika glagola biti. 2. ptica; del obleke. 3. kos; tudi njo so podražili. 4. šivalna potrebščina. 5. latinski veznik; predlog; veznik. 6. šolski predmet. 7. moško ime; veznik. 8. je bil »Osojski mutec«; ljubi. 9. kratica za groš; moško ime.

*

ŠTEVILNIK

a) 1 — 2 — 3 — 4 — 5 —
b) 4 — 6 — 7 — 1 — 4 —
c) 5 — 7 — 3 — 8 — 9 —
č) 10 — 7 — 9 —11— 2 —
d) 6 — 8 —10— 7 —12—
e) 7 —11— 2 —12— 7 —

Pomen besed:

a) grški otok, b) semkaj (srbohrvatsko), c) reka v Mali Aziji, č) zamorci plemen Amakoza, Zulu in Bečuanci, d) vpij (deri se!), e) napev (tujka). — V prvi vrsti in v zadnji navzdol čitaš slovanski prestolnici.

*

STOPNICE

1. i
2. i i
3. i i l
4. l l l l
5. l m m m m
6. o o o s s t

Pomen besed:

1. kratica za votlo mero, 2. kitajska dolžinska mera, 3. reka v Jugoslaviji, 4. pralno sredstvo, 5. grški otok, 6. je božja in vaša...

Vsaka beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove.

*

ČAROBNI KVADRAT

	1	2	3	4	5
1	a	a	a	a	a
2	a	a	a	d	d
3	e	h	h	k	k
4	l	l	n	n	o
5	o	o	p	p	p

Pomen besed, navpično in vodoravno:

1. naliv, 2. znan jadranski polotočič, 3. stavbno gradivo, 4. ime norveških in danskih vladarjev, 5. mesto na Turškem.

*

ENAČBA

(a—b) + (c—d) + (e—f) = x

a = zlatarska utež
b = vojna (srbohrvatsko)
c = dan tedna
d = pregovor
e = svetopisemska oseba
f = čut
x = elektroda

*

POSETNICA

Jan K. Ulčar

Vič

Kaj je ta oseba?

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIŽANKE

Vodoravno, po vrsti: 1. hg, rabota, 2. las, seret, 3. abel, rja. 4. poljane, m. 5. en, uda, pl. 6. c. zbornik. 7. ran ,dora. 8. rutil, sod. 9. brokat; to.

Rešitev čarobnega lika: 1. krt, 2. Klara, 3. Vransko, 4. Trsat, 5. akt.

Rešitev enačbe: a = oblak, b = lak, c = Čile, d = le, e = napor, f = por, x = občina.

Rešitev premikalnice: opeka, idila, elita.

Rešitev posetnice: cerkovnik.

Slabi dovtipi na rovaš žensk

Že večkrat sem v pogovoru s svojimi tovariši opazila, da imajo o današnji ženski prav nenavadno mnenje, ki prav nič ne ustreza resnični podobi modernega dekleta ali sodobne žene. Če govorimo o ‚sodobni ženi', imajo moški dandanes v mislih žensko, ki nič ne dela, se pretirano neguje, elegantno oblači in skubi svojega moža. Prav tako menijo o njej, da ne živi neoporečno, da vara svojega moža in da ji je ločitev zakona postala priljubljeni šport. Skoraj prav takšno ali pa še slabše mnenje imajo moški tudi o današnjih dekletih.

Večkrat sem si že belila glavo, zakaj imajo moški o ženskah takšno napačno, slabo privzgojeno mnenje. Slabi zgledi, ki jih srečujemo v življenju prav zares niso tako pogosti, da bi mogli po njih soditi vse današnje ženstvo. Narobe, moški lahko vidijo v ženskah, ki z njimi dele vsakdanje življenje, v svojih materah in sestrah, pa tudi v svojih ženah in dekletih, da današnja ženska ni lahkoživa in razbrzdana, temveč da se prav tako kakor moški zaveda svojih dolžnosti in jih z velikimi žrtvami izpolnjuje.

Poglejmo si mater, ki mora danes skrbeti za veliko družino; skrbno mora paziti na sleherni dinar, da ob koncu meseca ni pomanjkanja v hiši, kajti kljub povišanju dohodkov se zaradi naraščajoče draginje življenjski položaj mnogih uradnikov ni kaj prida izboljšal. Pogosto mati le kaj malega poje za kosilo, češ da se je najedla pri poskušanju jedi, samo da so mož in otroci siti. Življenje je tako drago, da mati zmore komaj za hrano in stanovanje, za šolo in za obleko otrok. Mati mora nositi več let staro obleko, stare čevlje s templanci, neštetokrat zakrpane nogavice, kajti kje naj vzame denar, da bi si mogla vsako leto kupiti novo obleko? Malone vse današnje matere so čudovite podobe skromnosti, samozatajevanja in skrbnosti za družino.

Tudi današnjemu dekletu ni z rožicami postlano. Ko dovrši gimnazijo ali pa trgovsko šolo, mora iskati službo, kar je pogosto pravi križev pot. Če po sreči dobi službo, postane njeno življenje nekoliko lažje, razumljivo je pa, da službe niso takšne, da ne bi bilo v njih nobenega dela. Dekle, ki gre v službo, mora resno delati in se ne utegne izgubljati v ničevostih, ki jih moški tako radi očitajo današnjim dekletom. Tiste pa, ki gredo na univerzo, se morajo posvetiti študiju, če hočejo kdaj doseči cilj, ki so si ga zadale. Tudi ta dekleta se ne utegnejo samo zabavati in preoblačiti, kakor moški tako radi očitajo nežnemu spolu. Ostanejo še one, ki ne iščejo službe in ostanejo doma pri materi. Med temi je morda peščica takšnih, ki ves svoj prosti čas porabijo res samo zase, večina jih pa pomaga materam pri delu in nadomešča postrežnico ali služkinjo. Njihovo življenje je izpolnjeno z enoličnim gospodinjskim delom.

Odkod se je torej v moško mnenje o današnji ženski utihotapila podoba neskrbne, zapravljive in razbrzdane moderne ženske? Naposled sem izsledila odgovor: iz časopisev. Nekateri časopisi res ne vedo pisati drugih dovtipov, kakor na rovaš žensk. V takih dovtipih je ‚on' copatar ali dobrodušnež, ‚ona' pa opravljivka, ksantipa ali zapravljivka. Prav neumno je tudi, če časopisi primerjajo ameriško žensko z našo in jo stavijo v isto vrsto. Žalostno je, da moški nimajo toliko kriterija, da bi sami uganili, da Slovenke nismo Američanke. Kakor hitro bero v časopisu kakšno zgodbo o desetkrat ločeni Američanki, takoj pomislijo: »Vidiš, takšne so dandanes ženske...« Razen tega tudi ne vedo, da je Amerika daleč od Evrope in da morda zloglasna ‚gospa Smithova' sploh ne živi, temveč so jo v časopisu opisali samo zato, da preganja dolgčas in grozo, ki se poloti človeka ob branju neskončnih vojnih poročil z raznih front.

Vendar bi bilo pa priporočljivo, da bi si izbrali uredniki časopisev duhovitejše in sočnejše dovtipe in da bi priobčevali koristnejše članke kakor sramotenje žensk. Neverjetno, v kakšno abotnost laho zdrknejo takšni članki. Pred kratkim sem nekje brala, da je neko društvo ameriških ločenk strogo obsodilo može, ker zahtevajo od žensk, naj jim rode otroke. Takšen članek vrže na žensko čudno luč, češ da sploh ne mara otrok, da se hoče samo zabavati in uživati življenje. Mnogo je pri nas površnežev, ki pozabijo, da se je to ‚baje' zgodilo v Ameriki, in ne pri nas, in očitajo svojim ženam doma razne napake, ki jih v življenju naše žene sploh ne srečaš ali le redko.

Amerika je velika, zato se prav gotovo tam več zgodi kakor pri nas, vendar pa povprečna Američanka prav gotovo ni takšna, kakršno na splošno rišejo nekateri časopisi, moder človek pa tudi ne bo vseh žensk sodil po enem kopitu. Vseeno bi bilo vseeno priporočljivo, da bi si v bodoče vsi tisti, ki mislijo preganjati dolgčas z neslanimi dovtipi na rovaš žensk, izbrali kakšno drugo tarčo!

Saška.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjeva juha, zabeljeni široki rezanci, solata. Zvečer: Praženec.

Petek: Fižolova juha, sirovi štruklji. Zvečer: Ajdovi žganci, mleko.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, kumare v solati, krompir. Zvečer: Golaž s krompirjem.

Nedelja: Goveja juha z rižem, telečji zrezki, pražen krompir, solata. Zvečer: Telečja jetra v omaki.

Ponedeljek: Golaževa juha, kruhovi cmoki. Zvečer: Fižolova solata, jajca.

Torek: Goveja juha, češpljevi cmoki. Zvečer: Govedina od opoldne v solati, kava.

Sreda: Zeleniavna juha, krompirjevi kifeljčki, solata. Zvečer: Polenta z mlekom.

Jedilnik za premožnejše:

Četrtek: Juha iz zelene, ocvrti možgani, limonova omaka, čokoladni narastek. Zvečer: Gobe z jajci, pečena jabolka.[1]

Petek: Žabja juha, kislo zelje, ocvrte krompirjeve rezine,[2] orehov kolač.[3] Zvečer: Sardelna omaka,[4] pariški kolački.[5]

Sobota: Goveja juha z ribano kašo, goveji zrezki v omaki, krompir v kosih, solata. Zvečer: Nadevane paprike.

Vsakodnevna nega zob mora postati za vsakega človeka ravno tako samo ob sebi umevna potreba kakor redno umivanje rok.

Chlorodont zobna pasta

Nedelja: Kurja juha, pečena kokoš, mešana solata, kompot, flancati. Zvečer: Dunajski zrezki, fižolova solata, kompot.

Ponedeljek: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, telečja rižota, solata. Zvečer: Carski praženec, breskev kompot.

Torek: Obara, kruhovi cmoki. Zvečer: Sarma.

Sreda: Fižolova juha, rozinovi štruklji, mešan kompot. Zvečer: Narezek, čaj, pecivo.

Pojasnila:

[1]**Pečena jabolka:** Cela jabolka operite, očistite peška in v izdolbine denite suhih fig in rozin. Tako pripravljena jabolka bodo sladka, hkrati boste prihranile tudi sladkor.

[2]**Ocvrte krompirjeve rezine:** Izbran krompir olupite, operite in zrežite podolgem v štirioglate rezine. Krompirjeve rezine dobro osušite in jih ocvrite zlatorumeno na precej vroči masti. Ocvrtega in še vročega osolite z drobno soljo in ga dajte takoj na mizo.

[3]**Orehov kolač:** 5 dek presnega masla zdrobite s četrt kile moke, pridenite 3 rumenjake, soli, sveže sladke smetane in žlico vina in vse skupaj zgnetite v testo, ki ga pustite pol ure počivati. Med tem pa pripravite tale nadev: Zmletim orehom pridenite 9 žlic sladkorja, sveže sladke smetane, nastrgane limonove lupinice in nekoliko ruma. S tem nadevom namažite testo, ki ste ga zvaljale na prst debelo, in kolač specite.

[4]**Sardelna omaka:** Očistite 3 sardele, odstranite jim kosti in jih s sekljačem drobno sesekljajte. Pripravite prežganje iz ene žlice moke, ene žlice kruhovih drobtin in ene žlice masti. Sardele vrzite na to prežganje in jih zalijte z juho. Omako lahko tudi okisate z limonovim sokom. Omaki lahko pridenete tudi žlico kisle smetane, toda potem je ne smete okisati.

[5]**Pariški kolački:** Denite v skledo kuhati kozarec vode, 3 deke presnega masla in malo soli. Ko voda povre, počasi vsipajte 2 kozarca moke in neprestano mešajte in pustite, da se testo kuha na nepremočnem ognju. Na koncu, ko je testo že skoraj kuhano, pridenite drugo za drugim 4 cela jajca in na koncu stepen beljak. Potem pustite, da testo stoji 3 ure. Ko je testo že dovolj dolgo počivalo, naredite iz testa majhne kolačke v debelini pol centimetra. Kolačke skuhajte v slani vreli vodi. Odcejene denite v posodo, posipajte jih s slanim nastrganim sirom, pridenite nekoliko presnega masla in jih lepo zlatorumeno v topli pečici specite.

Marsikatera izmed naših bralk bo morala v današnjih dneh popraviti lansko obleko, ker ji njen finančni minister ne bo dovolil, da bi si kupila novo. Vendar lahko tudi staro obleko originalno in slikovito popravimo, kako, to nam kaže gornja slika. V enobarvno temnomodro obleko všijemo v prednji životek vstavek iz temnordeče, temnomodro in svetlosivo črtastega blaga. Zelo zanimiv in prenovljen je deški ovratniček te ‚nove' lanske obleke.

Ljubka jesenska obleka iz tenkega temnordečega volnenega blaga. Ker je njen kroj prav preprost in nevsiljiv, je primerna za vsako postavo. Edini okras so drobceni gumbi po životku; obleko dopolnjuje aparten črn klobuk in prav takšne rokavice.

Iz starega novo

Današnja vojna je v Evropi marsikaj izpremenila. Tudi žensko modo, ki igra v življenju žensk čedalje večjo vlogo. Države, ki so nekdaj diktirale modo, imajo drugačne skrbi, modne hiše so zaprte, modni risarji na bojiščih, tovarne prazne.

Ker se je volna zelo podražila, bo treba letos varčevati. Kljub temu se boste potrudile, da si obnovite garderobo, čeprav ne iz nove volne. Iz že ponošenih ostarelih pletenin si boste napravile moderna pletena oblačila. V ta namen porabite premajhne volnene obleke ali bluze, stare jopice in nemoderne pulovre.

Lani so bile in tudi letos bodo moderne sestave pletenih volnenih delov z volnenim blagom. In po zaslugi te mode si lahko napravite kaj prikupna oblačila, posebno ker so bluze in krila še zmerom zelo mladostna. In te sestave vam bodo dale novo možnost, da se za malo denarja elegantno oblečete.

Morebiti vam je od različnih pletenin ostalo doma še nekaj klobčičev volne; tudi to boste lahko s pridom uporabile. Ali boste pa razdrle stare jopice in pulovre in »iz starega napravile novo.« S pletenimi volnenimi deli boste potlej okrasile ali popravile obnošene obleke ali bluze ali jih pa popolnoma prenovile.

Priznati moramo, da se s spretnim sestavljanjem pletenih delov in volnenega ali kakšnega drugega primernega blaga ustvarijo izredno okusna modna oblačila. Zasluga je tem večja, ker ne da bi staro zavrgli, s spretnostjo napravite celo novo. Ravno pri tem lahko pokažete svojo modno iznajdljivost in okus. Pa ne samo v sestavi posameznih delov, temveč tudi v sestavi barv.

Svetujemo vam nekaj sestav:

Imate na primer toplo bluzo z dolgimi rokavi, enobarvno, spredaj zapeto z gumbi. Na ramenih in okrog vratu se je že precej obrabila. Spletli boste dva dela za sedelce (prednjega in zadnjega) in ju vložili v bluzo. Rokava bosta prav tako, kakor sta bila poprej, previdno všili nazaj. Ovratnik boste tudi spletli, in sicer pokončen, precej visok, ali pa deški. V sestavi barv boste pokazali svoj okus.

Ali pa: Imate kos živobarvnega blaga. Zraven nekoliko volne popolnoma nasprotne barve in še staro jopico primerne barve. Napravili boste bluzo iz treh enako širokih prog, izmenoma pletenih in iz blaga. Če nimate dovolj volne, napravite kratka rokava in deški ovratnik. Morebiti okrasite na prsih z žepki ali monogramom. Tisoč možnosti je, da se okusno oblečete.

Morebiti imate bluzo, ki je oguljena samo spredaj ali ima slaba rokava. Napravili boste samo pletena rokava, na ramenih podaljšana do ovratnika. Na prsih morebiti napravite še pletene žepke in in v levega vtaknete živobarven robček. V bluzo, ki je samo spredaj obrabljena, boste pa vstavili nov pleten del in ga primerno okrasili. Ali pa ravno narobe: če se vam je volnena jopica spredaj obrabila, ji boste vložili nov prednji del iz volnenega blaga.

Kakor rečeno, možnosti je brez konca; morate biti samo nekoliko iznajdljivi in spretni. Pri tem boste imeli pa še zavest, da ste si sami nekaj napravili in si pri tem prihranili lepe denarce.

Poraben nasvet

Kako spoznamo, če je črno vino naravno? Če kanemo nekoliko kapljic črnega vina na porcelanast krožnik, ki plava na vroči vodi, bo nenaravno in ponarejeno vino, ko izhlapi, pustilo na krožniku rdečkast madež. Pri čistem, naravnem in neponarejenemu vinu, bo pa madež temen in moten.

Žikina mešanica
je zmleti nadomestek prave kave
z dodatkom cikorije

Kdo nam vzgaja našo žensko mladino?

Vprašanje se zdi na prvi pogled odveč. Saj vemo, da imata najodgovornejšo vlogo v vzgoji otrok — in tako tudi mora biti — šola in dom. Toda izkušnja nam vse bolj potrjuje dejstvo, da obstaja tudi tretji, pogosto neopazen činitelj. Pogosto se zgodi, da šola in rodbina, včasih celo harmonično, popolnoma izvršujeta svoje vzgojne naloge, in vendar se še zgodi, da starši in učitelji z žalostjo ugotove sodelovanje nekega tretjega činitelja, ki ima pogosto razdiralen učinek.

Starši in vzgojitelji iz izkušnje vedo, kakšna presenečenja dožive celo pri otrocih, za katere mislijo, da jim ne samo tako rekoč v dušo vidijo, temveč celo spremljajo njihov razvoj in jim pomagajo. Celo takrat, kadar je razmerje med dekletom in starši prisrčno, iskreno in tovariško — celo takrat je težko zajeti vso silo negativnih činiteljev.

Kaj je temu vzrok? Niti sami otroci se ne zavedajo, na kateri način jih okolje postopno prevzgaja, rušeč počasi, a zanesljivo vse tisto, kar so dobrega zgradili v njih odgovorni vzgojitelji.

Če je stvar takšna, se zdi, da je sploh nemogoče dati odgovor na zadano vprašanje. Definitiven odgovor je tudi v resnici težak, lahko pa opozorimo na nekatera dejstva, v katerih je treba iskati možnost teh nezaželenih vplivov.

Če govorimo o tej vrsti vprašanja, ne smemo tudi pozabiti na lastnosti mladega bitja, dekletca, ki z njim ravnamo kot z zavednim krivcem. Mlado dekletce, posebno v prehodni dobi, je zelo prilagodljivo za vse tisto, kar ji daje vpogled v neznana področja, ki jih šele prebujajoča se čustva pričakujejo s takšnim nemirom in nestrpnostjo.

Težko je sestaviti vsaj približen seznam neodgovornih vzgojiteljev, oziroma vzgojnih sredstev naše ženske mladine. Osebni vplivi, primeri nekaj starejših fantov in deklet, se nam ne zde tako usodni in tudi res niso primarni. Oni so samo posredovalci, naivni in nezavedni posredovalci tistih, ki niso zainteresirani samo ideološko, temveč tudi materialno.

Zato si oglejmo za primer pred vsem tolikokrat omenjani in zlorabljani negativni pomen filma. Proti filmski umetnosti, bolje proti filmski industriji nima nihče ugovora. Celo lahko rečemo, da so filmske možnosti neizčrpne. Toda filmsko industrijo financirajo ljudje, ki jim gre samo za osebno korist in dobiček. Samo zaradi dobička včasih izjemno tvegajo ustvariti kakšno neoporečno umetnino. Po večini je pa preračunano vse tako, da film vpliva na najnižje instinkte in čustva množic, zato je njegov vzgojni učinek porazen. Drugače bi bilo, če bi imeli svoj nacionalni film; tedaj bi mogli napraviti iz njega vzgojno sredstvo, kakršno si le morete želeti.

Knjiga je prav tako, čeprav nekateri trde, da je knjiga v krizi, eden izmed činiteljev, ki zadajajo veliko skrb vzgojiteljem. Res obstaja kriza knjige. Toda kriza dobre knjige. Slabe pa, posebno ker niso drage, kaj lahko prodro med najširše plasti ljudstva in nič čudnega ni, če pridejo v roke tudi branja željni mladini. To vprašanje je velika skrb šole in staršev in oboji, posebno pa starši, bi morali branju otrok posvečati kar največjo pozornost.

Prav tako pa tudi dnevni tisk in ilustracije prispevajo svoj del greha v tem pogledu. So dnevniki in ilustrirani listi, ki privlačijo bralce z istimi sredstvi kakršna tako uspešno uporablja film. Slabi filmi, slabe knjige in frivolne ilustracije predstavljajo triglavo pošast, prežečo na našo mladino, posebno žensko.

Ali so pota in načini, da se tega osvobodimo? Nedvomno bi bilo treba v tem pogledu nekaj ukreniti. Pred vsem bi morale paziti na to oblasti, da bi dovoljevale samo res umetniške filme ali vsaj prepovedale mladini tiste filme, ki moralno niso neoporečni. Prav takšen vpliv ima slaba knjiga, zato je treba paziti zlasti v družini, da so slabe knjige čim dalje od mladine, da ji pridejo pa dobre v kar največjem številu v roke. Posebno je pa družina odgovorna za slabe časopise. Vsekako je potrebna domača moralna, vzgojna cenzura.

ČEVLJI

V RAZNOVRSTNIH OBLIKAH IN KVALITETI PO SOLIDNIH CENAH V VELIKI IZBIRI PRI

J. KALAN

LJUBLJANA, PRI TROMOSTOVJU

Značilna popoldanska obleka letošnje jeseni: ohlapen, srajčen životek, preprost kroj in bogato nabrano krilo. Rokavi so enostavni in ob zapestjih brez zapestnic, da lahko čeznje oblečemo rokavice.

MODERNO PERILO

Vse dokler je vitkost prvi pogoj elegance, je perilo sešito na najpreprostejši način. Srajce, hlačke in kombineže, ki sestavljajo poglavitno dnevno perilo elegantne ženske, imajo za svoj princip to, da zavzemajo čim manj prostora in da ostanejo nevidne pod oprijeto obleko.

Spodnje perilo delamo iz zelo finih in prozornih tkanin, pa tudi iz cenejših tvoriv. Moderne srajce in kombineže so krojene iz celega kosa, ker tako lepo ovijajo telo in se tudi raztegnejo pri hoji in gibanju. Pogosto naletimo tudi na kroje, ki so sestavljeni iz več kosov. Največkrat rabijo takšne kroje debelejše osebe in takšna kombineža nima nobenih nepotrebnih robčkov. Vitke osebe lahko zmerom nosijo iz enega kosa krojeno perilo, ker se pri vsakem gibu raztegne v vseh smereh.

Kar se tiče dolgih kombinež, imajo hkrati tudi lepo izdelan nedrček. Takšne kombineže naredimo iz satna, iz močnega crêp-de-china ali pa tudi iz gostega crêpa.

Dnevno perilo okrasimo z lepo in fino čipko, pošitim tilom in različnim ročnim delom. V zadnjem času pogosto vidimo perilo dveh barv in prav ta kombinacija je zelo lepa. Ta moda je pa hkrati tudi zelo praktična, ker lahko porabimo za novo kombinežo ali srajco kakšen ostanek blaga, ki ga drugače ne bi mogli uporabiti.

Izrezi na perilu so največkrat narejeni v empirskem slogu. Včasih so nalahno izpeljani na prsih ali so pa globoko zarezani na hrbtu. Naramnice so sešite iz istega blaga ali pa iz svilenega traka iste barve; lahko jih pa naredimo tudi iz blaga, s katerim smo perilo okrasili.

Barve modernega perila so zelo različne. Cela vrsta rožnatih, azurnomodrih, bledorumenih in resedasto zelenih tkanin so nam na razpolago. Zelo elegantno perilo je tudi v drugih živahnejših barvah.

Telovadba in nov športni duh

Kadar govorimo o športu, nehote pomislimo na različne rekorde, ki so z njim tako tesno povezani. Nekateri filozofi so mnenja, da so prav rekordi največja hiba vsakega športa, ker izzovejo nezdrave individualne in socialne posledice. V tem imajo do neke mere tudi prav, toda samo takrat, če gledamo na rekorde iz nekdanje perspektive.

Tudi danes so rekordi zelo važni činitelji v našem športu, toda ne predstavljajo več njegovega bistva. Športu in telovadbi je zdaj odkazana posebna naloga v razvoju vsega človeškega življenja. Šport je zmerom imel nacionalno in socialno funkcijo, a ta funkcija dobiva zdaj čedalje širši obseg.

Poleg športa ima danes važno vlogo tudi telovadba. Telovadba pa žal ni tako razširjena in ne zajema tako širokih ljudskih plasti kakor kateri koli drugi šport. Telovadba je neobhodno potrebna meščanu, ki ves dan dela in se pri delu le malo giblje. V nekih krogih so pa tudi mnenja, da je šport primeren izključno samo za moške, telovadba pa samo za ženske. To je mišljenje vseh onih, ki si zamišljajo nekakšen nejasen ideal nežne ženskosti, ki pa spet ni v skladu z novim razvojem prave in resnične ženskosti. Današnja dekleta se prav tako bavijo s športom kakor mladi fantje, seveda brez pretiravanja. Ideal ženske lepote ni nič več nekakšna medla bolehavost, temveč moč in zdravje.

Zelo važno socialno vlogo ima telovadba v zdravljenju in izravnavanju obolelih in skrivljenih delov telesa in se v zadnjih letih vse bolj izpopolnjuje in dobiva vedno večji obseg.

Današnji šport ne zanemarja rekordov, kajti to bi pomenilo, zanemarjati polaganje največjega napora za dosego nekega cilja ali zmage. To pa je prav tako važen činitelj, kakršni so kolegialnost, prirodnost, vztrajnost in odpornost.

Ne silite svojega otroka jesti!

Velikokrat silijo matere svoje otroke, naj pojedo vse, kar so jim dale na krožnik, pa čeprav otroku ne tekne. Toda ta način je popolnoma zgrešen. Prav tako je pa pogrešen tudi način, ko matere otroku, ki ima dober tek, dajejo vse mogoče delikatese in težko prebavljive stvari.

Če vaš otrok nima teka, se najprej vprašajte, ali ste kosilo dobro pripravili. Morda pa vašemu otroku ni dobro in tudi to je vzrok, da nima teka. Če pa vzrok ni niti prvi niti drugi, tudi takrat ne silite otroka z jedjo, temveč mu ne dajte nobene hrane do prvega rednega obroka. Pred vsem mu pa nikar ne dajajte nobenih slaščic in sadja. Vse te jedi vprežejo prebavne organe, jim ne dovolijo počitka in tako motijo prebavo rednega obroka.

V vročini podajajte jedi, ki so bolj tekoče in ki niso preveč močne. Najvažnejše, da otroku vzbudimo tek, je pa to, da mu dajemo točno in redno vsakdanje obroke. Čim večkrat boste spremenili svoje obede, s tem večjo slastjo bo vaš otrok jedel. Ko postane otrok večji in starejši, razširite njegov jedilni list tako, da bodo zelenjava, sadje, jajčne jedi, ribe in meso v pisani premeni prihajale na mizo.

Monogrami — entel — ažur gumbnice — gumbi — plise fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

ŽENSKI RAZGOVORI

Gospa S. F., Kranj. Lanska češpljeva mezga Vam je pričela vreti, kaj naj storite, da bo spet uporabna. Češpljeva mezga se Vam je najbrže zato pokvarila, ker ste jo premalo osladkali ali pa premalo kuhali. Z vrha mezge poberite kar je slabega, mezgo še enkrat dobro prekuhajte in ji dodajte sladkorja. Če Vam je žal sladkorja, pa dodajte salicilni prašek ali pripomoček za vkuhavanje, toda najbolje in najbolj zdravo je, če dodaste mezgi sladkorja in jo tako dolgo kuhate, da ne bo več tekoča. Prekuhano in na novo osladkano mezgo shranite v kozarec in jo dobro zaprite.

Popoldanska obleka iz tenkega volnenega blaga, s preprostim koničastim izrezom, dokaj kratkimi rokavi in bogato nagubanim oprsjem. Okras te elegantne obleke sta pas in obrobek na rokavih, izvezena v pestrih barvah, ki se lepo odražajo od enobarvnega, precej temnega blaga.

Kako peremo čipke

Čipke so zelo nežne in občutljive, še prav posebno pri pranju. Zaradi tega jih ne smemo drgniti, kajti tako jih lahko strgamo in tedaj bi se zdela čipka že zelo stara.

Nežne in tanke čipke prišijemo z velikimi vbodi na obeh robovih na mehko platno in jih tako operemo. Če pa peremo čipkast ovratnik ali kakšno drugo stvar iz čipk, moramo čipko oprati z milom.

Čipke, ki so že stare in za katere se bojimo, da se nam ne bi med pranjem strgale, za 24 ur namočimo v glicerin ali olje. Tako bomo nitkam povrnile elastičnost. Ko smo čipko oprale in sprale v mrzli vodi, jo denemo v krpo in jo v njej posušimo. Likamo jo pa najprej preko čiste krpe, potem še enkrat brez krpe na narobni strani.

Čipke škrobimo v želatini, ki ni tako apneno bela kakor škrob. Na pol litra vode vzamemo listek želatine. Lahko pa pripravimo vodo za škrobljenje po mili volji redkejšo, pa tudi gostejšo.

Namesto likanja napnemo tanke čipke na desko in jih pritrdimo z žebljički, ki ne zarjavijo. Čipka mora biti povsem vlažna, da konce lahko raztegnemo na vse strani. Če je pa čipka iz umetne svile, jo moramo napeti se suho in jo potem zmočimo, če ne, se čipka preveč raztegne, in ko se posuši, se kraji zavihajo.

Kako naj se počeše...

vaša mala, ki je komaj letos začela hoditi v šolo?

Naše babice so zmerom rekle: »Čim preprosteje, tem lepše!«

Dandanašnji se sicer v marsičem ne strinjamo z mnenjem svojih babic, ker se je od tistih dob že marsikaj spremenilo; toda v tem pogledu jih je treba poslušati

Vsak obrazek, lep, svež, otroški obrazek je še lepši, če ima miren, neprisiljen okvir. Zato las nikar ne zavijajte v komplicirane kodre in zavoje! Toda nikar tega napačno ne razumite! Nismo proti sodobnim pričeskam, ali vaša mala naj se ne češe tako, kakor bi se bolje podalo vaši starejši hčerki ali pa celo vam. Vse mora biti v skladu, pa tudi pričeska.

Najbolje se deklici podasta dve kitki, spleteni precej blizu obrazka in zavezani z dvema ljubkima petljama. To je primeren način česanja za mlada dekletca. S tako pričesko bodo dostojne in primerno počesane tja do male mature. Še manj skrbi in dela imajo pa s preprosto pričesko, kratkimi lasmi, pripetimi na strani, ali pa s prečo po sredi.

Šele pozneje, po mali maturi, si lahko napravijo nekoliko bolj komplicirano pričesko. Takšno, ki je nekoliko bolj občutljiva. Privoščijo si jo pa lahko že zato, ker so že velike ‚gospodične' in nič več ne skačejo in zato se tudi ni bati, da bi bile razkuštrane. Bolje je pa imeti zmerom preprosto pričesko in biti počesan, kakor komplicirano in biti skuštran.

ŠAH

Problem št. 73

Sestavil Samuel Loyd (1879.)

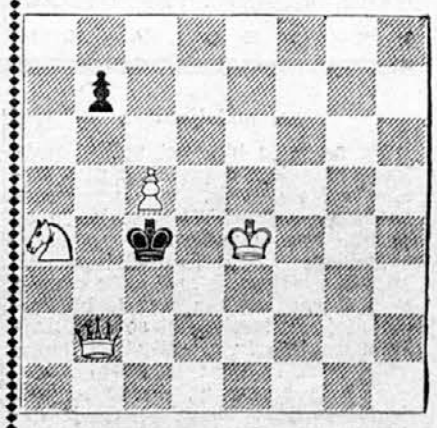

Mat v 3 potezah (B 39)

Problem št. 74

Sestavil A. J. Schoschin (1902.)

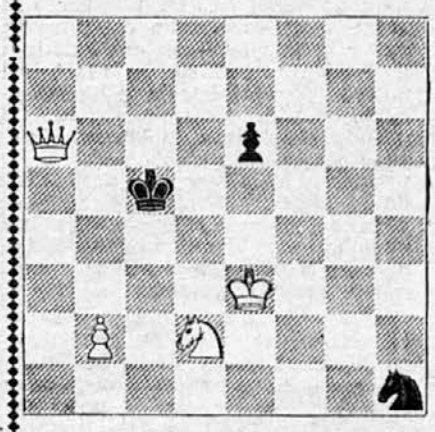

Mat v 3 potezah (B 87)

Vselej ni dobro napadati

Holandska obramba (Halle 1892.)

Beli: Richter	Črni: dr. Tarrasch
1. d4	f5
2. c4	e6
3. Sf3	Sf6
4. e3	b6
5. Ld3	Lb7
6. o—o	Ld6
7. Sc3	Sc6
8. e4	f×e4
9. S×e4	Le7
10. Se5	S×d4
11. S×f6 šah? (Sg5)	L×f6
12. Dh5 šah	g6
13. L×g6 šah	h×g6
14. D×g6 šah	Ke7
15. Sg4	Df8!
16. S×f6	D×f6
17. Lg5	Se2 šah
18. Kh1	T×h2 šah
19. K×h2	Th8 šah
20. Lh6	Dh4 mat.

Nepričakovan konec

Iz dvoboja Euwe—Reti (Amsterdam 1920.)

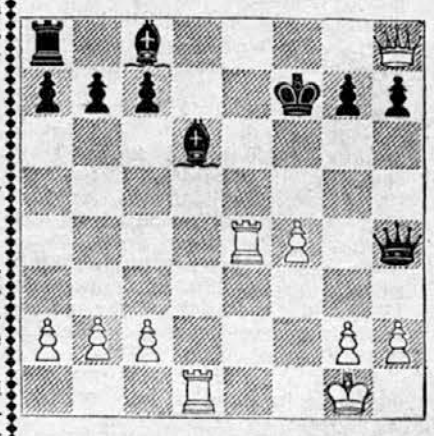

17.	Lc8—h3!!
18. Dh8×a8	Ld6—c5 šah
19. Kg1—h1	Lh3×g2 šah!
20. Kh1×g2	Dh4—g4 šah
21. Kg2—f1	Dg4—f3 šah
22. Kf1—e1	Df3—f2 mat

Rešitev problema št. 71

1. De3—e1	Kf5—g5
2. De1—c1 šah	Kg5—h5
3. Dc1—h1 šah	Kh5—g5
4. Kf3—g3!	kar koli
5. Dh1—d5 (h4) mat.	

Rešitev problema št. 72

1. Lf7—g6	Kc5—d5
2. Da6—b6	Kd5—c4
3. Db6—c6 mat	
2. ...	Kd5—e5
3. Db6—d4 mat	
2. ...	e6—e5
3. Sc2—e3 mat	
1. ...	e6—e5
2. Lg6—e8	kar koli
3. Da6—c6 mat.	

LJUBEZENSKI ROMAN MLADEGA DEKLETA

NA RAZPOTJU

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA

PREVEDLA K. N.

21. nadaljevanje

Pa če si je bila pri volitvi najlepše manekenke priborila prvi naslov ali ne. Bila je manekenka modnega salona Weilertovke in se je bila izučila za šiviljo.

Dekleta, ki jih je doslej poznal, so bila užaljena zaradi čisto drugih reči. Zaradi tistega, kar je bil hudobni jezik izrekel, bi se bila najbrže smejala in marsikatera izmed njih bi se čutila celo polaskano.

Saj je sprevidel, da to ni bilo laskanje, in razumel je, da je dekle, kakršno je bila Sabina, to hudo bolelo. Toda tudi ona ni smela iti tako daleč, da bi prijela njega, kakor bi bil obrekovalec on.

Že poprej je vedel, da Sabina Tannova ni lahkomiselna, površna narava; vedel je, da nikakor ne uživa svoje kraljevske časti tako, kakor bi jo uživala katera koli izmed njenih tovarišic. In vedel je, marsikaj o njej, kar jo je bistveno ločilo od njih.

Toda delala mu je krivico. Čeprav so ga mikale sočne Sabinine ustnice, si ni nikoli upal poskusiti, da bi jih poljubil. Narobe, od prvega trenutka dalje je resno jemal opombo svoje hčerkice in misel, da bi vzel Sabino Tannovo za ženo, mu je izredno ugajala.

Avto se je ustavil in grof je skočil ven ter Sabini ponudil desnico, da bi se nanjo oprla. In ko jo je opazoval, ko je izstopala, si je mislil, da je že na pogled podobna odlični dami. Nad vse lepa in odlična se mu je zdela.

Motna luč ulične razsvetljave je še podvojila belino njenega atlasnega plašča, obšitega s snežnobelim krznom; zaponke na njenih čeveljčkih so se pa svetile kakor briljanti in biseri na njenih uhanih so se motno lesketali.

Šinilo mu je skozi možgane, da bi dobro igrala vlogo njegove žene; tega si je bil v svesti in njegovi dohodki bi mu dovoljevali, da bi se lahko drago in okusno oblačila.

Saj tudi sam ni bil več tak grof, kakršni so bili njegovi predniki. Nobenega plemiškega posestva ni imel več in njegova palača v Potsdamu se je morala umakniti mogočni trgovski hiši. Poslednji grof Werden je bil avtomobilski zastopnik in imenovali so ga grofa športa.

Nobene primernejše žene ni bilo zanj, kakor je bila kraljica mode. Dekle, kakršno je bila Sabina Tannova, je lahko mirne vesti pripeljal za mater svojemu otroku. Vse to mu je bliskovito šinilo skozi možgane.

To ni trajalo dalj časa kakor je potrebovala Sabina, da je z rahlim oklevanjem svojo roko položila v njegovo, ko ji je pomagal izstopiti. Zdaj sta molče stopala proti visoki hiši, v kateri je stanovala gospa Weilertova.

»Ali vas bom jutri videl, gospodična Tannova? O tem se še nisva pogovorila,« je dejal grof Werden vprašujoče.

Zanikala je.

»Ker je zdaj revija pri kraju, se odpeljem domov k svojim staršem. Jutri popoldne imam pri gospe Weilertovi prosto, zato se bom do ponedeljka odpeljala domov.«

»Ali ne bi jutri popoldne ali v nedeljo napravila rajši čednega izleta?« je predlagal. »Prav gotovo boste imeli veselje, zdaj, ko že tako zanesljivo in dobro vozite.«

Vtaknila je ključ v ključavnico, odklenila in ga takoj nato vtaknila od znotraj, da bi zaklenila.

Zdaj je odgovorila.

»Ne, niti jutri niti pojutrišnjem ne morem napraviti nobenega izleta z vami. Tudi avtomobilu se odrekam! Zdaj ste že tako in tako dovolj reklame napravili z menoj. Že dosti preveč celo; uspeh sva oba slišala danes na svoja ušesa. Lahko noč, gospod grof.«

Že je smuknila skozi vrata v hišo, že je od znotraj zaprla vrata in ključ je zarožljal v ključavnici.

Grof Werden je razločno čutil, s kakšnim neumnim obrazom stoji pred zaklenjenimi vrati. Toda če se ni hotel osmešiti pred svojim šoferjem, je moral oditi.

Premišljeval je: ali naj se pelje domov, se ure in ure jezi, da je tako na kratko opravila z njim, čeprav ji ni ničesar storil, ali naj pa poišče veseljaško družbo? Saj je dobro vedel, kje jo bo našel.

V bližini je bil bar, v katerem je stalno čepelo nekaj njegovih znancev na visokih barskih stolih in se šalilo s točajko. In že je ukazal šoferju:

»V bar ‚Pariz'!«

XXI.

Grof Werden je stopil v bar ‚Pariz'.

Neko dekle je vstopivšemu prijazno pokimalo. Ime ji je bilo Klara. Grof ji je prav tako prijazno pomahal in takoj se mu je vsilila misel, da bi se najbrže zdelo Klari zelo zabavno in laskavo, če bi jo imenovali njegovo ljubico. Toda Sabine in Klare ni smel primerjati.

Med obema je velik prepad. Tako velik prepad, ki se ne bi dal nikoli premostiti.

Edi Melzer, razvpiti karikaturist, mu je zaklical: »Dobro, da ste prišli, grof, danes meša naš Anton čudovite cocktaile; prav danes dokazuje, kakšno fantazijo ima.«

»Tako, res? Ravno prav. Potlej naj mi takoj zvari pijačo, ki poplakne jezo in me zaziblje v globoko spanje.«

Klara je svoje temnordeče ustnice posmehljivo našobila:

»Zakaj ste se pa jezili? Saj imate vzrok za smeh. Kaj mislite, kako vam vsi zavidajo vašo lepo ljubico!«

Zagoreli obraz grofa Werdna je pobledel.

»Za koga me zavidajo? Koga imajo za mojo ljubico?«

Zelo našminkano in nakodrano barsko dekle se je zasmejalo z zmerom pripravljenim smehom. Bil je zelo dobro naštudiran in je obstajal iz nekaj zvonkih melodičnih tonov.

»Toda grofek, ali se hočete šaliti? Saj ves Berlin ve, kdo je vaša ljubica. Bilo bi vendar čudno, če tega sami ne bi vedeli. Vi, zvitorepec, ste se znali na spreten način zriniti v ospredje in vsem drugim oboževalcem kraljice mode prekrižati račune.«

Grof Werden je začutil, kako mu začenja kri vreti.

Torej tisto, kar je bil hudobni jezik izrekel pred izhodom revijskega gledališča, nikakor ni bilo osamljeno mnenje, temveč je samo glasno povedal, kar je mislilo toliko drugih glav.

Zadirčno je zaklical:

»Kdo ima še gospodično Tannovo za mojo ljubico?«

Edi Melzer, karikaturist, je dvignil čašo z ohlajeno pijačo, rekoč:

»Menim, da tu v lokalu — in zdaj nas je približno trideset — ni nikogar, ki bi kaj drugega mislil. Saj je vendar jasno, spoštovani sočlovek. Ali pa mislite, da bi utegnili domnevati, da hodita k litanijam ali kaj podobnega?«

Werden je poskočil, in še preden so se drugi zavedali, je majhnega Melzerja zgrabil za ramena, ga potegnil z njegovega visokega sedeža in ga začel stiskati za vrat.

Komaj se je zavedal, kaj počne.

Še nekaj trenutkov poprej se mu ni prav nič grdo zdelo, da je nesramnež Sabino imenoval njegovo ljubico; ko je pa zdaj izvedel, da je bilo to splošno mnenje, je kakor pobesnel in na lepem je razumel, kako hudo žalijo Sabino Tannovo.

Klara je glasno zakričala, lastnik bara je skočil izza točilne mize in vsi gostje so obstopili neenaka pretepača, velikega grofa, čigar postava bi delala čast slehernemu boksarju, in cepetajočega možička, ki se je zaman poskušal braniti proti brezobzirnim prijemom davečih močnih prstov.

Nekaj gostov se je opogumilo in skušalo grofa Werdna odtrgati od njegove žrtve. Toda ozki grofovi prsti so se zdeli kakor železne spone.

Klarin glas je zavpil: »Zadavil ga bo. To je umor, čisto navaden umor, pokličite policijo!«

Beseda »umor« je grofa streznila.

Risarja, ki je sunkovito sopel, je pahnil od sebe in ga prepustil Klari, ki se je začela truditi okrog

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

njega, pri tem pa psovala njega, ki je stal ob strani:

»Sram naj vas bo, gospod grof, da tako ravnate s človekom! In poleg tega še zaradi nespametne dekline, ki niti piškavega oreha ni več vredna kakor ena izmed nas. Zaradi mene prav gotovo ne bi dvignili toliko prahu. Menim, da ste že dovolj stari in ne boste zamenjavali kraljice mode s pravo kraljico.«

Edi Melzer se je bil medtem zavedel. Nekaj likerjev, ki so mu jih natočili, je bilo spet poživilo njegovega duha. Sam sebi se je zdel kakor mučenik, ki je pretrpel veliko krivico, in je neumno gledal okrog sebe.

Klara je pa zmerjala še dalje:

»Zaradi manekenke povzročiti takšen škandal je vendar blaznost! Je več ko smešno! Kraljica mode! Kaj je prav za prav to? Prav nič! Lutka je, ki so nanjo nataknili elegantne rafinirane toalete. In neumna je najbrže tudi dovolj, sicer bi imela drugačen poklic. Ne, grof, prav res bi lahko storili kaj pametnejšega, kakor da se potegujete za takšno, kakršna je Lili Tannova!«

»Kaj bi bilo po vašem pametnejše?« je vprašal Werden preteče. »Če menite, da bi bilo na primer pametnejše, da bi vam za vaše nesramne besede o gospodični Tannovi pripeljal zaušnico, vam prav rad ustrežem.«

Klara je bila pri gostih zelo priljubljena, zato so grofove besede sprejeli z godrnjanjem.

Zdaj se je Klara, ki je čepela poleg karikaturista na tleh, dvignila in potegnila za seboj tudi malega možička, ki je bil poprej tako pobit.

Zdaj je stal kakor gavdrajoč puran pred grofom:

»Užalili ste Klaro in za vrlo dekle zahtevam zadoščenja, prav tako kakor za tisto, kar ste poprej storili.«

»Za svojo ljubico dviga toliko prahu,« se je posmehoval neki drug gost in je nesramno buljil v grofa. »Danes se možje tako ne potegujejo niti za zakonite žene. Kaj neki tiči velikega za to kraljico mode!«

Še preden je grof odgovoril, se je pririnila iz ozadja ozkega prostora močna in elegantna dama.

Bila je Ema.

Z odločnim gibom je odrinila radovedneže z leve in desne in se preteče postavila pred Klaro in risarja.

Njena desnica se je dvignila, kakor da bi iskala cilja:

»Tako, gospoda, zdaj mi je tega dovolj. To je velikanska nesramnost, kar ste tukaj zblebetali. Doslej se nisem vmešala, ker sem pač mislila, da se bo to prej ali slej končalo. Toda zdaj mi je tega dovolj, več ko dovolj! Ubogega dekleta, uboge Lili Tannove ni tukaj in se torej ne more braniti. In v obraz ji tega, prokleti nesramneži, vendar ne bi upali zabrusiti.«

Njene oči so se zasvetile.

»Prav natanko poznam Lili Tannovo, in če se potegnem zanjo, storim to iz popolnega prepričanja. Lili je tako spodobno dekle, kakršnega vi, barski postopači, še niste srečali. In zato je nesramnost, kakršne ne pomnim, tako napasti ubogo dekle, kakor da bi bila ena izmed tiste vrste...«

Njena odločno iztegnjena desnica je pokazala na Klaro.

»Ena tistih, ki noč za nočjo, poslikane kakor voščene maske, stoje za barom in vas napajajo. Takšna vidi vse tako, kakor si sama predstavlja, in zabava jo, če sme blatiti dekle, ki je tisočkrat lepše od nje. Če ženska stori kaj takšnega, je žalostno; če se pa v to mešajo še moški in blatijo dobro ime tako spodobne osebe, kakršna je Lili Tannova, je to še dosti bolj prostaško.«

»Vrag vas vzemi, vi gospodje, tako imenovani viteški spol, vrag vas vzemi, vas vse! Rdeči kakor Indijanci bi morali postati od sramu. Zdaj veste, kakšno mnenje imam o vas!«

Globoko se je oddahnila.

»In pri tej priložnosti bi vas rada še opozorila na zmoto, češ da je manekenka lenoba. V vsakem poklicu najdete izjeme! Toda dela imamo dovolj. Od jutra do večera smo na nogah, pogosto zvečer kar pademo v posteljo. Šivati moramo, preizkušati, dokler nam kolena ne zatrepečejo, sem in tja tekati in pri tem zmerom kazati prijazen obraz. Muham razvajenih dam moramo ugoditi in ne smemo pri tem niti besedice črhniti. Naša čustva pri tem ne pridejo v poštev. In če nam gre na jok, se moramo smehljati. Potrebne smo v trgovini, zelo važen činitelj smo pri konfekciji. Ali to razumete, obrekovalci? Kdor ne pozna ne nas ne našega dela, nima pravice, da bi nas obsojal. Če bi bile pa vse berlinske manekenke angeli — kar kajpak niso, kajti tudi v drugih poklicih ni angelov — bi bilo Lili Tannovo še zmerom škoda prištevati njim. Pustite jo v miru, ničesar žalega ji ne smete storiti. Tega enkrat za vselej ne trpim. In grof je storil samo svojo dolžnost, ko jo je zagovarjal.«

Uprla je roke v boke.

»Ali naj bi morebiti molčal, ali naj bi morebiti delal, kakor da bi imeli vi obrekovalci prav? Če bi temule malemu cepetaču« — pokazala je na risarja — »dušo izpustil, tudi ne bi prav nič škodilo. On in ljubezniva dama tam za točilno mizo z vsemi ničvredneži, kar vas je tukaj, niste vredni, da bi Lili Tannovi čevlje zavezali!?«

Obrnila se je h grofu Werdnu.

»Gospod grof, svetujem vam, da zdaj odidete odtod; dovolj je bilo, že teh neprijetnosti!«

Samo prikimal je in si mislil: dobro je bilo, da je nekdo povedal resnico tem ljudem, ki so iz golega zadovoljstva, da nekomu škodujejo, obrekovali bitje, kakršno je bila Sabina Tannova.

Hvaležno je pogledal Emo in dejal, zaničljivo pregledujoč okoli stoječe: »Rad odidem odtod in nikoli več ne prestopim praga tega lokala!«

»Zahtevam zadoščenje!« je še zmerom bevskal risar in si je upal grofa celo zgrabiti.

Ema je stopila korak proti njemu; njena desnica se je bliskovito dvignila in v naslednjem trenutku je Edi Melzer, ki ga je zadela krepka zaušnica, omahnil na tla.

»Tako, vi nadležnež, tu imate svoje zadoščenje! Če vam ga še ni dovolj, vam še lahko postrežem.«

Klara je skočila proti Emi.

»Zakaj se vmešavate v to zadevo, debela manekenka? Zakaj sploh sedite v takšnih lokalih, ki jih tako grdite? Saj vendar trdite, da so manekenke tako spodobne!«

Kričala je posmehljivo in pogledala porogljivo velikega, širokoplečega gospoda, ki se je že nekaj časa zaman trudil, da bi Emo pripravil k molku.

»Zakaj tukaj sedim?« je bojevito odvrnila Ema. »Da bi se česa naučila, likerska vila, da bi si nekoliko ogledala berlinsko nočno življenje, kakor si človek ogleda veliko slikanico. In nikakor nisem trdila, da sem najspodobnejša manekenka. Zame sploh ni šlo, temveč za Lili Tannovo. In zdaj si zapišite za svoja velika ušesa, s katerimi ne boste nikoli postali manekenka: Če bom še kdaj slišala, da sramotite mojo Lili, potlej naj vam bo Bog milostljiv; potlej si zaviham rokave.«

Klara je nehote nekoliko odstopila, tem prej, ker nihče ni čutil veselja, da bi se bodel z odločno zagovornico kraljice mode. Ema je začutila, da jo je nekdo odločno potegnil za obleko.

»Da, da, saj sem že mirna, Maks.«

Vsem se je izzivalno nasmehnila.

»Kdor izmed vas kaj hoče od mene, se lahko javi. Jaz sem Ema Winterjeva, manekenka pri gospe Weilertovi.«

Obiskovalci bara so molčali, nihče si ni upal pripomniti niti besedice, ko so odločna Ema, njen herkulski spremljevalec in prav tako veliki, le nekoliko vitkejši grof zapuščali bar.

Zunaj je Ema predstavila gospoda drugega drugemu.

»To je Maks Retter, moj lekarnar, gospod grof; in to je grof Peter Werden, Maks. Pripovedovala sem ti že o njem.«

Gospoda sta si krepko stresla desnici in sklenili so, da bodo ostali še kakšno urico skupaj.

700 - 850 din stane desetdnevno bivanje v RADENCIH

Vse vračunano: stanovanje, hrana, 1 zdravniški pregled, velika analiza seči, od zdravnika predpisane ogljikove in min. kopeli, vse takse, sobna postrežba.

Direktni vagon iz Ljubljane (7·55 uri) do Radenc (14·48 uri) stane din 77·—.

Povratek brezplačen. Vzeti je treba letoviško potrdilo na odhodni postaji.

Prospekti: Uprava zdravilišča SLATINA - RADENCI

HUMOR *in* ANEKDOTE

Zmerom priseben

»Vselej, kadar se nasmehnete, gospodična Julka, bi vam najrajši rekel: ‚Pridite k meni'.«

»Sram vas bodi, kakšen don Juan ste!«

»Ne, ampak zobozdravnik!«

Logično

»Če kdo na odru sam govori, je to monolog. Če govorita dva, je to dialog...«

»Že vem, če jih je pa več, je pa katalog!«

Nenavadno podnebje

Neki mlad mož meni: »Eleganten gospod mora imeti štirinajst parov hlač.«

Nekdo izmed družbe: »Mora pa res strahovito mraz biti tam, kjer on živi.«

Pri prerokovalki

»Vaš bodoči mož bo majhen, svetlolas in sinjih oči, imel bo dosti denarja...«

»Krasno! Kaj naj pa storim s svojim sedanjim možem?«

Najnovejša škotska

Na cesti se srečata dva Škota:

»Prosim, posodi mi vžigalico, da si prižgem pipo,« reče prvi svojemu tovarišu.

»Počakaj,« mu ta odgovori. »Čez četrt ure jo bom tudi sam prižgal.«

Dokaz

Filmska zvezda: »Ali je bil vaš poslednji mož prijeten družabnik?«

Njena tovarišica: »Kolosalen! Cel teden bi bila vzdržala z njim, če bi bilo potrebno.«

Pri zdravniku

Zdravnik: »Če vam to zdravilo ne bo pomagalo, pridite takoj k meni, pa vam bom zapisal drugo.«

Pacient: »Toda, gospod doktor, ali ne bi mogel takoj dobiti tistega drugega?«

Nemogoče

Šef očita svojemu knjigovodji:

»Kaj vam je danes, da ste tako raztreseni? Da niste morebiti zaljubljeni?«

»Toda, gospod šef, to je nemogoče, saj sem vendar oženjen!«

Najzanesljivejše sredstvo proti gostom

Slavnega nemškega filozofa Imanuela Kanta (1724—1804) je nekoč prosil neki njegov znanec za svet v zelo mučni zadevi. Dejal mu je namreč:

»Povejte mi, gospod profesor, kako naj se osvobodim mnogoštevilnih obiskovalcev in nepoklicanih gostov? Zadnji čas me tako nadlegujejo, da ne utegnem niti delati. Ob najbolj neprikladnem času prihajajo...«

»Proti temu je zelo preprosto sredstvo,« je odgovoril Kant brez pomišljanja. »Vse bogate obiskovalce prosite za posojilo, siromašnim pa ne dajajte daril. Boste videli, kako hitro se vas bodo začeli izogibati bogati in siromašni...«

Rokopis

V neki družbi so med razgovorom o književnosti in književnem delu govorili tudi o rokopisih. Znani irski pisatelj Bernard Shaw je obžaloval, da ima tako nečitljiv rokopis, da ga še njegova tajnica včasih ne more prebrati.

Nekdo iz družbe je pripomnil, da Shawov primer ni osamljen. Tako je omenil primer kritika Morrisa, čigar rokopisa skoraj nihče ne more prebrati.

»Med menoj in Morrisom je že razlika glede rokopisa,« je odgovoril Shaw, ki tega kritika ni mogel trpeti. »Kadar jaz kaj napišem, je težko čitljivo samo v rokopisu; če pa Morris kaj napiše, je nečitljivo šele takrat, kadar je že natisnjeno.«

Zanesljiva diagnoza

Neki slaven angleški zdravnik je bil znan zaradi svoje duhovitosti in šal s svojimi pacienti. Nekoč se neki njegov pacient nikakor ni hotel ravnati po predpisani dieti. Ko je zdravnik videl, da bolnik ne popusti v svoji trdovratnosti, mu je strogo dejal:

»Prepovedal sem vam jesti mehkokuhana jajca, a ste kljub temu davi eno pojedli!«

»Bog nebeški!« je vzkliknil bolnik. »Ali ste po utripu žile ugotovili, da sem zjutraj jajca jedel?«

»Seveda. Jajce draži sluznico v želodcu in to se takoj opazi po utripu žile!«

Ko je zdravnik s svojim asistentom odhajal iz bolnikove sobe, ga je ta vprašal:

»Ali ste res po utripu ugotovili, da je bolnik jajca jedel?«

»Kje neki! Na njegovi srajci sem videl madež od rumenjaka!«

Kako se je zemljevid Evrope...

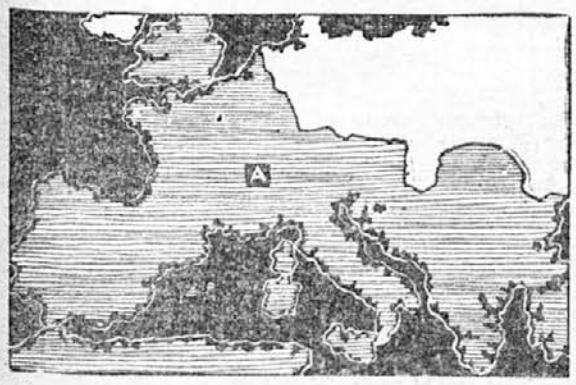

Leta 116. po Kr.: Rimski imperij je označen z »A«.

...izpreminjal...

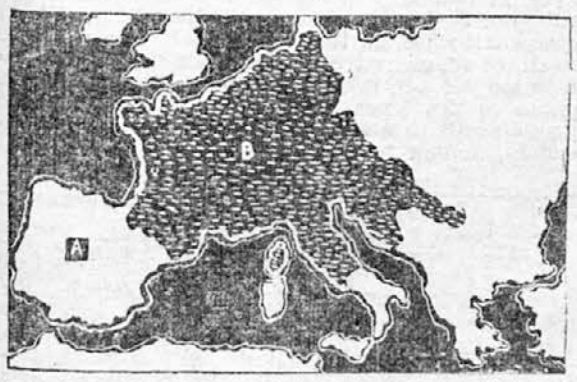

Leta 800.: »B« je imperij frankovskega kralja Karla Velikega. »A« so Latinci.

...v teku stoletij,

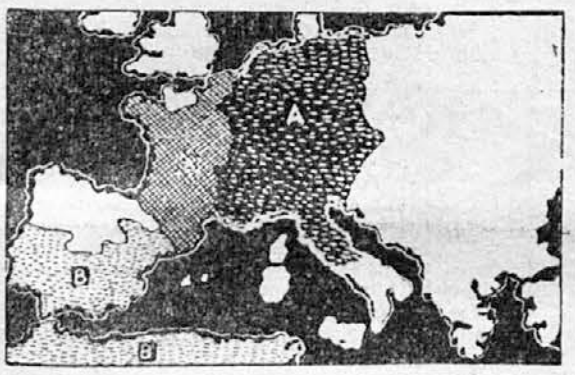

Leta 1100.: »A« je sveto rimsko cesarstvo, z Nemčijo kot središčem. »B« so Mavri.

od Rimljanov...

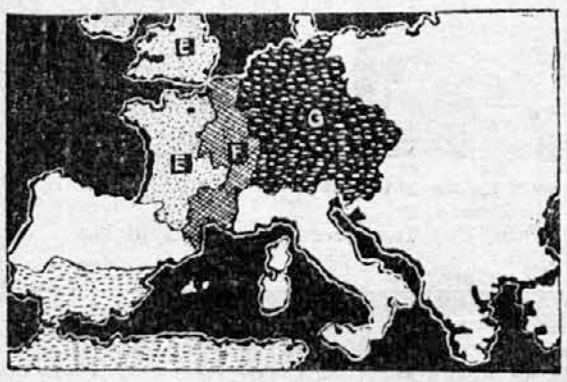

Leta 1180.: »E« je Anglija, »F« je Francija, »G« je Nemčija. Mavri se umikajo iz Evrope.

...preko Germanov...

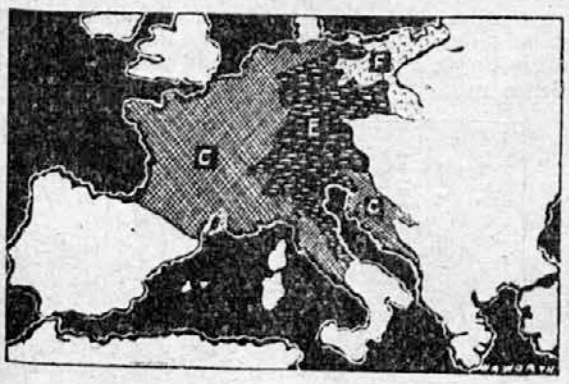

Leta 1810.: Napoleon je zavzel »C« (z našo Ilirijo vred). »E« je Nemčija, »F« pa mala Prusija.

...do Romanov.

Invazije na Irskem

Kratek, a poučen izprehod v zgodovino

Svet še zmerom ugiba, ali bodo Nemci tvegali vpad v Anglijo, na Škotsko ali Irsko in kdaj. Po Churchillovi izjavi bo nevarnost invazije najhujša ta teden in prihodnji. Ta teden invazije še ni. Porabimo ta čas za kratek izprehod v zgodovino in oglejmo si nekoliko pobliže invazije na Irsko, t. j. v tisti del britanskega imperija, kjer jo povprečen bralec najmanj pričakuje.

Španske invazije

Španski kralj Filip II. je videl svojo življenjsko nalogo v tem, da utrdi premoč špansko-avstrijske monarhije v Evropi in iztrebi protestantstvo. V ta namen se je nekajkrat odpravil na vojno proti Angliji. Hkrati je hotel tudi ustreči papežu Piju V. in strmoglaviti izobčeno angleško kraljico Elizabeto. Sivolasi poglavar katoliške cerkve je tako gorel za križarsko vojno proti Angliji, da je bil pripravljen žrtvovati v ta namen vse cerkveno premoženje z zlatimi kelihi in križi vred; celo sam je hotel stopiti na čelo tej sveti vojni proti »krivovercem«.

Filip se je sklenil izkrcati na Irskem. Zakaj ne na Angleškem? Ker je vedel, da mu bodo Irci s svojim že takrat fanatičnim sovraštvom do vsega, kar količkaj po angleškem diši, v dragoceno pomoč.

Španski kralj je že leta 1569. stopil s posredovanjem svojega poslanika Mendoze v stik z nezadovoljnimi Irci. L. 1579. je dal njihovemu voditelju Fitzmauriceu, tistemu, ki je l. 1573. poskusil zanetiti upor v Munstru, nekaj vojaštva na razpolago. Papež Gregor XIII., naslednik Pija V., je pa klical na napad na Anglijo s posebno bulo, v kateri je pozival irsko višjo duhovščino, plemenitaše, poglavarje in preprosto ljudstvo, naj z vsemi močmi podpro Fitzmauricea; za plačilo jim je pa obljubil popoln odpustek.

Ne meneč se za angleško ladjevje, so se Španci in mnogoštevilni angleški in irski emigranti izkrcali v Kerryju in Španci so osvojili trdnjavo Carryckfoyle. Kmalu nato so še Irci sami pod poveljstvom grofa O'Desmonda porazili angleškega deželnega namestnika Greya v bitki pri Glendaloughu; tedaj je Filip II. poslal l. 1580. še eno špansko armado, jo izkrcal pri Smervicu in zavzel tako imenovano »Zlato utrdbo«.

Toda s to špansko zmago je bila očitno polna tista mera porazov, ki je menda Angležem nujno potrebna, če naj oživi njihova vojaška zavest. Na lepem je bilo dovolj angleških čet na Irskem, in še preden so se Španci prav zavedeli, je bil Carryckfoyle že v angleških rokah, »Zlata utrdba« se je pa morala izstradana vdati. Leta 1588. je sledil zgodovinski pohod dotlej nepremagljive španske *armade* (vojne mornarice), a do izkrcanja ni prišlo.

L. 1650. je nova španska *armada* pod poveljstvom dona Juana del Aguila izkrcala 3400 mož v irskem pristanišču Kinsalu; tudi to pot je bil njen namen, podpreti irski upor. Toda prišel je lord Montjoy s 15.000 Angleži in Španci so morali po trimesečni oblegi kapitulirati.

Ko so Angleži l. 1688. pregnali kralja Jakoba II., se je hotel ubežni vladar iznova polastiti prestola z izkrcanjem na Irskem. 12. marca 1689. so francoske ladje izkrcale njega in njegove vojake v kinsalski luki.

Francoske invazije

To izkrcanje je bilo obenem prvi poskus Francozov za vojaško zasedbo britanskega otočja; denar za vojno je dal francoski kralj Ludovik XIV., a Jakobove najboljše čete so bili Francozi pod poveljstvom vojvode Lauzuna.

Tudi Viljem Oranjski, Jakobov svak, ki ga je bil angleški narod po odstavitvi kralja Jakoba posadil na prestol, je sklenil odločiti bitko za Anglijo na Irskem. Poslal je tja 10.000 mož pod vodstvom maršala Schomberga, hugenotskega emigranta, ki je nekoč zavzemal najvišje mesto v francoski vojski, a se mu je moral zaradi svojega protestanstva odpovedati. Nihče ni bil toliko storil za ponižanje in pogin Anglije kakor on; zdaj se je pa boril proti svojemu lastnemu narodu in za uničenje lastnega dela.

Kralj Jakob je z Irci, ki so se mu pridružili, počasi zbral armado 30.000 mož. V njegovih rokah so bila najbogatejša mesta in pokrajine, a angleška vojska je premogla samo 17.000 mož in je imela v oblasti vse prej ko ugodna oporišča. Nihče ni maral iti na njeno stran; vojaki so kljub dobri angleški valuti trpeli pomanjkanje. Tako se je l. 1690. Viljem Oranjski odločil, da pojde sam na Irsko. Vnela se je bitka ob reki Boyni. Schomberg je padel, toda Angleži so zmagali. Kralj Jakob je zbežal na Francosko.

V drugo so se Francozi skušali izkrcati v sedemletni vojni. L. 1759 je francoski general Thurot pristal z nekaj ladjami v pristanišču Carrickfergusu, zanašaje se, da se mu bodo katoliški Irci pridružili. Toda Irci se niso ganili in vpad se je klavrno izjalovil.

Ko so francoske revolucijske armade zmagovale v Nemčiji in Italiji, si je francoska republika hotela privoščiti Anglijo na njenih lastnih tleh. Genialni organizator francoske armade Carnot, član direktorija, je sprejel irskega odvetnika Wolfa Tona, enega izmed voditeljev radikalne organizacije *United Irishmen*, in lorda Edwarda Fitzgeralda, člana zelo ugledne irske družine. Lord Fitzgerald se je bil kot angleški častnik odlikoval s svojim pogumom v vojni za ameriško neodvisnost, kljub temu so ga vrgli iz vojske, češ da se preveč navdušuje za nauke, ki jih je širila francoska revolucija; zamerili so mu tudi to, da se je poročil z nezakonsko hčerjo vojvode Orléanskega, takisto vnetega pristaša velike revolucije.

Fitzgerald je igral v organizaciji *United Irishmen* odlično vlogo. Njegov obisk in poznejši obisk irskega radikalnega poslanca O'Connorja sta rodila uspeh: direktorij je sklenil invazijo na Irskem, poveljstvo invazijske armade je pa poveril generalu Lazarju Hochu.

V začetku decembra l. 1796. je bilo v pristanišču Bresta zasidranih 13 fregat, 7 korvet in 17 linijskih ladij, vse pod Hochovim poveljstvom. Na ladjah je našlo prostora 15.000 mož, otovorjene so bile pa vrhu tega še z izdatnimi količinami orožja in streliva, namenjenega Ircem; računali so namreč z uporom na Irskem.

15. decembra so ladje razpele jadra in krenile na pot. Toda vstal je mogočen vihar, tako da se je mnogo ladij potopilo, ostale je pa razgnalo; le malo se jih je moglo zasidrati v Bantryjskem zalivu, a poveljnika Hocha so valovi vrgli na čisto drugi konec obale. Na eni strani je bila torej vojska brez generala, na drugi pa general brez vojske. Hochov namestnik general Grouchy, mož, ki je pozneje v dobršni meri zakrivil poraz Francozov pri Waterlooju, se ni upal izkrcati, temveč se je rajši vrnil na Francosko.

Tako je vnovič morje rešilo Anglijo iz velike nevarnosti.

Winston Churchill je prejšnji teden in ta torek izjavil, da morajo Angleži računati z možnostjo nemške invazije že ta ali pa prihodnji teden

Nizozemska invazija

Premagano Nizozemsko so bili Francozi izpremenili v republiko Batavijo. Njeno vojaštvo je dobilo leta 1797. nalogo, da poskusi nov vpad na Irsko, spet pod Hochovim vodstvom. Nizozemski admiral de Winter je zbral 16 fregat in 15.000 mož je čakalo, pripravljenih, da tvegajo invazijo.

To pot je bilo vreme prekrotko; tedne in tedne ni hotelo biti vetra in tako so morale ladje brez dela čakati, kdaj se bo zrak uprl v njihova jadra. Medtem je živež kopnel, in ko se je vreme popravilo, je bilo treba najprej zaloge dopolniti, preden bo brodovje moglo kreniti na pot. Spet so brez haska minevali dnevi — medtem je pa angleška mornarica izvojevala 11. oktobra 1797. pod admiralom Adamom Duncanom sijajno zmago nad Nizozemci pri Campu v holandskih vodah, in tako se je tudi ta invazija žalostno končala.

Napoleonova invazija

Toda direktorij še zmerom ni odnehal. Francoska republika je hotela po vsaki ceni poskusiti vdor v Veliko Britanijo, naj stane, kar hoče.

Dan po proglasitvi campoformijskega miru med Francijo in Avstrijo v oktobru 1797. je Napoleon Bonaparte dobil od direktorija ukaz, naj sestavi armado za vpad v Anglijo. Poznejši cesar se je lotil dela s svojo znano energijo; velel je graditi ladje in jih oborožiti, sam je pa osebno nadziral pristanišča in ladjedelnice v Rokavskem prelivu. Toda kaj kmalu je izprevidel, da premoči Anglije na morju ne bo tako lahko zdrobiti; zato je hočeš nočeš predlagal direktoriju začasno odgoditev »kazenske« ekspedicije na Angleško.

L. 1798. je počil na Irskem nevaren upor. Tedaj je francoski general Humbert odplul s tremi fregatami, nekaj transportnimi ladjami in 1100 možmi in se izkrcal v Killalskem zalivu. Izvojeval je sicer nekaj manjših nepomembnih zmag, a nazadnje je moral spričo velike angleške premoči vendarle kapitulirati.

Da maščuje ta poraz, je zbral admiral Bompart v Brestu devet fregat, med njimi fregato *Hoche*, mogočno ladjo, oboroženo s 74 topovi, vkrcal 3000 vojakov, prebil angleško blokado in se zasidral v Killalskem zalivu. A že naslednji dan je angleški commodore sir John Borlase Warren napadel Francoze. Po obupnem boju je morala francoska admiralska ladja in z njo še šest drugih francoskih ladij pobesiti trikoloro in kapitulirati.

To je bil doslej poslednji poskus invazije v Veliko Britanijo. Izmed osmih izkrcanj se ni niti eno obneslo.

*

Nemcem to seveda ne bo vzelo poguma, saj razpolagajo z mnogo popolnejšimi prevozili kakor nekoč Španci in Francozi. Le pristanišča so ostala ista. Tako današnji svet z napetostjo čaka, ali bosta Killala in Carryckfoyle vnovič igrala zgodovinsko vlogo.

Po bazelski *National-Zeitungi*

1914—1939

MED DVEMA VOJNAMA

ali:

25 let svetovne zgodovine

(Gl. štev. 19. in naslednje)

19. maja vkoraka Franco v Madrid; državljanske vojne je konec. 14. julija slavi Francija med veličastnimi vojaškimi paradami 150letnico zavzet

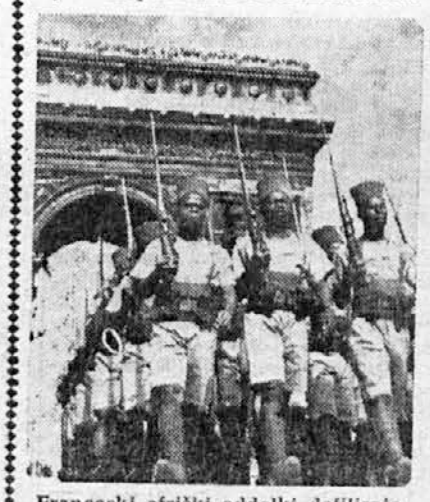

Francoski afriški oddelki defilirajo mimo Slavoloka zmage v Parizu

ja Bastilje. Poletje poteka med pogajanji o Gdansku in o problemih, ki so v zvezi s tako imenovanim poljskim koridorjem; na obeh straneh poljsko-nemške meje se vrše velike vojaške priprave.

Staljin in Ribbentrop

Konec avgusta 1939. izve presenečeni svet novico o rusko-nemškem paktu. Nekaj dni nato, 1. septembra, prekoračijo nemške čete poljsko mejo

Nemške čete na Poljskem

in zdrobe v nekaj tednih poljski odpor. Malo pozneje vkorakajo na poljsko ozemlje z vzhoda ruske armade in zasedejo beloruski in ukrajinski

del poljske države. Tako doživi Poljska svojo četrto delitev. Zahodni velesili ne moreta kljub poroštvu, da bosta branili Poljsko, če bi jo Nemci napadli, pomagati svoji vzhodni zaveznici, a vzlic temu napovesta 3. septembra Nemčiji vojno. Toda na zahodni fronti ostane vse mirno; grozotne napovedi o milijonih žrtev, ki naj bi jih zahtevala sedanja vojna po zgledu prejšnje, se ne uresničijo.

Dalje prihodnjič

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

9. nadaljevanje

12. aprila ob petih zjutraj smo jaz, orožniški stotnik Muto in neki orožniški agent odpotovali z letalom proti Mulingu. Spotoma smo se dvakrat ustavili v Ačengu in Vejšahovu, da bi stvar preiskali. Ob dveh popoldne smo bili že v Mulingu. Nikjer nobene sledi o možu št. 2 in njegovem dinamitu. Izginila sta. Brzojavno sem o tem obvestil svojega šefa. Brzojavno nam je odgovoril, naj počakamo v Mulingu.

Okoli šestih popoldne, medtem ko smo razpravljali, kaj naj ukrenemo, je prišel neki orožniški podčastnik. Povedal nam je, da je postajni načelnik pravkar dobil brzojavko, da je blizu Hengtaohoca, 100 milj zahodno od Mulinga, japonski vojaški vlak zavozil na mino in da je eksplozija zahtevala na stotine žrtev.

Pohiteli smo na letalo in ukazali pilotu, naj takoj odleti proti Hengtaohocu, kjer smo pristali malo po sedmih zvečer. Avto nas je pripeljal na kraj katastrofe. Bil je strašen pogled. Majhen most čez globok potok je bil zletel v zrak prav v tistem trenutku, ko je čezenj vozila lokomotiva. Stroj je sedem vagonov, natrcanih z japonskimi vojaki, potegnil s seboj na dno potoka. Enajst drugih vagonov je vrglo s tira čez nasip, kjer je ves vlak zajel ogenj, tako da je do kraja pogorel.

Na pozorišču smo našli poveljujočega majorja v Hengtaohocu, kakšnih dvajset agentov železniške policije in trumo kitajskih delavcev, ki so urno pobirali izpod ruševin ožgana trupla.

Major, ki smo se mu predstavili, je kratko odgovoril, da je treba najprej opraviti reševalna dela in šele potem začeti preiskavo.

Nekaj minut kasneje je pripeljal rešilni vlak z 10 bolniškimi vozovi. Bilo je ob dveh zjutraj, ko so potegnili izpod ruševin zadnjo strašno ožgano žrtev. Po nasipu ob potoku je ležalo 192 mrtvih. Med 374 težko ranjenimi sta bila dva zavirača, neki Rus in Poljak, ostalih 60 je dobilo le lažje poškodbe.

Rešilni vlak je odpeljal ranjence v Harbin. Mrtve Japonce so po starem japonskem običaju sežgali in poslali njihov pepel, shranjen v majhnih žarah, na Japonsko njihovim družinam. Tiste, ki so jih lahko identificirali, so sežgali posebej, medtem ko so ostale sežgali skupno in razdelili njihov pepel po žarah, kakor je nanesel slučaj.

Proti jutru je privozil drug vlak z železniškimi uradniki, oddelkom vojaštva in celo vrsto japonskih, ruskih in kitajskih preiskovalcev, inspektorjev in detektivov.

Poiskati kraj eksplozije ni bilo težko. Pod eno izmed jeklenih traverz, razpetih čez potok in podpirajočih ogrodje in tračnice, je bil premaknjen temeljni kamen, v tako nastali luknji je bil pa položen dinamit. Tenka žica, ki smo jo našli nedaleč od mostu, je držala 200 korakov stran do grmičja ob koncu nasipa, kjer je bila sklenjena z baterijo.

Ko sem opazoval vse te podrobnosti, sem se nehote spomnil na neki drug dinamit, ki so ga Japonci položili pod most blizu Mukdena, 4. julija 1928., dinamit, ki je končal kariero maršala Čangtsolina, guvernerja Mandžurije, in mu ubil najboljšega prijatelja generala Vušučena.

Pogled na vse te japonske žrtve me je navdal z usmiljenjem in celo s kesanjem, toda ob spominu na maršalovo smrt me je sočutje minilo. Z mandžurskimi Kitajci sem živel tesno povezan že dvajset let; vzljubil sem in cenil to ljudstvo zaradi njegovih robatih vrlin. In zdaj sem moral gledati, kako ga zatirajo, mučijo in pobijajo tuji osvajalci.

Skušal sem se prilagoditi primitivni japonski zvijačnosti. Toda pri obračunavanju z morilci in mučilci ne smemo poznati nobenega odpuščanja, pokazati nobenega usmiljenja in slabosti.

Ko so dognali, na kak način je vlak zletel v zrak, so začeli zasledovati krivce. Policijski uradniki, japonski orožniki, železniški inspektorji in detektivi so začeli hišne preiskave v Hengtaoju in po vsej deželi na obeh straneh železnice.

13. aprila je bilo aretiranih več ko 400 Kitajcev, ruskih emigrantov in sovjetskih državljanov. Seveda niso mogli ničesar izvleči iz teh ljudi.

Ob dveh popoldne je prispel z letalom iz Tsitsiharja japonski orožniški polkovnik, da vzame zadevo v svoje roke. Imenovati ga žival ali zverino bi bila žalitev za živalsko kraljestvo. Nič človeškega ni bilo v tej žolti gmoti zla na dveh nogah. Bil je Japonec s kitajskim imenom; mnogi japonski oficirji v Mandžuriji in Mongoliji so si namreč nadeli kitajska in mongolska imena in nosijo mandžurske in mongolske uniforme. Kakor z vsem drugim skušajo slepiti tudi s tem. *Zdaj pa zdaj poročajo listi, da so visoki uradniki Mongolije in Mandžukua konferirali s predstavniki japonskih oblasti ali izrazili svoje simpatije za Japonsko; vedite, da so vsi ti visoki uradniki Japonci, ki so se skrili za kitajska imena.*

Zunanjost novodošleca, ki ga bom poslej z vso pravico imenoval Torquemada št. II. po velikem inkvizitorju, je bila v popolnem skladu z njegovo pritlikavo, izpačeno dušo. Smešno majhen, krivonog, odvraten na pogled, z zobmi, štrlečimi v kotu 45 stopinj preko nabreklih ustnic, ki jih ni nikdar jenjal oblizovati.

Znal je nekaj ruskih besed in lomil strašno angleščino.

Njegova prva beseda je bila, da je treba morilce izslediti in čeprav bi morali mučiti in poklati vse prebivalstvo v okolici eksplozije.

Stotnik Muto, s katerim sva prišla skupaj z letalom, mi je dejal, da je polkovnik prostaški bastard in da bi sam z veseljem odpotoval nazaj v Harbin. Ker sem bil tudi jaz istih misli, sva se odločila in poslala šefu brzojavko. Dobila sva odgovor, naj ostaneva.

400 osumljencev so zaprli v prostorno skladišče, ne da bi skušali delati kakšno razliko med njimi. Kitajce, ruske berače in spoštovane meščane, bogate in revne, so strpali v ta prostor kakor čredo ovac.

Končno so postavili pred poslopje z jetniki sto japonskih vojakov, oboroženih s puškami in strojnicami.

Bilo je okoli pol štirih popoldne, ko je polkovnik Torquemada II. poslal nekoga pome z naročilom, naj se brez odloga zglasim na železniški postaji, kjer si je najel dve sobi za stanovanje in urad.

Polkovnik je sedel z dvema drugima častnikoma za mizo; ko sem stopil v sobo, mi je dejal:

»Slišal sem, da ste tolmač* generalnega štaba v Harbinu in da ste po rodu Italijan. Tem bolje... Rusov ne maram... sovražim jih... sovražim vse Ruse, bele, rdeče, črne, vseh barv. [illegible] kakor Kitajci... samo v temi [illegible] nočejo priti na svetlo in se odkrito boriti. [illegible] vsi zapovrstjo... 450 milijonov Kitajcev... 160 milijonov Rusov... Veste, kaj je vse to skupaj?«

Molčal sem.

»Nočete odgovoriti? Dobro, povem vam sam. 610 milijonov [illegible] No, zdaj gremo dol zasliševat.«

Vsi štirje smo odšli k skladišče, kjer je bilo zaprtih 400 osumljencev. Dvajset orožnikov nas je spremilo, odprlo široka vrata in se s kopiti svojih pušk zagnalo v natrcano množico, ki je vdrla proti vratom, prepričana, da jo bodo izpustili na svobodo.

Napravili so prostor za mizo in stole. Polkovnik in oba asistenta so sedli. Japonsko inkvizicijsko sodišče je začelo poslovati. Torquemada II. je predsedoval. Stena orožnikov, oboroženih s puškami in strojnicami, je bila obrnjena proti jetnikom. Neki orožnik je položil kup japonskih in ruskih dokumentov na mizo. Torquemada II. je vzel enega v roke, ga preblisnil z očmi in ga izročil meni.

»Pozovite tega moža,« je rekel.

Prebral sem ime in poklical: Fjodor Vasiljevič Astakin.

Tipičen ruski delavec, kakih 45 let star, je stopil naprej; orožniki so razmaknili vrsto in ga pustili mimo.

Polkovnik se je spet obrnil k meni:

»Tale stric je čuvaj na tistem odseku proge, kjer je stal most, ki je zletel v zrak. Sovjetski državljan, torej komunist. Ker je čuvaj, bi bil moral vedeti, kdo je most podminiral. Recite mu, naj pride z resnico na dan... sicer ga ustrelim.«

Prevedel sem Astakinu, kar je dejal polkovnik.

»Ničesar ne vem. To je vse, kar lahko povem. Če me hočejo ubiti, naj me pa.«

Komaj sem prevedel ta odgovor, je Torquemada II. planil pokonci kakor podivjana gorila:

»A! ssssssssss... Tako? Ne maraš odgovoriti? Ne bojiš se crkniti? Bržkone si domišljaš, da te ne smemo ubiti... Ti bom že pokazal...«

Pri teh besedah je, rjoveč kakor zverina, potegnil samokres in ga naperil Astakinu na čelo. Nato se je obrnil k meni:

»Vprašajte ga isto še enkrat in mu povejte, da ga bom ubil, če ne bo odgovoril.«

Izvršil sem ukaz, toda Astakin mi je nepremično, neustrašeno, mirno gledal naravnost v oči in odgovoril:

»Ničesar ne vem.«

Inkvizitor me je gledal in tulil:

»Kaj je rekel?«

Obotavljal sem se, toda moral sem prevesti:

»Pravi, da ne ve ničesar.«

Komaj sem izustil zadnjo besedo, je počil strel, da je truma kriknila od groze. Nesrečni čuvaj je padel, ne da bi bil dal glas od sebe, in obraz mu je zalila kri. Moški so psovali, ženske so kričale, ves prostor se je spremenil v blaznico pobesnelih človeških bitij. Neki velik Kitajec, pravcat orjak, ni mogel več krotiti svoje divje mržnje; prebil je kordon vojakov in se pognal proti Torquemadi II., ki je trikrat ustrelil vanj.

»Recite jim, da jih dam postreliti s strojnicami, če se ne umirijo.«

Stopil sem na mizo, krilil z rokami, kričal in končno dosegel, da se je množica tolikanj umirila, da sem mogel prevesti grozeči ukaz Torquemade II.

Nastala je tišina.

Dva japonska vojaka sta pograbila trupli za noge in ju odvlekla stran.

Torquemada II. je nadaljeval svojo inkvizicijo. Bil je ves v svojem elementu, ko je bil tako obdan z nekaj sto oboroženimi vojaki, pripravljenimi zmandrati nemočne in nedolžne ljudi. To je bila bržkone velika ura njegovega življenja.

Več ko petdeset moških in žensk, Kitajcev in Rusov so jeli neusmiljeno trpinčiti. Nobeden med njimi pa ni vedel ničesar o eksploziji, ki je pognala japonski vojaški vlak v zrak; prav tako ni nobeden vedel ničesar o storilcih. Edino negotovo informacijo je dal neki kitajski deček; izjavil je, da je tisto jutro, ko je nastala eksplozija, videl dva Kitajca in enega Rusa ležeča na tleh, nedaleč od razbitega mostu.

Po zaslišanju se je morala vsaka sumljiva priča postaviti bodisi na levo ali na desno v prostoru, ki so ga napravili med nami in množico.

Ob desetih zvečer je Torquemada II. izjavil, da mu je za nocoj dovolj. Ukazal je, da ostanejo zaprti vsi še nezaslišani jetniki; skupino na desni naj izpuste, skupino na levi naj odvedejo in postrele. V le-tej so bile tudi štiri ženske: tri Rusinje in ena Kitajka.

Medtem je divjalo po okolici več ko dve sto japonskih vojakov in orožnikov, ki so jih nalašč v ta namen izpustili Orgije zverinstva so zbujale preplah in grozo po vsej deželi. Niti enemu domu niso prizanesli. Ni ga nasilja, ki si ga more izmisliti domišljija, da si ga ne bi privoščili. Sto in sto Kitajcev in Rusov so poklali, porušili in zažgali so njihove domove. Posilili so celo vrsto deklet, med njimi celo mlajša od deset let; pet jih je zato umrlo. Napadli so pivnice, pobili njihove lastnike in pijani japonski vojaki so se razkropili po deželi, so bili še brutalnejši, če je to sploh mogoče, kakor če bi bili trezni.

Ko smo zavili okoli vogala železniške postaje, kjer si je uredil Torquemada II. svojo začasno rezidenco, smo naleteli na tolpo japonskih vojakov, ki so vlačili s seboj ruska in kitajska dekleta, nekatera med njimi popolnoma naga. Ko jih je polkovnik gledal, se je smehljal in mi rekel: »Prepričan sem, da tod okoli ne bo izlepa več železniških nesreč. Samo s terorjem lahko Kitajca ali Rusa česa naučiš.«

Prišli smo do njegovega začasnega domovanja in polkovnik me je povabil k sebi na kosilo. Ker mu nisem hotel postati sumljiv, sem vabilo sprejel. Vsa družba je vstopila.

Za mizo nas je sedelo pet: Torquemada II. s svojima orožniškima častnikoma, ki sta ga spremljala na potovanju, stotnik Muto in jaz.

Iz razbitih gostiln in prodajalen so prinesli ogromno zalogo raznovrstnih vin in likerjev. Polkovnik je pil in jedel, a manj jedel ko pil.

Ko jih je vino omamilo, so pozabili na vse tuje, priučene manire in se vrnili k svojim pranavadam. Pustili so mizo in stole, sedli na tla, se še prej slekli skoraj do nagega in začeli na debelo popivati. Večjidel so govorili japonski, kdaj pa kdaj so se spogledali in se začeli neugnano grohotati.

Zdajci je polkovnik, kakor da bi ga bilo obšlo navdahnjenje, ogovoril enega izmed vojakov - strežnikov, ki je takoj zatem odšel iz sobe.

Potem so se oči vseh uprle vame in zagrohotali so se še glasneje.

»Pijte!« je zavpil polkovnik. »Pijte! Slišal sem, da Italijani nimajo radi vode, da se nalivajo samo z vinom... utapljajo v njem... ali je res tako?«

Molčal sem.

»Zakaj ne govorite? Doletela vas je čast, da ste v družbi s štirimi japonskimi častniki... Ponosni bi morali biti in srečni... vi pa gledate mračno in žalostno... Kaj vam je?«

Potem je napravil nekaj opazk svojim japonskim tovarišem, ki so znova udarili v smeh, se mi smejali, gledali vame in se smejali. *(Dalje)*

---

* Ker ni smel izdati mojega pravega poklica, me je stotnik Muto predstavil kot »tolmača«.

ZGODBA O KRESILU

»Dala ti bom svoj višnjevi predpasnik, ki ga lahko po tleh razgrneš; potlej pa hitro stopi k psu, zgrabi ga, postavi ga na moj predpasnik, odpri zaboj in vzemi iz njega toliko denarja, kolikor ti ga srce poželi. Sam baker je. Če imaš pa rajši srebro, moraš stopiti v naslednjo sobo.

»Tam sedi pa pes, ki ima tako velike oči kakor mlinska kolesa; toda nič se ne meni zato. Postavi ga na moj predpasnik in si vzemi denarja! Če pa hočeš imeti zlato, ga tudi lahko dobiš, in sicer toliko, kolikor ga moreš nesti, če vstopiš v tretjo izbo. Toda pes, ki sedi tam na zaboju denarja, ima dvoje oči, tako velikih oči kakor dva okrogla stolpa. Verjemi mi, to je pravi pes. Toda nikar se zato ne meni. Postavi ga na moj predpasnik in ničesar žalega ti ne bo storil; potlej si vzemi iz zaboja zlata, kolikor hočeš!«

»To pa ni napak,« je dejal vojak. »Kaj naj pa tebi dam, ti stara čarovnica, saj gotovo hočeš tudi ti nekaj denarja?«

»Ne,« je dejala čarovnica, »niti beliča ne maram! Meni prinesi samo staro kresilo, ki ga je pozabila moja babica, ko je bila zadnjikrat tam doli!«

»No, torej, priveži mi vrv okrog života,« je dejal vojak. »Ná jo,« je odgovorila čarovnica, »in ná moj modri predpasnik.«

2

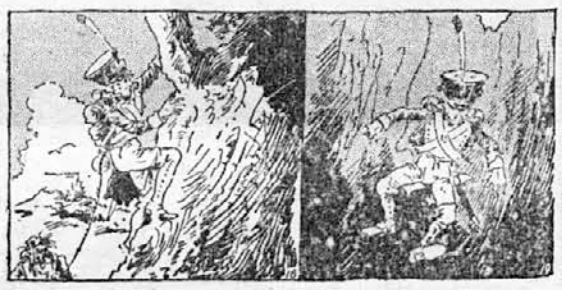

Potlej je vojak splezal na drevo.
Spustil se je vanj in obstal,

kakor je bila napovedala stara čarovnica, sredi velike dvorane, kjer je gorelo nešteto luči.

Odprl je prva vrata. Uh! Tam je sedel pes z očmi kakor čajne čašice in buljil vanj.

»Ti si mi pa pravi korenjak, je dejal vojak, ga posadil na čarovničin predpasnik in si nabral toliko bakrenega denarja, kolikor ga je mogel nasuti v svojo torbo, zaprl zaboj in posadil psa nanj.

In odšel je v drugo sobo.

3

Res, tam je sedel pes z očmi kakor mlinska kolesa. »Bolje bi bilo zate, da me ne bi tako zijal,« je dejal vojak, »še oči te bodo začele boleti!« Posadil je psa na čarovničin predpasnik. Ko je pa zagledal srebrnjake v zaboju, je stresel iz svoje torbe ves bakreni denar in si natlačil vanjo in v telečnjak vse polno srebrnih novcev.

DALJE PRIHODNJIČ

KRIMINALEN ROMAN

RUMENA KAČA

SPISAL EDGAR WALLACE * PREVEDEL Z. P.

4. nadaljevanje

Spet se je obrnil k Joani. Po prvem bliskovitem in dramatičnem nastopu ga je lahko zdaj temeljito opazovala. Bil je kakšnih 180 centimetrov visok in celo njegova zanikrna obleka ni mogla skriti njegove lepe rasti. Njegova polt je bila močno zagorela; njegova skuštrana brada je bila prav tako rjava kakor lasje in sršeče obrvi. Vse na tem možu je pričalo o žilavi živahnosti; ta nezlomljiva življenjska energija in živahnost sta bili prvo, kar je Joano uklenilo. Ogledovala si je njegove gromozanske čevlje. Medtem ko je bil eden zavezan z usnjato vezalko, je bil drugi zadrgnjen z navadno vrvco.

Zdajci se je Mr. Narthu zdelo potrebno, da nastopi in uveljavi svoje dostojanstvo. Okoliščine so ga napravile za najvažnejšo osebo. Zdaj ni samo gospodar v tej hiši — celó glavni dedič je Brayevega premoženja. In tale mož pred njim je bil samo poslovodja pokojnega starca, človek, ki mu ni treba laskati z lepo besedo, temveč mu samo ukazuješ! Zgolj nameščenec — v bodoče nameščenec gospoda Nartha! Kajti, če bo podedoval Joejevo premoženje, bo podedoval hkrati tudi vse dostojanstvo, ki je zvezano s tem.

»Hm, Mr. Lynne, pripomnil bi, da je vaša kritika o mojem ubogem bratrancu neprimerna — in nikoli ne bom dovolil, da bi smešili njegov ugled.«

Tujec ga je nekam začudeno od strani pogledal.

»Aha — vi ste Narth! Slišal sem že o vas. Vi ste torej gentleman, ki je zašpekuliral imetje drugih ljudi.«

Stephen Narth je zdaj zardel, zdaj prebledel. V prvem trenutku mu je odrekel glas. Surovost tega napada ga je ohromila. Da je bil Mr. Narth pameten, bi ne bil o tem izgubil niti besedice več.

»Ta zadeva je vendar splošno znana,« je spet povzel Lynne, gladeč si brado. »Obsodbi javnosti ne boste mogli uiti!«

Zdaj si je Stephen Narth spet opomogel.

»Še zdaleč nisem voljan prežvekovati zlobnih klevet,« je samozavestno dejal. Pri teh besedah je ošinil Clifforda Lynna s pogledom, polnim smrtnega sovraštva. »Spričo takšnih okoliščin se mi zdi neobhodno potrebna ugotovitev, da sem po besedi Brayeve oporoke jaz glavni dedič in lastnik...«

»Morda kdaj v bodočnosti,« je zamrmral Lynne. »Zdi se, da bi želeli, naj svojo službo obdržim. Pripravljen sem. Ali me potrebujete?«

Topo, skoraj bebasto je tedaj pogledal Joano. Kar ščegetalo jo je za smeh.

»Torej,« je spet povzel, »tu sem in pripravljen! Bog ve, da se mi res ni treba ukvarjati z nedoletnimi punčkami, toda stvar je takšna. Joe me je vprašal: »Ali boš mož beseda?« in pritrdil sem mu!«

Zamišljen je še zmerom gledal Joano.

Ali je mar pričakoval odgovora od nje?

Nemara ne, zakaj spet je izpregovoril.

»Toda pravkaršnji dogodki niso kaj vabljivi. Še sanjalo se mi ni, da mi bodo ‚Radostne roke' štreno mešale. Ker sem pa dal besedo, je ne bom snedel.«

Mr. Narthu se je zdelo primerno, da se spet zaplete v pogovor.

»‚Radostne roke'? Saj ste tako rekli? Kaj, za pet ran božjih, je pa spet to?«

Zdelo se je, da mu tujec ni zameril vprašanja. Slutil je, da je Stephen Narth vendar razumel, da gre za ugotovitev določenega dejstva.

»Najel sem si tu v bližini majhno hišico — ‚Slaters Cottage' ji menda pravijo,« je nekam čudno odtrgano menil Clifford Lynne. »Obupna luknja, toda meni je všeč. Ojej, zdaj šele vidim, da sem vam poškodoval preprogo.«

Pri teh besedah si je mrko ogledoval sledove nedavno minile tragedije.

»Vse kar se spodobi, toda kače nimajo pravice laziti po preprogah,« je z vzdihom olajšanja dejal, kakor da bi bil vesel zagovora, ki mu je prišel na um.

Mr. Narth je zategnil obraz.

»Tu blizu boste stanovali?« je vprašal in že mu je bil na jeziku nasvet, naj si tujec za bodoče obiske izbere vhod pri služabniškem stopnišču. Toda sam ni vedel, kaj ga je odvrnilo od te nevljudne opazke. Človeka, ki je takšen zločinski napad tako ravnodušno prezrl, ki nosi orožje v žepu in ga zna tako hitro rabiti in skriti, da živ krst tega ne opazi — ne, takšnega moža ne kaže žaliti brez posledic. Zato je rekel:

»‚Slaters Cottage' pa res ni prijetno bivališče za vas. Saj je že skoraj sama razvalina. Posestvo so mi še nedavno ponujali za sto dvajset funtov, pa sem ponudbo zavrnil...«

»O, to ste pa zapravili imenitno kupčijo,« mu je skočil Clifford v besedo. »V jedilnici je kamin iz časov Tudorjev — in že ta je vreden dvojno vsoto.«

Medtem ko je govoril, je počival njegov pogled zasanjano na Joani.

»Nič se ne bi čudil samemu sebi, ako bi se odločil, da ostanem stalno v ‚Slaters-Cottageu', je skoraj prešerno dodal. »Tam je čedna pralnica, kjer lahko žena perilo pere, hkratu so pa še trije prav imenitni prostori. Samo podganje luknje bo treba zamašiti. Mene osebno tudi podgane ne motijo.«

»Jaz jih pa kar obožujem,« je hladno menila Joan, zakaj razumela je izzivanje, pa ni hotela ostati odgovora dolžna.

Zdelo se je, da se je za hip utrnil nasmešek v njegovih očeh.

»Stvar je dognana. Jaz stanujem tu. Nikar se pa ne bojte, da boste zato kaj ugleda utrpeli. Le redkokdaj se bom oglasil pri vas.« Pri teh besedah je našobil ustnice. »Ti zlomek zlobni; ti vražji Kitajec! Seveda me je ta nepridiprav videl, ko sem prišel, pa je svoje pozdravno darilce kar brž prinesel. Prej sploh ni mogel kače prinesti, sicer bi bili vi slišali šumot plazilkinih gibov. Ali bi se pa kača zadušila, ker ni bilo nič luknjic za dihanje na zabojčku.«

Mr. Narth si je odkašljal.

»Ali nam hočete natveziti, da so kačo prinesli z zlim namenom?«

Clifford Lynne ga je prešerno pogledal.

»Živa kača po mojem gotovo ni godovno darilo,« je vljudno dejal. »Rumenoglavke sovražim na smrt. Da boste vedeli: njihov ugriz je smrten!« Nenadejano se je tlesknil po bedru in se zasmejal. »Čemu je le to storil? Že vem! Kajpak: ‚Rumena kača'! Seveda, rad verjamem, da žaljivke ni pozabil!«

Spet je njegovo oko iskalo dekle.

»Spodobnega in veselega moža boste dobili... Eh, pozabil sem vaše ime... Že vem! Joan, kajneda? Mislil sem, da so Joane vse poročene, morda se pa motim in sem tako mislil o Dorotejah. Kakšnih ena in dvajset let bi vam prisodil. Mar ne? Vse Joane so kakšnih ena in dvajset let stare, vse Patricije približno sedemnajst, večina žensk z imenoma Mary in Ann pa dobivajo starostno pokojnino.«

»In vsi Cliffordi so glumači,« mu je zabrusila v brk.

Tokrat se je res zasmejal. Njegov smeh je bil lahen, prijeten in kultiviran in nič kaj v skladu z njegovo skoraj capinsko zunanjostjo. Zdelo se je, da se skriva pod vnemarno raševinasto obleko neki čisto drugačen, nov človek.

»Lej, lej! Le počakajte!« ji je šaleč se zagrozil s prstom. »Sicer pa priznam, da sem zaslužil takšen odgovor.«

Zdajci je segel globoko v žep svojega suknjiča in izvlekel čebuli podobno medeninasto uro.

»Obstala je!« je nejevoljno zarobantil. Potlej jo je z vso vnemo stresel in pritisnil na uho. »Koliko je pa prav za prav ura?«

»Šest,« je milostno menil Narth.

»Saj sem vedel, da ni šele pol enih,« je obiskovalec mirno dejal in obrnil kazalce. »Še bom prišel. Zaenkrat si bom v Londonu najel sobo. Toda jutri ali pa dan pozneje bom spet tu. — Ali ste anglikanske vere?«

To vprašanje je naslovil na Joano; pritrdilno je prikimala.

»Tudi z menoj je nekako tako,« je dejal Mr. Lynne, »toda navdušujem se tudi za kadilo in godbo. Na svidenje, Dorothy!«

»Neža, ste menda hoteli reči,« je malce zbadljivo pripomnila Joan. Spet se je zasvetil v njenih očeh razposajen nasmešek. Iztegnila je roko in on jo je krepko stresel. Nikogar izmed ostalih ni počastil s takšnim pozdravom; samo pokimal je vsem skupaj. Potlej je brž odšel skozi vrata. Mr. Narth je mislil, da je že odšel. Pravkar je hotel odpreti usta, toda bradati tujec je že spet stal na pragu.

»Ali pozna kdo izmed vas nekega gospoda, ki se piše Graham St. Clay?« je vprašal.

Kakor blisk je šinil Mr. Narthu v spomin pogovor z današnje seje. »Da, da, gospoda s tem imenom poznam. Res ne natanko — toda eden izmed mojih ravnateljev je menda njegov prijatelj,« se je podvizal pojasniti.

Clifford je namršil obrvi.

»Tako! Pozna ga?« je mirno menil. »Vi sami ga še nikoli niste videli?«

Mr. Narth je odkimal.

»Jutri zvečer mi boste lahko povedali, kaj mislite o njem.«

»Saj ga vendar ne bom videl,« je brž odgovoril Mr. Narth.

»O, da, prav gotovo ga boste videli,« je po tihem dejal Clifford. Spet je bil v njegovih sinjih očeh odsev nezaupljivosti. »Prav gotovo! Videli boste St. Claya, ki hoče spraviti rumenokožce na površje.«

Že naslednji hip ga ni bilo več. Vežna vrata so zaloputnila. Mož je imel resda malce nasilne manire, kakor je ugotovil Mr. Narth.

»Hvala Bogu, da mu ne bom jaz žena,« je menila Mabel, in Letty, ki si je naspol opomogla od živčnega napada, ji je pritrdila.

Samo Joan ni rekla ničesar. Bila je zmedena, zakaj tujec se ji je zdel na moč zanimiv in nič se ga ni bala.

6. POGLAVJE

Na koncu vozne poti, držeče z glavne ceste k hiši, je stal avtomobil Clifforda Lynna. »Avtomobil« je morda prespodobna beseda za motovilo, ki ga je bil pred nekaj dnevi kupil za pet in trideset funtov... Motor je še zmerom brnel, zakaj Clifford se je bil prepričal, da potrebuje sicer iznova pol ure, preden ga požene. Med ropotom, tresenjem, cviljenjem in renčanjem bencinskega stroja se mu je naposled vendarle posrečilo, da je zavil s svojim vozilom na cesto. Po kakšnih sto metrov vožnje je zavil spet na vozno cesto, držečo med grmovje.

Naposled je privozil pred sivo kamnitno hišo — Slaters Cottage. Vsa okna so bila razbita. Šestdesetega leta je bil lastnik, ki je hotel veljati za imenitnika, dal prizidati stebriščen dohod, toda ta je bil zdaj v sredini že močno pobešen. Več tucatov opeke je že manjkalo na strehi. Enonadstropna stavba je zbujala videz zanemarjenosti in propada.

Pred vrati je stala skupina treh mož. Clifford je prišel ravno v trenutku, ko so se bili zedinili. Eden izmed njih je stopil Cliffordu naproti, ko je le-ta skočil iz ropotajočega vozila.

»S tole podrtijo ne bo nič,« je dejal. Po merilu, ki mu je molelo iz hlačnega žepa, si v njem spoznal stavbnika. »Tla so zgnita, nova streha bi bila potrebna, pa tudi nov vodovod in novo kanalizacijo bi bilo treba napraviti.«

Ne da bi mu privoščil besedo, je stopil Clifford mimo njega v hišo. Na levi soba, na desni soba, izza veže je bila pa kuhinja z zarjavelim ognjiščem. Poleg kuhinje je bila pralnica. Skozi razbita okna na zadnji strani hiše si videl trhlo garažo; bila je za silo popravljena in menda najbolj ohranjena stavba na vsem posestvu.

Tla so škripala in pokala pod njegovimi koraki. Na nekem mestu je zijala v tleh velika luknja. Nekdanje tapete so bile le še strohnele cunje, viseče s sten, stropa pa skozi pajčevine sploh videl nisi.

Lynne se je spet vrnil k obrtnikom. Počasi si je tlačil pipo iz mehurja, ki ga je bil potegnil iz hlačnega žepa.

»Ali ste stavbnik ali pesnik?« je vprašal moža z rumenim merilom.

Stavbnik se je zarežal.

»Zidanje mi je obrt,« je dejal, »toda čarovnik nisem. Ako hočem to podrtijo čez teden dni do temelja popraviti, potrebujem tri čarobne šibe.«

Clifford je vtaknil pipo med zobe in si nekam preudarno prižgal tobak.

»Denimo, da bo treba izvršiti popravilo brez čarodejne palice; koliko bi potlej potrebovali delavcev za prezidavo?«

»Ne gre za to, koliko ljudi bi potreboval, gre bolj za denar,« je izjavil stavbnik. »Lahko bi izgotovil vse v enem tednu, toda to bi vas stalo skoraj tisoč funtov. Toliko pa vsa ta podrtija vredna ni.«

Clifford je pihnil gost oblak dima v zrak in opazoval, kako se razblinja.

»Pokličite kar dve sto ljudi in naj delajo v treh skupinah noč in dan. Še nocoj lahko odstranite tla. Naročite si toliko tovornih avtomobilov, kolikor jih pač potrebujete. Da veste: povsod hočem imeti hrastova tla — kopalnica mora biti udobna — elektriko morate napeljati — vgradite toplovodne cevi, na okna obesite železne oboknice, tole pot izpremenite v dobro vozno cesto — zadaj za hišo pa bi rad imel plavalni bazen. No, tako! To je menda vse, kar si želim.«

»V sedmih dnevih?« se je začudil stavbnik.

»Še bolje v šestih,« je odgovoril Lynne. »Ali sprejmete delo? Če ne, si bom poiskal drugega podjetnika.«

»Toda, Mr. Lynne, za denar, ki ga nameravate zabiti v to podrtijo, si lahko kupite že najlepšo hišo v Sunningdalu...«

»Že prav! Toda meni je prav tukajle všeč,« mu je skočil Clifford Lynne v besedo. »In še nekaj. Hiša mora biti varna pred kačami!«

Ogledal se je naokrog po svojem posestvu. Ograja ob meji je bila skorajda skrita za gostim vejevjem starih dreves.

»Vse bore morate posekati,« je pozneje dodal. »Potreben mi je pregleden ognjen pas!«

»Kakšen ognjen pas?« je radovedno vprašal stavbnik.

»Razen tega morajo imeti železne oboknice strelne line; to sem vam prej pozabil povedati. Dajte mi malo svojo knjigo!« je menil, namesto da bi odgovoril stavbniku na vprašanje.

Vzel je stavbniku beležnico in začel kar v roki skicirati.

»Takšne oblike naj bodo strelne line — pa tako velike,« je dejal, vrnivši stavbniku knjigo. »Ali sprejmete naročilo?«

»Sprejmem, je odgovoril stavbnik, »in obljubim vam, da se boste čez teden dni lahko vselili v hišo. Toda stalo vas bo celo premoženje.«

»Predobro vem, koliko bi me stvar stala, ako bi hiša ne bila gotova,« mu je dejal Clifford Lynne.

Segel je v žep in privlekel debelo listnico. Izročil je stavbniku deset bankovcev po sto funtov.

»Ne bom delal pogodbe, ker sem pač trgovec. Danes je sreda, prihodnji torek dobim pohištvo. Postavite v vse sobe peči in kurite na vso moč, da se bo sproti sušilo. Ni izključeno, da me ves teden ne bo na spregled; za vsak primer náte tu mojo telefonsko številko. V to smer izkopljite do glavne ceste jarek. Razen tega potrebujem telefonsko napravo. Toda žice nikar ne napenjajte po drogovih, temveč zakopljite kabel na moč globoko v zemljo. Veste, kače znajo namreč kopati!« je naposled še prav tiho pripomnil.

Ne da bi črhnil le še besedico, je stopil v svoj avto in oddrdral s oglušujočim ropotom po cesti. Kmalu je izginil za goščavo.

»Naslednje dni bom presneto malo spal,« je vzdihnil začudeni stavbnik — in tako je tudi bilo.

*

Prihodnje jutro je deževalo; po malem so padale drobne kaplje. Kazalo je, da bo deževalo ves božji dan. Tako je vsaj menil Narthov šofer, ki je bil vajen z vdanostjo opazovati spremembe angleškega podnebja.

Mr. Stephen Narth se je pa hvalil, da mu vreme sploh ni mar. Toda temačnost neba in otožnost pokrajine sta bili ta dan vendar nekam čudno hladni z njegovim razpoloženjem; vreme ga je tiščalo k tlom in je njegovo pobitost le še povečalo.

Na poti iz Sunningdala proti svoji pisarni si je neprestano dopovedoval, da vendar ni nikakršnega vzroka, da bi mu moral upadati pogum. Dogodki včerajšnjega dneva resda niso bili kdo ve kako prijetni. Toda potlej se je domislil, da je že utrta pot do Brayevega premoženja, saj je Joan obljubila da bo ustregla njegovi želji.

Clifford Lynne mu je kajpak nekoliko kalil veselje, saj mu je postal bruno v očesu. Dogodek s strupeno kačo v njegovi hiši ga začudo ni več vznemirjal. Bilo je resda nekam nenavadno, toda zanj je ostalo nerešeno vprašanje, kako je mogel neznanec prinesti skrivnostni zabojček v hišo. In ker uganke ni mogel razvozlati, je storil po preskušenem načelu: Pozabi, če česa ne moreš razumeti! Taka rešitev je najpreprostejša. Njemu stvar pač ni šla do živega...

Dogodek je imel zanj samo ta edini pomen in to edino posledico, da bo treba poslati preprogo v čiščenje in popravilo, medtem ko je Clifford Lynne po njegovem mnenju šel pregloboko in je bil preteatralen. To je bil najljubši Narthov izraz za vse vznemirljivo. Ko bo vse že urejeno — nova misel ga je navdala z dobro voljo — bo tudi velikansko premoženje Joeja Braya v njegovih rokah. Oblaki, ki so mu prejšnji dan temnili pogled, so se razpršili. Zdaj gre samo še za to, da bo poroka opravljena kakor hitro mogoče; potlej, potlej mu bo po izpolnjenem pogoju padlo Joejevo bogastvo ko zrelo jabolko v naročje.

Bil je srečen in prešerne volje, ko je stopil skozi zasebni vhod v svojo pisarno. Gospodoma, ki sta ga že tam čakala, je lahko brez pretvarjanja kazal veselo lice.

Major Spedwell je s smotko med zobmi ležal na mizi, Mr. Leggat je pa stal pri oknu in zrl s prekrižanimi rokami v deževni dan.

»Gospoda!« je prijazno vzkliknil, »tako kisla obraza imata ko žalujoči na pogrebu.«

Nadaljevanje na 12. strani

Gospod Subito... *...si zna pomagati.*

Leggat se je obrnil.

»Zakaj ste pa vi tako veseli?« je vprašal.

Stephen Narth se še ni bil odločil, ali naj svojima tovarišema pove vso resnico, zakaj z denarjem, ki bi ga z Brayevo zapuščino dobil, bi se lahko otresel svojih dvomljivih družabnikov in jih nagnal k vragu. Kajti le z denarjem je moči oprati grehe preteklosti! Potlej bi lahko z velikim kreditom začel svoje poslovanje iznova.

»Joe je mrtev,« mu je ušlo, »in zapustil mi je večino svojega premoženja.«

Toda še preden je izgovoril te usodne besede, mu je že bilo žal.

In da je pričakoval začudenje svojih družabnikov spričo senzacionalne novice, bi bil gotovo razočaran.

»Tako, tako,« je podsmehljivo menil Leggat; »kdaj pa dobite denar v roke?«

»Čez kakšen mesec ali pa dva!« je prepričevalno odgovoril Narth.

Čez mesec ali dva pomeni prav toliko kakor mesec ali dva prepozno!« je pribil major Spedwell. Pri teh besedah je spreletel njegov temni obraz zoprni režaj. »Davi sem videl pregledovalce knjig. Po vsaki ceni mora biti manjkajoča vsota petdesetih tisočakov jutri krita.«

»Res je,« mu je skočil Leggat v besedo. »Na koncu smo, dragi Narth. V prihodnjih štiri in dvajsetih urah, moramo dobiti denar. Če v oporoki ni nobenih ‚če' in ‚ako', si boste denar na osnovi listin lahko priskrbeli. Ali je v oporoki omenjen kakšen pogoj?«

Narth je nagubal čelo. Ali družabnik kaj ve? Leggat je predirljivo zapičil pogled v Nartha.

»Da, en pogoj je v oporoki,« je priznal Narth. »Toda trditi smem, da je tako rekoč že izpolnjen.«

Leggat je stresel z glavo.

»Iz te moke še ne bo kruha,« je dejal. »Ali je oporoka takšna, da lahko dobite jutri petdeset tisoč na posodo?«

»Ne!« je odsekano menil Narth. »Stvarne vrednosti zapuščina sploh še ne poznam in razen tega pogoju še ni ustreženo...«

»Presneta reč!« je bleknil Spedwell. »Zadeva je za nas resna in povrh še nevarna. Še desetice bi banka ne posodila na oporoko brez označene vrednosti zapuščine in z neizpolnjenim pogojem. Stavil bi, da niti prepisa prave oporoke nimate.«

Narthove oči so se zožile.

»Kakor prerok govorite, major,« je dejal. »Nekdo vam je moral kaj več povedati, kakor vem jaz sam.«

Major Spedwell se je prizadet obrnil stran.

»Nekdo mi ni ničesar povedal«, je ujedljivo odgovoril. »Vse, kar Leggata in mene zanima, je to, ali boste mogli do jutri priskrbeti petdeset tisočakov. In ker le predobro veva, da tega ne boste zmogli, sva vam utrla novo pot. Prosila sva namreč najinega prijatelja St. Claya, naj pride in se z vami porazgovori.«

»Vajin prijatelj? St. Clay? Ali je to tisti gospod, ki ste ga včeraj omenili?«

Zdajci se je Stephen Narth spomnil Cliffordovega prerokovanja: ‚Jutri ga boste videli.'

»Ali ima mar Grahame St. Clay toliko denarja, da ga lahko razmetava?«

Spedwell je počasi prikimal.

»Lahko, lahko! In še celo pripravljen je, da ga dá. In če boste poslušali moj nasvet, vam ga celó podari.«

»Saj ga vendar ne poznam... kje bi se pa lahko sešel z njim?«

Spedwell je stopil k vratom, držečim v glavno pisarno.

»Vas že čaka; midva sva hotela samo stvar prej z vami razčistiti.«

Stephen Narth ga je zmedeno pogledal. Človek, ki daje toliko denarja na posodo, čaka torej že komaj na priložnost, da izgubi petdeset tisočakov? Tu nekaj ne bo v redu!

»Tukajle že čaka?« je nejeverno vprašal.

Major Spedwell je odprl vrata.

»Le seznanim vas z Mr. Grahamom St. Clayem,« je dejal.

Imenitno oblečen gospod je stopil v zasebno pisarno.

Narth je bolščal z odprtimi usti vanj; zakaj Grahame St. Clay je bil brez dvoma Kitajec.

7. POGLAVJE

»Mr. Grahame St. Clay!« je Spedwell še enkrat predstavil prišleca. Podzavestno je Narth iztegnil desnico.

Do tega trenutka so se zdeli Narthu vsi Kitajci enaki. Ko je pa pogledal temu tujcu v temnorjave oči, je izprevidel, da je ta drugačen od vseh drugih. Povedati bi tega ne vedel, zakaj. Njegove oči so bile daleč vsaksebi, njegov nos je bil tanek in dolg; ozke ustnice niso bile nič podobne ljudem, ki jih je na kratko odpravil z mongolskim tipom. Morda je bil njegov obraz zaradi močne brade tolikanj nenavaden. Zlasti pri govorjenju se je močno razlikoval od Kitajcev, ki jih je bil Stephen Narth doslej slišal.

»Ali je to Mr. Narth?« je vprašal. »Prav vesel sem znanja z vami. Res, zakaj prepričan sem, da mi bo v marsičem koristno.«

Njegov jezik je pričal o dobri vzgoji; govoril je malce skozi nos in pretirano pravilno kakor pač vsi ljudje, ki so jih vzgojili na višjih šolah in so skončali svoje študije na najznamenitejših visokih šolah.

»Ali smem sesti?«

Narth je molče prikimal in prišlec je položil predse na mizo dragoceno usnjato torbo.

»Videti je, da ste nekam osupli, ker sem Kitajec,« je smehljaje se menil Mr. St. Clay. »‚Rumena nevarnost', tako nam menda po navadi pravite Angleži. Ali mar ne? Toda zase moram odločno ugovarjati, ako bi me kdor koli hotel imenovati ‚nevarnost', zakaj, verjemite mi, najpohlevnejši človek sem, ki je kdaj koli prišel s Kitajskega na Angleško,« je dobrovoljno dejal.

Medtem ko je govoril, je segel po torbi in vzel iz nje sveženj, povezan z rdečim trakom. Nad vse skrbno je razvezal vozel, odstranil ovojni papir in vrhnjo lepenko; Narthove oči so zagledale rejen sveženj novih bankovcev. Njegov trgovski pogled je koj spoznal tisočake.

»Petdeset, se mi zdi, petdeset jih potrebujete,« je menil Mr. St. Clay. Z veščo roko blagajnika je odštel petdeset tisočakov in jih položil poleg torbe. Skrbno je spet zavil ostanek in ga položil nazaj v aktovko. »Menim, da smo vsi prijatelji!« Mr. Clay je drugega za drugim zvedavo pogledal. »Prepričan sem, da lahko govorim odkritosrčno!«

Narth je prikimal.

»Torej!« Na veliko Narthovo začudenje je tedaj bankovce lepo zložil in jih vtaknil v prsni žep. »Denar vam lahko posodim seveda samo pogojno. Celo jaz, zgolj Kitajec brez bančnih svetovalcev, toliko poznam trgovske običaje, da ne kaže tolikšnega denarja posojati brez pogoja. Brez ovinkov torej! Mr. Narth od vas zahtevam samo, da postanete naš!«

»Vaš?« je počasi vprašal Narth. »Ne razumem prav, kaj hočete s tem reči.«

Spedwell mu je brž pojasnil.

(Dalje prihodnjič.)

ŠPORTNI TEDNIK

Živahna nogometna nedelja

Z odmikanjem poletja jame pojemati sončni in vodni šport, na njegovo mesto pa prihaja nič manj popularni nogomet.

Letošnje nogometno tekmovanje za prvenstvo Jugoslavije je še posebno zanimivo, ker je razdeljeno v tri lige: slovensko, hrvatsko in srbsko. Tekmovalcev je trikrat toliko kakor po prejšnjem sistemu državne lige in skoraj v istem razmerju bo naraščala tudi napetost zastran končnega rezultata.

V slovenski ligi je trboveljski Amater z zmago nad Mariborom (4 : 3) prevzel vodstvo, jeseniško Bratstvo je pa z izgubo tekme proti Ljubljani (2 : 4) zdrknilo s prvega na peto mesto. Kranj je zmagal nad Marsom (2 : 1) in zavzel drugo mesto pred Ljubljano. Na četrtem mestu je mariborski Železničar; zmagal je nad Olimpom 2 : 0.

V hrvatski ligi so se v nedeljo takisto odigrale štiri tekme: Železničar : Sašk 4 : 1, Hašk : Split 5 : 2, Convordia : Slavija (Osijek) 10 : 0 in Slavija (Varaždin) : Bačka 2 : 1.

V srbski ligi je BSK premagal ŽAK 6 : 1, Jugoslavija Vojvodino 6 : 3 in sarajevska Slavija Bato 2 : 0; tekmi Bask : Jugoslavija (Jabuka) in Gradjanski (Skoplje) : Jedinstvo sta ostali neodločeni, prva 1 : 1, druga pa 2 : 2.

Po nedeljskih tekmah kažejo tabele nogometnega prvenstva tole lice (prva številka pomeni število igranih tekem, druga število zmag, tretja neodločenih rezultatov, četrta porazov, v petem stolpcu je razmerje golov, v šestem pa število točk):

Slovenska liga

Amater	3	3	0	0	9 : 5	6
Kranj	3	2	1	0	5 : 3	5
Ljubljana	3	2	0	1	10 : 5	4
Železničar	3	2	0	1	6 : 4	4
Bratstvo	3	2	0	1	9 : 7	4
Maribor	3	0	1	1	3 : 9	1
Mars	3	0	0	3	5 : 8	0
Olimp	3	0	0	3	2 : 8	0

Hrvatska liga

Concordia	5	4	1	0	18 : 5	9
Hajduk	4	4	0	0	19 : 4	8
Gradjanski	4	3	1	0	20 : 2	7
Hašk	5	3	1	1	15 : 8	7
Slavija (V.)	5	2	1	2	7 : 12	5
Split	5	2	0	3	8 : 18	4
Slavija (O.)	5	1	1	3	8 : 21	3
Bačka	5	1	0	4	6 : 12	2
Željezničar	5	1	0	4	7 : 17	2
Sašk	5	0	1	4	2 : 12	1

Srbska liga

BSK	6	5	0	1	21 : 4	10
Jugoslavija (B.)	6	4	1	1	16 : 7	9
Bata	6	3	1	2	13 : 8	7
Gradjanski (S.)	6	3	1	2	12 : 17	7
Vojvodina	6	3	0	3	14 : 14	6
Slavija (S.)	5	2	1	2	15 : 8	5
Jugoslavija (J.)	6	2	1	3	11 : 14	5
Jedinstvo	6	2	1	3	6 : 13	5
ŽAK	6	1	1	4	7 : 21	3
BASK	5	0	1	4	6 : 15	1

*

V nedeljo se je v Splitu končalo plavalno tekmovanje med Ogrsko in Hrvatsko. Zmagali so Madžari 23 : 13. Izmed naših sta se odlikovala samo Ciganović (100 m hrbtno: 1:12.5) in Boršićeva (200 m prsno: 3:22.2; nov jugoslovanski rekord).

Od 20. do 22. septembra prirede Hrvati kolesarsko dirko po Hrvatskem na progi Zagreb—Bihač—Senj—Sušak—Karlovac—Zagreb. Tekma naj bi bila nekak pendant h kolesarski dirki po Srbiji, toda po udeležbi bo zelo zaostajala za njo. Zunanjih tekmovalcev ne bo, a zaradi spora med vrhovno kolesarsko zvezo in med zvezama slovenskih in srbskih kolesarjev — spora, nastalega med dirko po Srbiji — se dirke tudi slovenski in srbski kolesarji ne bodo udeležili. Tako bodo tekmovali samo Hrvati, med njimi državni prvak Slovenec Avgust Prosenik, član zagrebškega Gradjanskega.

Radio Ljubljana
od 19. IX. do 25. IX. 1940.

ČETRTEK, 19. SEPTEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Duet harmonik (brata Goloba) **14.00:** Poročila **18.00:** Radijski orkester **18.40:** Rdeči križ v Jugoslaviji in v Sloveniji **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.50:** Deset minut zabave **20.00:** Flavta solo s klavirjem: g. Slavko Korošec, pri klavirju g. prof. Marijan Lipovšek **20.45:** Reproduciran koncert simfonične glasbe **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Radijski orkester. Konec ob **23.00 uri.**

PETEK, 20. SEPTEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Salonski orkester I **14.00:** Poročila **14.10:** Turistični pregled **18.00:** Ženska ura **18.20:** Plošče **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.50:** Za planince **20.00:** Plošče **20.30:** Koncert operne glasbe **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Citraški trio »Vesna«. Konec ob **23.00** uri.

SOBOTA, 21. SEPTEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče v venček povežimo, da vas malo razvedrimo **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Plošče v venček povežimo, da vas malo razvedrimo **14.00:** Poročila **17.00:** Otroška ura **17.30:** Plošče **17.50:** Pregled sporeda **18.00:** Radijski orkester **18.40:** O fotografiranju **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Zunanjepolitični pregled **20.30:** To storil je neznan koren... Vesela igra. **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Radijski orkester. Konec ob **23.00** uri.

NEDELJA, 22. SEPTEMBRA

8.00: Jutrnji pozdrav **8.15:** Radijski jazz **9.00:** Napovedi, poročila **9.15:** Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve **9.45:** Verski govor **10.00:** Plošče **11.45:** Sestre Finkove pojo, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek **12.30:** Objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Radijski orkester **17.00:** Kmet. ura **17.30:** Koncert Delavskega pevskega društva **18.15:** Plošče **19.00:** Napovedi, poročila **19.30:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Slovenski vokalni kvintet **21.00:** Radijski orkester **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Gosli in kitara (gg. Slavko Marin in St. Prek). Konec ob **23.00** uri.

PONEDELJEK, 23. SEPTEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Radijski salonski orkester **14.00:** Poročila **18.00:** Bolezni črevesja (ga. dr. Božena Zajc-Lavričeva) **18.20:** Plošče **18.40:** Naše delo v prihodnjem letu **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Plošče **20.30:** Večer operne glasbe. Sodeluje ga. Marija Golobič in Radijski orkester. Dirigent D. M. šijanec **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Veseli trio. Konec ob **23.00** uri.

TOREK, 24. SEPTEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **11.00:** Šolska ura **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Radijski orkester **14.00:** Poročila **18.00:** Plošče **18.40:** Glasbeni spored naše postaje v prihodnjem letu (g. dr. A. Dolinar) **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **19.50:** Deset minut zabave (g. Fr. Lipah) **20.00:** Radijski orkester **21.30:** Plošče **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Cimermanov kvartet. Konec ob **23.00** uri.

SREDA, 25. SEPTEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05:** Napovedi, poročila **7.15:** Plošče **12.00:** Plošče **12.30:** Poročila, objave **13.00:** Napovedi **13.02:** Plošče **14.00:** Poročila **18.00:** Mladinska ura **18.40:** Mladinske oddaje naše postaje v prihodnjem letu (g. prof. Niko Kuret) **19.00:** Napovedi, poročila **19.20:** Nac. ura **19.40:** Objave **20.00:** Kvartet mandolin **20.45:** Plošče **21.15:** Koncert g. Angela Jarca, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnik. Konec ob **23.00** uri.

Posteljno perje kemično čiščeno po din 12·—, 25·— 35·—, 55·—, gosje perje, sivi in beli puh, po konkurenčnih cenah, dobite pri **„Luna", Maribor,** Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

STRELE VAS VARUJE STRELOVOD
Infekcije
O.K.
AMERIŠKA GUMIJASTA SPECIALITETA ČITAJ O-KE!

PUHASTE ODEJE - specialno delo. svilene in klot odeje iz vate, perje vseh vrst, kupite najsolidneje v trgovini **SEVER, Marijin trg 2**

MALI OGLASI

Grafološka pisarna Globočnik Feliks, grafolog Ljubljana, Pražakova 11 izdeluje psihoanalize, expertize, ocene, dokazila itd. Strokovno delo, diskrecija zajamčena.

NEKADILEC POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinol«. — Velika steklenica din 70'—, mala din 60'—. Pošilja po povzetju »Jugopatent«, Ljubljana, Dvoržakova 8. Iščemo zastopnike.

POČITNICE DOMA. Letos ni pravega vremena. Sončite se doma z našo patentirano ultravioletno obsevalko. Original Rub. Po par obsevanjih dobite lepo športno rjavo polt. Zahtevajte prospekte! »Jugopatent«, Ljubljana, Dvoržakova 8. Sprejmemo zastopnike.

REVMATIZEM, išijas, nevralgijo, zamaščenost uspešno zdravite z našim masažnim aparatom »Vibrator«. Izboren tudi za nego lepote. Cena din 420'—. »Jugopatent«, Ljubljana, Dvoržakova 8. — Iščemo zastopnike.

NALIVNA PERESA s prozornim držalom, zlato pero z desetletnim jamstvom dobite od din 60'— naprej samo pri »Jugopatent«, Ljubljana, Dvoržakova 8. Iščemo zastopnike.

POSOJILA dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova 8. — Iščemo poverjenike.

ŠE VEDNO SAMO 10 DINARJEV tri navadne legitimacijske slike. Foto Pavlovčič, Poljanska cesta 12.

KISLO ZELJE novo, prvovrstno v sodčkih, dobavlja po naročilu in najnižji ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Poyšetova 47, tel. 25-91.

IZDELUJEMO GUMBE Pobiramo spuščene pentlje na nogavicah **GALANTERIJA VERDAJ** Ljubljana, Igriška ul. 14

OREHOVA JEDRCA sortiran cvetlični med in medico dobite naiceneje v **MEDARNI** Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

OKAMA MAZILO

Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranah, opekline, ožuljenih, volku, turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hrastah na temenu, za razpokane prsne bradavice.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

VOJNO ŠKODO in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade **RUDOLF ZORE** Ljubljana - Gledališka ulica 12

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izberi, najceneje

Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

REVMATIZEM protin, išijas, zbadanje, krčne žile itd. z največjim uspehom zdravi **„ANTIREUMIN"** je dober zdravilen preparat preizkušen, doma kakor tudi v tujini. Cena originalni steklenici, 75 gr din 35·-, s poštnino din 40·-. 3 originalne steklenice din 105·- franko. Po povzetju pošilja **Mr. Ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju - banovina Hrvatska**

Dobiva se pa tudi v vseh lekarnah. — Oglas reg. pod Br. 14245 od 11. VIII. 1935 I.

Premog-Koks-Drva

RESMAN LOJZE - Ljubljana Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21 Telefon 44-90

FR. P. ZAJEC IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA, sedaj **Stritarjeva ul. 6** pri frančiškanskem mostu. Vsakovrstna očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno

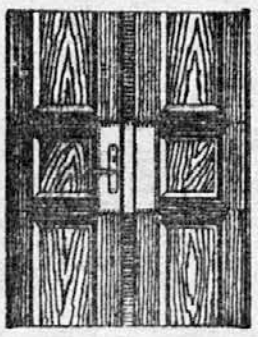

Celuloidne ščite za vrata dobavlja po vsaki meri in barvi tvrdka **FRANJO ZRNEC,** *steklarstvo* LJUBLJANA, Kopitarjeva 1 Telefon 38-66

Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.